

Kulturtanken
Den kulturelle
skolesekken
Norge

Kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken 2018–2019

Rapport fra kartlegging av
fylkes- og direktekommunenes
systematiske arbeid med
kvalitet i 2018–2019

Innhold

Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge
Postboks 4261 Nydalen
0401 Oslo
Tlf.: 22 02 59 00
post@kulturtanken.no
www.kulturtanken.no

1. Innledning.....	6		
1.1 Bakgrunn og formål	6	3.3 Elevenes stemme i programmeringsarbeidet	35
1.2 Tidligere forsknings- og utredningsarbeid	8	3.4 Kulturtorg og programlanseringer	36
1.3 Kartleggingens avgrensninger.....	8	3.4.1 Kulturtorg/programlanseringer for grunnskole og videregående skole hos fylkeskommunene	37
1.4 Ordforklaringer	10	3.4.2 Kulturtorg/programlansering for videregående skole hos fylkeskommunene	37
1.5 Arbeidsprosess, metode og kilder	12	3.4.3 Programpresentasjon hos direktekommunene	37
1.5.1 Tidslinje for kartleggingen.....	12	3.4.4 Arrangerer ikke kulturtorg/programpresentasjon	37
1.5.2 Beskrivelsesformat	13	3.5 Ønskekvistmodellen.....	38
1.5.3 Usikkerhet og vurdering av risiko for feil.....	14	3.6 Sammenfatning	38
2. Initiering.....	18	3.7 Hovedfunn	38
2.1 Initiering i fylkeskommunene.....	18	4. Produksjon.....	42
2.2 Initiering i direktekommunene.....	20	4.1 Produksjon i fylkeskommunene	42
2.3 Sammenfatning	20	4.2 Produksjon i direktekommunene	44
2.4 Hovedfunn	22	4.3 Sammenfatning	44
3. Programmering	26	4.4 Hovedfunn	47
3.1 Programmering i fylkeskommunene.....	28	5. Mottakelseskvalitet	50
3.1.1 Rådgivende råd for både grunnskole og videregående skole.....	28	5.1 Sammenfatning	51
3.1.2 Rådgivende råd for kun videregående skole	30	5.2 Hovedfunn	51
3.1.3 Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd	30	6. Tilbakemeldinger og evalueringer	54
3.1.4 Besluttende råd.....	31	6.1 Tilbakemeldinger.....	54
3.1.5 Godkjennende råd	31	6.2 Evaluering.....	56
3.1.6 Programmering uten råd.....	31	6.3 Sammenfatning	56
3.2 Programmering i direktekommunene	33	6.4 Hovedfunn	56
3.2.1 Programmering med rådgivende råd	33	7. Sammendrag	60
3.2.2 Rådgivende råd og styringsgruppe	34	8. Individuelle beskrivelser av fylkeskommunene .	66
3.2.3 Uten råd, med styringsgruppe.....	35	9. Individuelle beskrivelser av direktekommunene	92
3.2.4 Godkjennende råd	35		

Innledning

1. Innledning

Den foreliggende kartleggingsrapporten gir en oversikt over systemene til Kulturtankens tilskuddsmottakere (18 fylker og 12 kommuner) for arbeid med kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet knyttet til Den kulturelle skolesekken (DKS) i skoleåret 2018–2019. Rapporten er skrevet i forkant av regionreformen i Norge, en nasjonal strukturendring som påvirker hele forvaltningen, inkludert arbeidet med DKS.¹ Det forventes at tilskuddsmottakernes arbeid med DKS vil gjennomgå store endringer som en konsekvens av reformen, og at det vil bli behov for en oppdatert kartlegging etter at reformen er gjennomført.

Denne rapporten er én av to rapporter som til sammen utgjør de skriftlige hovedleveransene fra Kulturtankens kvalitetsprosjekt (Prosjekt for kvalitet og formidling, 2018–2020). Den første rapporten er deskriptiv, og det foretas ingen vurderinger av tilskuddsmottakernes arbeid. Den neste rapporten vil analysere og drøfte funn, samt foreslå tiltak for videre utvikling av kvalitetsarbeidet.

Kartleggingsrapporten er strukturert i to deler. Del 1 omfatter kapittel 2–6, der man presenterer en nasjonal oversikt over fem hovedprosesser i kvalitetsarbeidet: igangsetting, programmering, produksjon, mottakelseskvalitet og tilbakemeldinger og evalueringer. Del 2 inneholder individuelle beskrivelser av kvalitetsarbeidets fem hovedprosesser i hver enkelt fylkeskommune og direktekommune, i henholdsvis kapittel 7 og 8.

1.1 Bakgrunn og formål

Den kulturelle skolesekken (DKS) ble opprettet i 2001 og er et samarbeid mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Ordningen sørger for at

alle elever i Norge, uavhengig av bakgrunn, økonomi og geografi, jevnlig og gjennom 13 års skolegang skal få oppleve et bredt kunst- og kulturtilbud innen seks kunst- og kulturuttrykk: visuell kunst, litteratur, musikk, scenekunst, kulturarv og film. Opplevelsene foregår i skoletiden, enten på skolen eller i utflukter i regi av skolen, og det presiseres i ordningens prinsipper at tilbudet skal samspille med skolens læreplaner. Ordningen finansieres gjennom årlig tilførsel av midler fra overskuddet til Norsk Tipping AS som fordeles av Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge til landets 18 fylker, samt 12 kommuner (såkalte direktekommuner), etter en fordelingsnøkkel som tar hensyn til tilskuddsmottakerens elevtall og geografi. Kulturtanken har det nasjonale ansvaret for forvaltning og utvikling av ordningen.

Den foreliggende kartleggingen er en leveranse fra Kulturtankens kvalitetsprosjekt som er igangsatt med bakgrunn i etatens mandat om å «styrke den kunstneriske og formidlingsmessige kvaliteten i DKS-tilbudet innen alle kunstretninger og være en nasjonal koordinerende instans for utvikling av kvalitet og samarbeid i DKS-ordningen»², samt for å bidra til å oppfylle etatens prioriterte mål om at DKS skal «tilby høy kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet på tilbudet i Den kulturelle skolesekken innen alle kunstretninger, som stimulerer til innovasjon og nytenkning.»³

Mandatet og målet har sin begrunnelse i St.meld. nr. 8 (2007–2008) *Kulturell skulesekk for framtida*, som slår fast at «kvalitet er eit avgjerande kriterium for at eit kulturtiltak skal verte prioritert i den statlege kulturpolitikken»⁴, og legger følgelig til grunn at DKS-tilbudet skal være av

¹ Regionreformen i Norge ble vedtatt av Stortinget 8. juni 2017 og innebærer at dagens 18 fylker blir erstattet av 11 regioner. Oslo, Rogaland, Møre og Romsdal omgjøres til regioner fra 1. januar 2020, i likhet med opprettelsen av de nye regionene Viken, Innlandet, Vestfold og Telemark, Agder, Vestland og Troms og Finnmark. Det nye fylket Trøndelag ble opprettet 1. januar 2018 og blir en region fra 1. januar 2020.

² <https://www.kulturtanken.no/mandat>

³ <https://www.kulturtanken.no/hva-er-kulturtanken-1>

⁴ St.meld. nr. 8 (2007–2008), s. 11.

«høg kvalitet: Elevane skal møte profesjonelle kunst- og kulturtilbod med høg kunstnarleg kvalitet.»⁵ I Meld. St. 8 (2018–2019) *Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida* opprettholdes kvalitetens betydning, og det første av de ni overordnede kulturpolitiske målene er: «Eit fritt og uavhengig kulturliv som skaper kunst- og kulturuttrykk av ypparste kvalitet.»⁶

Kvalitetsprosjektets mål er

1. å gjennomføre en kartlegging av systematisk arbeid med kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet i ordningen Den kulturelle skolesekken (DKS), inkludert organisering av og rutiner for vurdering, evaluering og kunstnerisk/formidlingsmessig tilrettelegging hos Kulturtankens tilskuddsmottakere
2. å igangsette utvikling av modeller og verktøy som skal bidra til å styrke arbeidet med vurdering, evaluering og utvikling av det kunstneriske og formidlingsmessige tilbudet i DKS
3. å gjennomføre tiltak for å stimulere til begrepsdannelse og refleksjon knyttet til kvalitetsforståelser innen kunst og kultur for barn og unge

Som en rekke tidligere arbeider har redegjort for, har DKS vært preget av store lokale forskjeller siden den nasjonale ordningens opprettelse.⁷ Viktige årsaker til dette er ordningens opprinnelse i ulike lokale initiativer i begynnelsen av 1990-årene, samt variasjon i geografiske, demografiske og politiske forhold i landets fylker og kommuner. Som Kulturtankens årsrapport for 2018 viser, er det variasjon i hvilket tilbud som blir gitt, både når det gjelder fordelingen mellom kunstuttrykk og kunsthendelsens antall og varighet.⁸ Rapporten viser også at fylkeskommunenes personalressurser avsatt til DKS

varierer mellom 12,6 og 2,5 årsverk, mens tilsvarende i direktekommunene varierer mellom 2 og 0,5 årsverk.

For å kunne bidra til utvikling av kvalitet og samarbeid i DKS-ordningen har Kulturtanken behov for oppdatert kunnskap om hvordan tilskuddsmottakerne organiserer og gjennomfører de ulike prosessene som fører til at alle elever i landet får tilbud om kunst- og kulturmøter i skolen. Denne informasjonen finnes ikke i den tidligere forsknings- og utredningslitteraturen. Denne rapporten har som formål å dekke dette kunnskapsbehovet.

Parallelt med kartleggingsarbeidet (se 1.5.1. for tidslinje), har prosjektet gjennomført følgende hovedaktiviteter halvveis i prosjektperioden:

Vår 2018

Besøk hos Arts Council England for å lære om deres arbeid med kvalitetsprinsipper og evaluering.⁹ Avholdt fagfellevurdert konferanseinnlegg «Conflicts of Artistic Quality in Arts for Young Audiences» på forskerkonferanse Nordic Society of Aesthetics i Paris, og «Et spørsmål om kvalitet? Dannelsesprosjektet Klassikere for Kids» på forskerkonferansen Teatervitenskapelig dugnad på Universitet i Bergen.

Høst 2018

Planlegging og gjennomføring av FoU-konferansen *Kvalitet i kunst og kultur til barn og unge* (08.11.18) med påfølgende workshop *Hva er kvalitet i kunst og kultur til barn og unge? Førsteutkast til kvalitetsprinsipper for Den kulturelle skolesekken* (09.11.18).

Vår 2019

Igang satt arbeid med å utvikle flere pilot- og innovasjonsprosjekter i samarbeid med tilskuddsmottakere og

⁵ St.meld. nr. 8 (2007–2008), s. 22.

⁶ Meld. St. 8 (2018–2019), s. 9.

⁷ Se for eksempel Jan-Kåre Breivik and Catharina Cristophersen, red., *Den kulturelle skolesekken* (Oslo og Bergen: Norsk kulturråd/Fagbokforlaget, 2013), s. 182; og Brita Brenna og Anne-Therese de Ridder, *Museum og Skole: Fra folkeopplysning til kulturell skolesekk* (Oslo: UiO: Institutt for kulturstudier og orientalske språk, 2019), s. 36.

⁸ Årsrapport for Den kulturelle skolesekken 2018 (Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge, 2019).

⁹ URL: <https://www.artscouncil.org.uk/quality-metrics/quality-principles>

aktuelle fagmiljøer med mål om utvikling av modeller og verktøy for evaluering og tilbakemeldinger. Enkelte prosjekter er igangsatt i samarbeid med Kulturtankens *Prosjekt Ny portal og fagsystem for DKS* og/eller *Prosjekt DKS-skole*.

Høst 2019

Oppstart offentlig PhD-prosjekt om kvalitetsforståelser i DKS.

Avholdt fagfellelvurdert konferanseinnlegg «Artistic Quality and Audience Participation in Theatre for Young Audiences» foredrag på ITYARNs (International Theatre for Young Audiences Research Network) forskerkonferanse i Kristiansand.

1.2 Tidligere forsknings- og utredningsarbeid

Den kulturelle skolesekken har vært gjenstand for en rekke forsknings- og utredningsarbeider. Ettersom ett av ordningens prinsipper angår «høy kvalitet», har temaet vært berørt i flere sammenhenger. Nylige arbeider som berører det systematiske kvalitetsarbeidet, inkluderer *Museum og skole: Fra folkeopplysning til kulturell skolesekk*,¹⁰ *Litteraturformidling og kunstopplevelse: En studie av Den kulturelle skolesekken*,¹¹ *Regionalt spillerom: Organisering og kvalitet i skolekonserter i Østfold og Akershus*,¹² *Nærhet, autonomi og demokratisering: Evaluering av direktekommuneordningen i Den kulturelle skolesekken*¹³ og *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*.¹⁴

Museum og skole berører blant annet organiseringen av fire tilskuddsmottakere sett i sammenheng med museenes rolle i DKS, mens *Litteraturformidling og kunstopplevelse*

behandler organiseringen av kunstuttrykket litteratur i DKS. Både *Regionalt spillerom* og *Nærhet, autonomi og demokratisering* gir innblikk i organiseringen av kvalitetsarbeidet fylkes- og direktekommuner, men gir ikke full oversikt over ordningen nasjonalt. Denne kartleggingen har delvis overlappende mål med *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*, som har som mål «å kartlegge kvalitetsstrukturer i Den kulturelle skolesekken.»

Rogers' utredning beskriver «DKS-kvalitetsforløpet» som bestående av syv forskjellige «kvaliteter», og den beskriver noen modeller, blant annet for programmering, i DKS. Utredningens øvrige mål om å «presentere evalueringsmodeller og -verktøy og gjøre rede for et utvalg av relevante metoder og praktiske eksempler innen feltet evaluering fra forskningslitteraturen», og spesifiseringen av at «det sentrale i utredningen er den basiskunnskapen som bidragsyttere i alle ledd i DKS bør tilegne seg om evaluerings- og kvalitetssikringsarbeid»¹⁵, tydeliggjør at utredningen i stor grad er normativ heller enn deskriptiv. Utredningen gir heller ikke svar på hvordan hver enkelt tilskuddsmottaker arbeider.

1.3 Kartleggingens avgrensninger

Utover enkeltstående samarbeids- og utviklingsprosjekter med utøvere og tilskuddsmottakere har ikke Kulturtanken i oppgave å arbeide med konkrete produksjoner som er en del av DKS-tilbudet. Det er tilskuddsmottakerne som har ansvar for programmering, og i mange tilfeller initiering og produksjon, av DKS-tilbudet. I tillegg forvalter de fleste kommunene som ikke er direktekommuner, en mindre andel av spillemidlene som blir tildelt fylkeskommunen. Av hensyn til kartleggingens omfang blir kun tilskuddsmottakernivået

10 Brita Brenna og Anne-Therese de Ridder, *Museum og skole: Fra folkeopplysning til kulturell skolesekk* (Oslo: UiO: Institutt for kulturstudier og orientalske språk, 2019).

11 Kristin Ørjasæter og Anne Skaret, *Litteraturformidling og kunstopplevelse: En studie av Den kulturelle skolesekken* (Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2019).

12 Åsne Dahl Haugseve, Mari Torvik Heian og Ole Marius Hylland, *Regionalt spillerom: Organisering og kvalitet i skolekonserter i Østfold og Akershus* (Bo i Telemark: Telemarksforskning, 2018).

13 Elisabet S. Hauge, Vegards Solhjem Knutsen og Marthe Rosenvinge Ervik, *Nærhet, autonomi og demokratisering: Evaluering av direktekommuneordningen i Den kulturelle skolesekken* (Kristiansand: Oxford Research, 2018).

14 Scott Rogers, *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken* (Kulturtanken, 2017).

15 Scott Rogers, *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken* (Kulturtanken, 2017), s. 2.

behandlet i denne rapporten, det vil si 18 fylkeskommuner og 12 direktekommuner.

Avgrensningen til kun å behandle tilskuddsmottakernes kvalitetsarbeid innebærer at andre sentrale aktører i DKS (inkludert, men ikke begrenset til Scenekunstbruket og Norsk Forfattersentrums Litteraturbruket) ikke blir behandlet.

Det ligger ikke innenfor kartleggingens område å ta stilling til det kunstfilosofiske spørsmålet om hva kvalitet i kunst og kultur er, eller hvordan dette kan forstås innen DKS.¹⁶ Kartleggingen undersøker den systematiske organiseringen av tilskuddsmottakernes DKS-administrasjons konkrete arbeidsprosesser på seks områder:

1. initiering
2. programmering
3. produksjon
4. mottakelseskvalitet
5. tilbakemeldinger og evalueringer

Selv om vi ikke tar stilling til spørsmålet om hva kvalitet er, mener vi det er god grunn til å anta at det er sammenheng mellom disse prosessene og tilbudets kunstneriske og formidlingsmessige kvalitet. Utvelgelsen av akkurat disse prosessene er gjort i samråd med Kulturtankens avdeling for FoU og avdeling for kunst, kultur og skole (KKoS), samt i delvis overensstemmelse med *Prosjekt Ny portals* fremstilling av DKS-løpet. Merk at prosessene ikke nødvendigvis følger hverandre kronologisk, men kan foregå helt eller delvis overlappende. For eksempel kan behovet for initiering (av en ny produksjon) oppstå som resultat av programmeringsprosessen. Som helhet utgjør

de en sirkel, hvor evalueringer og tilbakemeldinger fra forrige år kan inngå i grunnlaget for neste års programmering og videreutvikling av tilbudet.

Scott Rogers' definisjon av «kvalitetsforløpet i DKS»¹⁷ – som inkluderer 1) idé- og konseptkvalitet, 2) fremføringskvalitet, 3) formidlingskvalitet, 4) bestillings- og programmeringskvalitet, 5) distribusjon, 6) mottakelse og 7) anvendelse – favner bredere enn den foreliggende kartleggingen.

En undersøkelse av elevmedvirkning i DKS utført av CCE (2014) konkluderte blant annet med anbefalingen om at «kvalitet må stå sentralt i DKS, men dette forutsetter at kvalitetsbegrepet utvikles, særlig må kvaliteten på de omgivelser og betingelser som aktivitetene skjer i tas med i beregningen.»¹⁸ Når denne kartleggingen ikke fokuserer på omgivelser og betingelser, distribusjonskvalitet, eller konkret (dvs. på enkeltproduksjonsnivå) idé- og konseptkvalitet/fremføringskvalitet/formidlingskvalitet, er dette både fordi en slik kartlegging vil kreve et for detaljert undersøkelsesnivå, og fordi kunnskapsbehovet rapporten primært er ment å dekke, angår *det systematiske kvalitetsarbeidet* som foregår hos tilskuddsmottakerne.

Rapportens behandling av tilskuddsmottakernes arbeid er beskrivende, ikke vurderende. Rapporten gir med andre ord ikke svar på hva som er gode eller de beste måtene å organisere det systematiske kvalitetsarbeidet i DKS på.

En innledende hypotese for kartleggingen er at alle tilskuddsmottakerne arbeider ulikt med de samme hovedprosessene. Kartleggingen opererer derfor på et detaljnivå der det skal være mulig å adskille hver tilskuddsmottakers individuelle arbeidsmåte, samtidig

¹⁶ En bred diskusjon om kvalitetsbegrepet i samtidens kunst og kultur finnes i Knut Ove Eliassen og Øyvind Prytz, red., *Kvalitetsforståelser: Kvalitetsbegrepet i samtidens kunst og kultur* (Oslo og Bergen: Norsk kulturråd / Fagbokforlaget, 2016). Øyvind Prytz, red., *Når kunsten tar form* (Oslo: Kulturrådet/Fagbokforlaget, 2018); Jan Fredrik Hovden og Øyvind Prytz, red., *Kvalitetsforhandlinger* (Oslo: Kulturrådet/Fagbokforlaget, 2018). Se også Torild Wagle Christensen, *Når musikk gir mening: Kommunikasjon om kvalitet i skolekonserter* (Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2017). Mari Torvik Heian, Åsne Dahl Haugsevje, and Ole Marius Hylland, *Kjent og kjært eller rart og sært? En kvalitativ brukerundersøkelse av DKS for U-trinnet i Buskerud* (Bø i Telemark: Telemarksforskning, 2016).

¹⁷ Rogers, *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*, s. 10.

¹⁸ Paul Collard, *Elevmedvirkning i Den kulturelle skolesekken: En undersøkelse utført av Creativity, Culture & Education*, oversatt av Tone Holmen (Oslo: Den kulturelle skolesekken, 2014), s. 13.

som det skal være mulig å abstrahere visse generelle trekk eller modeller som kan være overførbare til tross for geografiske, demografiske og politiske forhold.

1.4 Ordforklaringer

Kunst- og kulturuttrykk

Den kulturelle skolesekken omfatter seks ulike kunst- og kulturuttrykk (eller bare «uttrykk»): litteratur, scenekunst, visuell kunst, film, musikk og kulturarv. De har ulike former (konsert, forestilling, omvisning, forfatterbesøk osv.). Noen av disse finner sted på skolen, mens andre tilbud finner sted ved institusjoner eller arenaer utenfor skolen.

Program og programforslag

Ordet *program* har flere betydninger. Innholdet i en forestilling, konsert, omvisning osv. (dvs. det elevene blir invitert til å oppleve) omtaler vi ofte som et *program*. Før et program er antatt og klart for visning i DKS, eksisterer det som et *programforslag*. Fylkeskommuner og kommuner mottar hvert år en rekke programforslag til DKS fra kunstnere, utøvere og kulturinstitusjoner. Samtidig er det også vanlig å omtale helheten i DKS-tilbudet i en sesong eller et skoleår som et *program*.

Produksjon

Begrepet *produksjon* brukes om et gitt helhetlig innhold, avgrenset i tid og rom, og med en individuell tittel, som er klart for å bli tilbudt elevene gjennom DKS. Begrepet *produksjon* opptrer også hyppig i verbform og beskriver da praksisen å produsere tilbud for DKS. Dette blir definert som *kreativ og pedagogisk videreutvikling, tilrettelegging og bearbeiding av en kreativ idé / et kreativt konsept*.

Aktivitet

Aktivitet betegner en avgrenset periode hvor en gitt kunst- eller kulturproduksjon er tilgjengelig i form av en

serie arrangementer i et avgrenset geografisk område.

En *aktivitet* er enten en turné (produksjonen reiser for å besøke elevene), et stasjonært tilbud (elevene reiser for å besøke produksjonen, for eksempel ved et museum, et teater, en konsertsal), eller en mellomting (elever møter en omreisende produksjon i et kulturhus, ved en annen skole e.l.). En *aktivitet* er en planlagt serie *arrangementer* med en og samme *produksjon*.

Arrangement

En gruppe elevers felles og samtidige møte med en kunst- eller kulturproduksjon – enten dette skjer i skolen eller utenfor – kaller vi et *arrangement* (også omtalt som «kunstmøte»). Antall arrangementer betegner dermed hvor mange ganger kunst- eller kulturproduksjonen (konserten, forestillingen, omvisningen osv.) møtes og oppleves av stadig nye grupper av elever i løpet av aktivitetsperioden.

Utøver

En *utøver* i en DKS-aktivitet deltar i fremføringen av programmet overfor elevene. Blant utøvere finnes det for eksempel skuespillere, musikere, forfattere og museumspedagoger.

Deltaker

Elevene som deltar i et DKS-arrangement, betegnes som *deltakere*.

Spillemidler

Fordelingen av overskuddet fra spillervirksomheten i Norsk Tipping AS er forankret i lov om pengespill. Spillemidlene til kulturformål fordeles av Kongen i statsråd (ved kongelig resolusjon) etter avholdt generalforsamling i Norsk Tipping AS. Kulturtanken forvalter fra og med 2017 tilskuddet til Den kulturelle skolesekken, som videreføres til kommuner og fylkeskommuner i ordningen.

Skolekonsertmidler

Midler fra statsbudsjettet, som i skolekonsertordningen ble overført fra Rikskonsertenes budsjett (nå Kulturtanken) til fylkeskommunene, som ledd i avtaler der fylkeskommunene sto for en andel av produksjon og for all turnélegging av skolekonsertene. Disse midlene ble overført for siste gang i 2018.

Ansvar for DKS i grunnskolen

Delt mellom kommunen (skoleeier for grunnskolen) og fylkeskommunen, med unntak for såkalte direktekommuner.

Ansvar for DKS i videregående skole

Som skoleeier for alle videregående skoler har fylkeskommunen eneansvar for DKS-tilbudet til dem.

Fylkeskommune og kommune

Den største potten av spillemidler til DKS tildeles fylkeskommunene, som viderefordeler en del av den tildelte summen videre til kommunene i fylket (direktekommuner unntatt). I tillegg har fylkeskommunen ansvar for å levere DKS-tilbud til disse kommunene. Kommunene rapporterer for sin bruk av spillemidler til fylkeskommunen. Fylkeskommunene rapporterer til Kulturtanken for egen bruk av spillemidler. Fylkeskommunene er også ansvarlig for at kommunene rapporterer inn i samme system om bruken av den andelen av spillemidler som er blitt videreformidlet til kommunene.

Direktekommuner

Tolv kommuner mottar spillemidlene sine direkte fra Kulturtanken, uten å gå veien om fylkeskommunen, og har samtidig det fulle ansvaret for DKS-tilbudet til grunnskolen i sin kommune. Følgende kommuner var direktekommuner i 2018: Alta, Asker, Bergen, Bodø, Bærum, Eidsvoll, Karmøy, Lørenskog, Stavanger, Tromsø, Trondheim og Ås. Direktekommunene rapporterer direkte til Kulturtanken om bruken av sine spillemidler.

Initiering (prosess)

Dette er prosessen for igangsetting av en kunstnerisk/kreativ idé eller et produksjonskonsept som kan resultere i et program. Kartleggingen skiller mellom fem initieringsformer:

- **Innsendte programforslag**
(via fast skjema / åpent skjema / e-post)
Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra en utøver/institusjon, som selv tar kontakt med DKS-enheten i form av et programforslag.
- **Bestilling av produksjoner**
Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra en utøver/institusjon, og DKS-enheten engasjerer utøveren/institusjonen.
- **Saminitiering av produksjoner**
Den kunstneriske ideen/konseptet utarbeides i samarbeid mellom en utøver/institusjon og én eller flere ansatte i DKS-enheten.
- **Egeninitiering av produksjoner**
(innen ett, flere eller alle uttrykk)
Den kunstneriske ideen eller konseptet utarbeides av én eller flere ansatte i DKS-enheten og realiseres i samarbeid med en utøver/institusjon.
- **Skoleinitierte produksjoner**
Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra skolen, i samarbeid med en utøver/institusjon, med økonomisk støtte fra DKS-enheten.

Programmering (prosess)

Dette er prosessen for utvelgelse og fastlegging av hvilke innsendte programforslag og bestilte, saminitierte, egeninitierte og/eller skoleinitierte produksjoner som skal inngå i DKS-tilbudet et gitt skoleår.

DKS-tilbudet tilbys på tre måter:

- **Fast tilbud (uten valgmuligheter)**
DKS-administrasjonen planlegger et tilbud som distribueres til skolene.

- **Bestillingstilbud**

DKS-administrasjonen velger ut et tilbud som skolene kan velge om de vil motta. «Bestillingstilbud» betegner også det som av noen tilskuddsmottakere blir omtalt som «bonusproduksjoner», «ekstratilbud» eller lignende.

- **Fast tilbud med valgmuligheter**

DKS-administrasjonen velger ut et tilbud som skolene må velge fra / søke om. Dette innebærer at skolene ikke kan velge om de skal søke, men hva de skal søke på.

Produsentkompetanse

Egenrapportert kompetanse til kreativ og pedagogisk tilrettelegging og bearbeiding av en kreativ idé eller et konsept.

Prøvepublikum

Involvering av elever som publikum i produksjonsprosessen. Også omtalt enkelte ganger som «referansegrupper.»

Elever som medprodusenter

Aktiv involvering av elever i kreativ og pedagogisk videreutvikling, tilrettelegging og bearbeiding av en kreativ idé eller et konsept.

Mottakelseskvalitet (prosess)

DKS-administrasjonens arbeid med å heve kompetansen til elever, lærere, kultur- og kommunekontakter, rektorer og skolen ellers.

1.5 Arbeidsprosess, metode og kilder

1.5.1 Tidslinje for kartleggingen

1. *Forberedende fase (vår 2018)*

Kunnskapsbehovet ble definert gjennom 52 spørsmål som skulle dekke antatte hovedprosesser i det systematiske kvalitetsarbeidet i DKS: initiering, programmering, produksjon, mottakelseskvalitet og tilbakemeldinger/evalueringer. Kvalitetsarbeid ble definert

som «prosesser som involverer viljestyrte handlinger som påvirker kvaliteten på DKS-tilbudet.» Det ble utarbeidet skjema for hver enkelt tilskuddsmottaker.

2. *Skriftlige kilder (vår til høst 2018)*

Innhenting av tilgjengelige skriftlige kilder om tilskuddsmottakernes kvalitetsarbeid: tilskuddsmottakernes DKS-rapporter for 2016 og 2017, innrapporterte planer, tilskuddsmottakernes nettsider, møtereferater, fylkes- og kommuneplaner, strategiplaner, forskningsrapporter og -artikler. Spørsmålene i fase 1 ble forsøkt besvart ved hjelp av de skriftlige kildene. Fasen konkluderte med at de skriftlige kildene i liten grad var tilstrekkelige for å møte kunnskapsbehovet på alle områder, og at det heftet usikkerhet ved dataene på grunn av motstridende informasjon fra ulike kilder.

3. *Spørsmålstest – DKS Møre og Romsdal (vår 2018)*

DKS Møre og Romsdal ble bedt om å besvare spørsmålene skriftlig, fulgt av en videosamtale der spørsmålsskjemaet ble diskutert. Fasen konkluderte med omformulering av noen spørsmål, samt begrensning av omfanget spørsmål til totalt 20.

4. *Samtaler med tilskuddsmottakerne (høst 2019 – vinter 2019)*

Det ble gjennomført én times lange samtaler med representanter fra samtlige tilskuddsmottakere i perioden 27. september 2018 til 5. mars 2019, med hovedvekt i oktober og november 2018. Tilskuddsmottakerne ble informert om temaet og formålet med samtalen per e-post, og samtalene ble avholdt per telefon, videosamtale eller møte i Kulturtankens lokaler. Samtalene var løst strukturert rundt 20 spørsmål, samt informasjon fra de skriftlige kildene, og svarene ble notert enten som direkte svar på spørsmål eller i et eget dokument. Tilskuddsmottakerne fikk stor frihet til å fremheve det de anser som sentralt for kvalitetsarbeidet i sin DKS-enhet, og det fremkommer derfor enkelte forskjeller på informasjonens omfang og detaljnivå for de ulike tilskuddsmottakerne.

5. *Sammenfatting av skriftlig og muntlige kilder (vår 2019)*
Basert på tilgjengelige kilder ble hver enkelt tilskuddsmottakers systematiske kvalitetsarbeid beskrevet. Oppdatert informasjon fra tilskuddsmottakernes DKS-rapportering for 2018, samt referater fra dialogmøter mellom tilskuddsmottakerne og Kulturtanken våren 2019, ble konsultert. Ved behov ble det stilt oppfølgingsspørsmål per telefon eller e-post.
6. *Tilskuddsmottakernes korrektur (vår 2019)*
Samtlige tilskuddsmottakere fikk tilsendt beskrivelsen av sitt eget arbeid og ble bedt om å kommentere, presisere og rette opp eventuelle feil. Samtlige tilskuddsmottakere, med unntak av DKS Bergen, DKS Bodø, DKS Eidsvoll og DKS Tromsø har levert korrektur. DKS Vestfold og DKS Karmøy har delvis korrigert den tilsendte beskrivelsen, men det hefter fremdeles enkelte mindre usikkerhetsmomenter ved dem.
7. *Ferdigstillelse av rapporten (sommer 2019)*

1.5.2 Beskrivelsesformat

Endelig format for beskrivelsene av tilskuddsmottakernes systematiske kvalitetsarbeid er som følger (se 1.2. for ordforklaringer):

Organisasjon

- kort beskrivelse av DKS-enhetens plassering i fylkets- eller direktekommunen.

Initiering

- beskrivelse av hvordan produksjoner initieres. Én eller flere av følgende kategorier:
 - 1) innsendte programforslag (via fast/åpent skjema eller e-post)
 - 2) bestilling av produksjoner
 - 3) saminitiering av produksjoner

- 4) egeninitiering av produksjoner (innen alle eller noen uttrykk)
- 5) skoleinitierte produksjoner

Programmering

- beskrivelse av om DKS-tilbudet er fast, bestillingstilbud eller annet
- beskrivelse av hvem som programmerer DKS-tilbudet i fylkes- eller direktekommunen, og hvordan arbeidsprosessen foregår
- beskrivelse av eventuell elevinvolvering i programmeringen
- beskrivelse av eventuelt lokalt særpreg / programmeringsmodell / annet relevant
- beskrivelse av eventuelt kulturtorg, programlansering eller lignende

Produksjon

- beskrivelse av eventuell produsentkompetanse og stillingsressurs til produksjon i DKS-enheten
- beskrivelse av om elever blir involvert som prøvepublikum og/eller medprodusenter

Mottakelseskvalitet

- beskrivelse av kompetansehevende tiltak rettet mot lærere/ kulturkontakter (kurs/håndbøker/annet)
- beskrivelse av kompetansehevende tiltak rettet mot elever (kurs/håndbøker/annet)

Tilbakemeldinger/evalueringer

- beskrivelse av rutiner for å innhente tilbakemeldinger/evalueringer om DKS-tilbudet fra elever, lærere, kulturkontakter og utøvere
- beskrivelse av DKS-enhetens egne rutiner for å evaluere DKS-tilbudet

- *beskrivelse av hvordan tilbakemeldinger/evalueringer blir brukt videre (for eksempel i neste års programmering)*

1.5.3 Usikkerhet og vurdering av risiko for feil

Det har vært et mål for kartleggingen å tilby så sikker kunnskap om kvalitetsarbeidet i DKS-ordningen som mulig. Gjennom kombinasjonen av metoder og kildebruk, inkludert endelig korrektur fra tilskuddsmottakerne selv (26/30), anses risikoen for feilinformasjon å være lav. Det er likevel enkelte risikofaktorer for feil som det er verdt å understreke:

En stor utfordring i arbeidet med kartleggingen, som medfører en viss risiko for misforståelser og feilrapporteringer, er at aktører som arbeider med DKS-ordningen, har til dels ulik begrepsbruk på like eller lignende fenomener og praksiser. Dette gjelder også sentrale prosesser og praksiser, for eksempel produksjon og kvalitetssikring gjennom programråd/fagråd / faglig råd eller lignende). For å sikre at lik begrepsforståelse ligger til grunn, har

det vært viktig å følge opp flere tilskuddsmottakere per telefon og e-post underveis i kartleggingen.

I løpet av prosessen med å kartlegge kvalitetsarbeidet har enkelte begreper, som har blitt brukt for å beskrive de ulike prosessene i kvalitetsarbeidet, blitt endret. På bakgrunn av informasjon som kom frem i kartleggingen, måtte begrepsapparatet oppdateres, noe som medfører at tilskuddsmottakerne har blitt stilt noe varierende spørsmål. Det har blitt forsøkt å kompensere for dette gjennom oppfølging per telefon og e-post, spesielt i forbindelse med tilskuddsmottakernes korrektur, samt ytterligere undersøkelser av skriftlige kilder.

En annen viktig risikofaktor er at i de fleste tilfeller har det vært enkeltpersoner i DKS-administrasjonene som har besvart spørsmålene fra kartleggingen, og det er mulig at disse personene ikke har full oversikt over alle sider av kvalitetsarbeidet i sin enhet. For å sikre god informasjon har denne risikofaktoren blitt diskutert med flere av tilskuddsmottakerne, og flere har valgt å involvere andre kollegaer i sin enhet ved behov.

DEL 1

2. Initiering

Enhver produksjon som inngår i DKS-tilbudet, blir igangsatt av ulike aktører og på ulike måter. Prosessen for denne igangsettingen betegnes som *initiering*. Formålet med å skille mellom ulike initieringsformer er å synliggjøre ulike praksiser hos tilskuddsmottakerne. Kartleggingen synliggjør fem slike initieringsformer:

Innsendte programforslag (via fast skjema / åpent skjema / e-post)

Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra en utøver/institusjon som tar kontakt med DKS-enheten med et programforslag.

Eksempel: En scenekunstgruppe har laget en forestilling de ønsker skal programmeres i DKS. De beskriver programmet i henhold til DKS-administrasjonens retningslinjer (for eksempel skjema) og legger ved eventuell dokumentasjon (video e.l.). Programforslaget sendes inn.

Bestilling av produksjoner

Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra en utøver/institusjon, og DKS-enheten engasjerer utøveren/institusjonen.

Eksempel: En scenekunstgruppe fremfører en forestilling på en festival. En DKS-koordinator ser forestillingen, tar kontakt med gruppen og bestiller forestillingen til DKS.

Saminitiering av produksjoner

Den kunstneriske ideen eller konseptet utarbeides i samarbeid mellom en utøver/institusjon og én eller flere ansatte i DKS-enheten.

Eksempel: En scenekunstgruppe og DKS-produsent samarbeider om å utvikle en idé til en forestilling.

Egeninitiering av produksjoner (innen ett, flere eller alle uttrykk)

Den kunstneriske ideen eller konseptet utarbeides av én eller flere ansatte i DKS-enheten og realiseres i samarbeid med en utøver/institusjon.

Eksempel: En DKS-produsent har en idé til en forestilling og engasjerer en scenekunstgruppe for å realisere denne ideen.

Skoleinitierte produksjoner

Den kunstneriske ideen eller konseptet kommer fra skolen, i samarbeid med en utøver/institusjon, med økonomisk støtte fra DKS-enheten.

Eksempel: En skole har en idé til et scenekunstprosjekt, kontakter en scenekunstgruppe og søker om økonomisk støtte fra DKS.

2.1 Initiering i fylkeskommunene

Kartleggingen viser at 18/18 fylkeskommuner benytter seg av innmeldte programforslag, 17/18 bestiller, 16/18 saminitierer, 14/18 egeninitierer og 4/18 gir støtte til skoleinitierte DKS-produksjoner. Se tabell «Initiering i fylkeskommunene»

14/18 fylkeskommuner oppgir at de egeninitierer innenfor musikk. Tallene for de øvrige uttrykkene er: kulturarv: 6/18, film: 7/18, litteratur: 8/18, visuell kunst: 8/18 og scenekunst: 7/18. 4/18 fylkeskommuner oppgir at de egeninitierer innenfor alle uttrykk. 5/18 oppgir at de egeninitierer innenfor 3–5 uttrykk. 5/18 oppgir at de kun egeninitierer innen musikk. Se tabell «Uttrykk v/egeninitiering i fylkeskommunene»

Initiering i fylkeskommunene

Initiering	Programforslag	Bestilling	Saminitiering	Egeninitiering	Skoleinitiering
Akershus	x	x	x	x	
Aust-Agder	x	x	x	x	
Buskerud	x	x	x	x	
Finnmark	x	x	x	x	
Hedmark	x	x	x	x	
Hordaland	x				
Møre og Romsdal	x	x	x	x	
Nordland	x	x	x	x	
Oppland	x	x	x	x	x
Oslo	x	x			x
Rogaland	x	x	x	x	
Sogn & Fjordane	x	x	x	x	
Telemark	x	x	x		
Troms	x	x	x		x
Trøndelag	x	x	x	x	
Vest-Agder	x	x	x	x	
Vestfold	x	x	x	x	
Østfold	x	x	x	x	x
Totalt	18	17	16	14	5

Uttrykk v/egeninitiering i fylkeskommunene

Uttrykk	Musikk	Kulturarv	Film	Litteratur	Visuell kunst	Scenekunst
Akershus	x	x	x	x	x	x
Aust-Agder	x	x	x		x	
Buskerud	x			x	x	x
Finnmark	x					
Hedmark	x	x	x	x	x	x
Hordaland						
Møre og Romsdal	x					
Nordland	x	x	x	x		x
Oppland	x	x	x	x	x	x
Oslo						
Rogaland	x	x	x	x	x	x
Sogn & Fjordane	x					
Telemark						
Troms						
Trøndelag	x					
Vest-Agder	x			x	x	
Vestfold	x					
Østfold	x		x	x	x	x
Totalt	14	6	7	8	8	7

2.2 Initiering i direktekommunene

Kartleggingen av direktekommunenes ordninger viser at 12/12 direktekommuner benytter seg av innmeldte programforslag, 8/12 bestiller, 8/12 saminitierer, 3/12 egeninitierer og 2/12 bidrar med støtte til skoleinitierte DKS-produksjoner. Se tabell «*Initiering i direktekommunene*»

3/12 direktekommuner oppgir at de egeninitierer innenfor musikk. Tallene for de øvrige uttrykkene er: kulturarv: 1/12, film: 1/12, litteratur: 1/12, visuell kunst: 1/12 og scenekunst: 2/12.

1/12 fylkeskommuner oppgir at de egeninitierer innenfor alle uttrykk. 1/12 oppgir at de egeninitierer innenfor to uttrykk. 1/12 oppgir at de kun egeninitierer innenfor musikk. Se tabell «*Uttrykk v/egeninitiering i direktekommunene*»

2.3 Sammenfatning

Initieringsformene legger føringer for tilfanget til programmeringsprosessen og er nær forbundet med programmerings- og produksjonsprosessene.

Tallene antyder at produksjoner på fylkeskommunalt nivå stort sett initieres på likt vis, og at programforslag/bestilling er dominerende. Det er likevel store forskjeller i de ulike initieringsformenenes omfang og hvordan programforslagene/bestillingene behandles i programmeringsprosessen (kapittel 3) og i produksjonsprosessen (kapittel 4). Selv om alle fylker benytter seg av innmeldte programforslag, er det ulikt hvordan de blir behandlet og brukt, og hvor stor andel av tilfanget de utgjør i et aktuelt årsprogram.

Kartleggingen har ikke undersøkt den nøyaktige fordelingen mellom ulike initieringsformer i hvert enkelt fylke, men det er mulig å fremheve enkelte trekk: DKS Hordaland oppgir at de kun bruker innmeldte programforslag, mens DKS Oslo i tillegg benytter seg av

bestilling. DKS Sogn og Fjordane, DKS Møre og Romsdal, DKS Vestfold, DKS Trøndelag og DKS Finnmark oppgir at innsendte programforslag og bestillinger er dominerende, men at det i begrenset skala også egeninitieres produksjoner innenfor musikk. DKS Aust-Agder, DKS Buskerud, DKS Nordland, DKS Rogaland, DKS Vest-Agder og DKS Østfold oppgir at de egeninitierer innenfor de fleste uttrykkene (med varierende unntak og i varierende omfang). DKS Akershus, DKS Hedmark og DKS Oppland oppgir at de egeninitierer produksjoner innenfor alle uttrykk, og at dette utgjør en betydelig andel av hvert årsprogram.

14/18 fylkeskommuner oppgir at de egeninitierer innenfor musikk, mens tallene for de øvrige uttrykkene er: kulturarv: 6/18, film: 7/18, litteratur: 8/18, visuell kunst: 8/18 og scenekunst: 7/18. Med unntak av musikk og scenekunst, som ligger marginalt høyere, korresponderer tallene med fylkeskommunenes rapportering av produsentkompetanse innenfor de ulike uttrykkene, dersom de har avsatte stillingsressurser til produksjon.

DKS-administrasjonene i fylkene behandler innsendte programforslag ulikt, og i de fleste fylkene som sam- og egeninitierer, kan programforslag bli brukt som utgangspunkt for saminitierte produksjoner (felles kreativ utvikling av en idé). I DKS Oppland, DKS Hedmark og DKS Asker er dette gjort eksplisitt ved at utøvere oppfordres til å sende inn programforslag på uferdige produksjoner med tanke på videre utvikling.

Alle som oppgir at de egeninitierer produksjoner, oppgir også at de saminitierer. To fylker, DKS Troms og DKS Telemark, oppgir at de kun saminitierer og ikke egeninitierer produksjoner. Det kan være flytende grenser mellom sam- og egeninitiering, og all egeninitiering involverer samarbeid med utøvere. Den høye graden av korrelasjon mellom sam- og egeninitiering kan tyde på at det i mange tilfeller er vanskelig og kanskje lite ønskelig å operere med et strengt skille mellom disse initieringsformene.

Initiering i direktekommunene

Initiering	Programforslag	Bestilling	Saminitiering	Egeninitiering	Skoleinitiering
Alta	x	x			
Asker	x	x	x	x	
Bergen	x				
Bodø	x	x	x		
Bærum	x	x	x	x	
Eidsvoll	x		x		
Karmøy	x	x			x
Lørenskog	x		x	x	
Stavanger	x		x		
Tromsø	x	x	x		
Trondheim	x	x			x
Ås	x	x	x		
Totalt	12	8	8	3	2
Totalt i DKS	30	25	24	17	7

Uttrykk v/egeninitiering i direktekommunene

Uttrykk	Musikk	Kulturarv	Film	Litteratur	Visuell kunst	Scenekunst
Alta						
Asker	x	x	x	x	x	x
Bergen						
Bodø						
Bærum	x					x
Eidsvoll						
Karmøy						
Lørenskog	x					
Stavanger						
Tromsø						
Trondheim						
Ås						
Totalt	3	1	1	1		2
Totalt i DKS	17	7	8	9	9	9

Det er et tydelig skille mellom fylkeskommunene som sam- eller egeninitierer produksjoner i *ingen* (DKS Hordaland og DKS Oslo), *noen* (DKS Sogn og Fjordane, DKS Møre og Romsdal, DKS Vestfold, DKS Trøndelag, DKS Finnmark, DKS Troms og DKS Telemark), *ganske stor* (DKS Aust-Agder, DKS Buskerud, DKS Nordland, DKS Vest-Agder, DKS Østfold og DKS Rogaland) eller *stor* (DKS Akershus, DKS Hedmark og DKS Oppland) grad.

Denne kategoriseringen indikerer ikke hvorvidt én fylkeskommune tilbyr et kvalitativt bedre tilbud enn en annen. Den reflekterer hvordan fylkenes arbeid med å heve og sikre tilbudets kvalitet skjer på ulike måter. Som vi skal se i de kommende kapitlene, gjør disse forskjellene seg gjeldende også i programmerings- og produksjonsprosessen av DKS-tilbudet.

I likhet med fylkeskommunene er det til dels store forskjeller mellom direktekommunenes initieringsprosesser. Det er et mindre omfang av egeninitiering hos direktekommunene enn hos fylkeskommunene, men 8/12 oppgir at de saminitierer produksjoner.

DKS Bergen oppgir at de kun benytter seg av innsendte programforslag. DKS Alta, DKS Trondheim og DKS Karmøy benytter seg i tillegg av bestilling. DKS Bodø, DKS Tromsø og DKS Ås oppgir å benytte seg av innsendte programforslag, bestilling og saminitiering. DKS Stavanger og DKS Eidsvoll tar i bruk innmeldte programforslag og saminitiering, men ikke bestilling. DKS Asker og DKS Bærum benytter seg av innmeldte programforslag, bestiller, saminitierer og egeninitierer produksjoner, mens DKS Lørenskog bruker innmeldte programforslag, saminitierer og egeninitierer. DKS Trondheim og DKS Karmøy oppgir å gi støtte til skoleinitierte produksjoner.

De fleste tilskuddsmottakerne opererer enten med fastlagte skjemaer eller informerer om hvilken informasjon de trenger for å vurdere et programforslag, men de færreste informerer om hvordan programforslagene blir vurdert, og hva de blir vurdert ut fra (for eksempel om det foreligger vurderingskriterier).

DKS Hordaland, DKS Oslo og DKS Vestfold informerer i detalj om hvordan deres programmeringsprosess forløper. DKS Buskerud, DKS Tromsø, DKS Alta og DKS

Stavanger informerer i korte trekk om deres programmeringsprosesser. DKS Hordaland og DKS Oslo informerer om hvilke kriterier som ligger til grunn for vurderingen av programforslagene. DKS Tromsø informerer nøye om sin programmeringsmodell, som legger til dels tydelige føringer på initieringsprosessen.

2.4 Hovedfunn

Samtlige tilskuddsmottakere tar imot innsendte programforslag, 25/30 bestiller produksjoner, 24/30 saminitierer, 17/30 egeninitierer og 6/30 legger til rette for skoleinitierte produksjoner. Blant egeninitierte produksjoner er det en klar overvekt av musikk (17/30), mens tallene for de resterende uttrykkene ligger mellom 7/30 og 9/30.

Det er et tydelig skille mellom fylkeskommunene som sam- eller egeninitierer produksjoner i ingen (2/18), noen (7/18), ganske stor (6/18) eller stor (3/18) grad. Kun 3/12 direktekommuner egeninitierer produksjoner.

De fleste tilskuddsmottakerne opererer enten med fastlagte skjemaer eller informerer tydelig om hvilken informasjon de trenger for å vurdere et programforslag på sine nettsider, 7/30 informerer om hvordan programforslagene blir vurdert (og kun 3/30 i detalj) og 2/30 om hva de blir vurdert ut ifra (for eksempel om det foreligger vurderingskriterier).

Programmering

3. Programmering

Programmering betegner prosessen for fastleggingen av et årsprogram i DKS. Som prosess følger programmeringen etter initiering, men i mange tilfeller vil disse prosessene, inkludert produksjon, overlappe. I enkelte fylker kan det for eksempel først bli tatt en avgjørelse på hvilke produksjoner som skal videreføres fra året før, mens andre tar dette opp til vurdering i løpet av programmeringen dersom det er aktuelt. Bestilling, saminitiering og egeninitiering kan forekomme som resultat av at behovet ikke er dekket av de innsendte programforslagene. Tilskuddsmottakere kan også bestille, saminitiere og egeninitiere produksjoner på bakgrunn av eget profesjonelt skjønn, innmeldte ønsker fra skoler og kommuner eller med utgangspunkt i forskjellige satsinger, jubileer eller andre hensyn.

Ettersom det er programmeringen som avgjør hva årsprogrammet skal bestå av – og hvilke program som eventuelt skal arbeides videre med i produksjon – er programmering den *systematiske* prosessen som i høyest grad er avgjørende for DKS-tilbudets kunstneriske og formidlingsmessige kvalitet.

Samtlige fylkes- og direktekommuner gir uttrykk for at de ønsker å legge opp et kvalitativt best mulig program, og at de arbeider aktivt med å få dette til. Det er likevel store forskjeller i hvordan programmeringen blir gjennomført, hvem som gjennomfører programmeringen, og hvilken fagkompetanse som er involvert. Både fylkeskommuner og direktekommuner er forpliktet til å tilby produksjoner innenfor alle de seks kunst- og kulturuttrykkene i DKS. I henhold til tilskuddsbrevet fra Kulturtanken plikter alle tilskuddsmottakere å stille med et «kompetent mottakerapparat» for forvaltningen av de tildelte midlene. Tilskuddsbrevet gir ingen definisjon av hva et «kompetent mottakerapparat» er, og dette blir tolket noe forskjellig av

alle tilskuddsmottakerne. De fleste tilskuddsmottakerne synes likevel å forstå føringen blant annet dit hen at det skal være personer med fagkompetanse i de seks kunst- og kulturuttrykkene involvert i programmeringen. I tillegg legger 17/30 tilskuddsmottakere vekt på å involvere lærere eller personer med annen pedagogisk kompetanse i programmeringsprosessen. Måten fagkompetansen sikres på, er høyst ulik, og det er store skiller mellom fylkes- og direktekommunene. Dette diskuteres nærmere i 3.1. og 3.2.

Et utgangspunkt for å forstå programmering i DKS finner vi i Rogers' *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*, som kategoriserer programmeringsprosessen på følgende måte:

- 1) *Produsentstyrt programmering* (programskaperne velger innholdet i DKS)
- 2) *Fagrådstyrt programmering* (medlemmer av et fagråd bestående av DKS' interessenter legger opp programmet)
- 3) *Saksbehandlerstyrt programmering* (én eller flere saksbehandlere velger program)
- 4) *Brukerstyrt programmering* (påmeldingstilbud, ofte valgt av skoleadministrasjoner, lærere og elever, eller programmeringsgrupper sammensatt av dem)¹⁹

De fire kategoriene peker på overordnede forskjeller i hvordan programmering blir gjennomført i DKS, og synliggjør en rekke hovedtrekk ved programmeringen. Det er likevel vesentlige forskjeller, sammenhenger og til dels glidende overganger mellom de ulike måtene å programmere på i praksis, som kategoriene ikke får frem.

Skillet mellom rollen som produsent og saksbehandler er i noen tilfeller tydelig, men er ofte uklart. Rollene er

¹⁹ Rogers. *Evaluering og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*, s. 13.

derfor lite hensiktsmessige å benytte som overordnede kategorier for programmeringsarbeidet. Selv om flere tilskuddsmottakere opererer med stillingstittelen «produsent», er det flere tilskuddsmottakere som har rapportert at de har produsentkompetanse og avsatte stillingsressurser til produksjon uten å benytte seg av denne stillingstittelen. De fleste som arbeider i DKS, både på fylkes- og kommunenivå, har sammensatte arbeidsoppgaver der kunst- og kulturfaglig arbeid, i mange tilfeller inkludert kreativt/pedagogisk arbeid, kombineres med saksbehandleroppgaver. Samtlige DKS-enheter har kunst- og kulturfaglig kompetanse, og 17/18 fylkeskommuner oppgir at de har produsentkompetanse innenfor ett eller flere uttrykk. 5/12 direktekommuner oppgir det samme (se kapittel 4). Ingen av tilskuddsmottakeres programmeringsarbeid faller inn under kategorien saksbehandlerstyrt programmering, dvs. uten involvering av råd og/eller person/er med produsentkompetanse.

Kategorien *fagrådstyrt programmering* er heller ikke tilstrekkelig presis. 20/30 tilskuddsmottakerne har en programmeringsprosess som inkluderer et råd (eller tilsvarende organer under ulike navn: fagråd, faglig råd, programråd, fagteam, faggrupper, kunstfaglig råd, eksterne fagpersoner), men disse er ulikt sammensatt og har forskjellig funksjon og mandat. Rådene har likevel det til felles at de har som hovedoppgave å bidra til at kvaliteten på tilbudet er best mulig. I tillegg legger flere tilskuddsmottakere vekt på at rådene bidrar til forankring av tilbudet i skolesektoren, dersom personer fra skolesektoren er representert i rådet.

Kartleggingen definerer et råd som involvering av *eksterne fagpersoner i arbeidet med å vurdere hvilke program som skal inngå i et aktuelt årsprogram*. Med eksterne fagpersoner menes personer som ikke er ansatt i DKS-enheten, som er involvert i programmeringsprosessen på bakgrunn av at de representerer aktuell fagkompetanse og/eller representerer en interessant i DKS (elever, fylke/kommune,

eller annet). Selv om det er vanlig, trenger ikke dette nødvendigvis innebære at fagpersonene samles og diskuterer sammen. Definisjonen medfører at DKS Trøndelags praksis, som de selv ikke omtaler som et råd, i kartleggingen blir betegnet som et råd. Og med motsatt fortegn blir DKS Telemarks praksis med et internt råd, som de selv omtaler som programråd, ikke betegnet som et råd.

Rådene kan inndeles etter funksjon i følgende kategorier: rådgivende, besluttende, godkjennende. De rådgivende rådene gir innspill og råd i programmeringsprosessen, og kan i enkelte tilfeller innstille hele eller deler av et årsprogram – men det er alltid én eller flere ansatte i DKS-enheten som tar den endelige beslutningen. De besluttende rådene har mandat til å fastlegge programmet (merk at én eller flere ansatte i DKS-enheten alltid er representert i disse rådene, men ikke har anledning til å ta endelige avgjørelser på egen hånd). De godkjennende rådene behandler, diskuterer og godkjenner et årsprogram basert på innstilling fra ansatte i DKS-enheten (med eller uten et rådgivende råd).

Et hovedskille går mellom programmering som involverer eller ikke involverer et råd (rådgivende, besluttende eller godkjennende). Tilskuddsmottakerne som ikke involverer råd, oppgir at de sikrer kvaliteten på tilbudet enten gjennom fagkompetanse internt i DKS-enheten, gjennom samarbeid med andre enheter i fylket/kommunen med fagkompetanse, eller gjennom å bestille produksjoner via festivaler/visningsarenaer som anses å være tilbydere av kvalitetssikrede produksjoner (eksempelvis Showbox, Marked for musikk og Markedet for scenekunst).

Med unntak av skoleinitierte produksjoner foregår den brukerstyrte programmeringen alltid på bakgrunn av et tilbud – en meny, et kulturtorg, en programpresentasjon eller lignende – av ulike produksjoner som allerede er utvalgt. Denne kategorien blir derfor ikke behandlet videre i kartleggingen.

3.1 Programmering i fylkeskommunene

De fylkeskommunale DKS-enhetenes programmeringsprosesser er i all hovedsak ulike. Hver enkelt enhet har sin måte å arbeide på som tar utgangspunkt i egen fagkompetanse, tradisjoner og rutiner som er spesifikke for enheten. Det er stor variasjon i fylkeskommunenes økonomi (mellom ca. 45 og 15 millioner) og personalressurser (mellom 12,6 og 2,5 årsverk). Med unntak av DKS Østfold og DKS Møre og Romsdal har ingen fylkeskommuner samme navn og struktur på sitt råd. I det følgende blir hovedtrekk fra fylkenes systemer for programmering presentert, organisert etter rådsstruktur. For detaljerte beskrivelser av hvert enkelt fylke, se kapittel 7. Se tabell «Programmeringsformer i fylkeskommunene»

Se tabell side 22 «Representert kompetanse i råd (fylkeskommuner)»

16/18 fylkeskommuner har et fast tilbud til grunnskolen, 4/18 har i tillegg ulike valgfrie tilbud som skolene kan melde seg på. 2/18 har et fast tilbud med valgmuligheter,

noe som innebærer at det er obligatorisk at skolene skal melde seg på ett eller flere tilbud.

Se tabell side 22 «Programmering i fylkeskommunene (grunnskolen)»

2/18 har et fast tilbud til videregående skole, 1/18 har i tillegg ulike valgfrie tilbud. 14/18 har kun valgfrie tilbud til videregående skole, mens 2/18 har fast tilbud med valgmuligheter.

Se tabell side 23 «Programmering i fylkeskommunene (videregående skole)»

3.1.1 Rådgivende råd for både grunnskole og videregående skole

DKS Akershus, DKS Trøndelag og DKS Vest-Agder programmerer på svært ulikt vis, men har til felles at de involverer eksterne fagpersoner som rådgivende instans.

DKS Akershus har *faglige råd* for hvert uttrykk, sammensatt av personer med kunsthaglig og pedagogisk kompetanse, inkludert elevrepresentanter. Fagprodusenten

Programmeringsformer i fylkeskommunene

Akershus	Rådgivende råd
Aust-Agder	Programmerer uten råd
Buskerud	Programmerer uten råd for GS. Rådgivende råd for VGS
Finnmark	Programmerer uten råd
Hedmark	Programmerer uten råd
Hordaland	Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd
Møre og Romsdal	Godkjennende råd
Nordland	Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd
Oppland	Programmerer uten råd
Oslo	Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd
Rogaland	Programmerer uten råd
Sogn & Fjordane	Programmerer uten råd
Telemark	Programmerer uten råd
Troms	Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd
Trøndelag	Rådgivende råd (kalles ikke fagråd, men eksterne fagpersoner)
Vest-Agder	Rådgivende råd (eksterne fagpersoner)
Vestfold	Besluttende råd, men ulikt på hvert uttrykk på GS. Tverrfaglig besluttende råd for VGS
Østfold	Godkjennende råd

Representert kompetanse i råd (fylkeskommuner)

Uttrykk	Musikk	Litteratur	Scenekunst	Kulturarv	Film	Visuell kunst	Elev(er)	Pedagogisk kompetanse	Politisk/forvaltning/annet
Akershus	x	x	x	x	x	x	x	x	
Aust-Agder									
Buskerud	x		x					x	
Finnmark									
Hedmark									
Hordaland	x	x	x	x	x	x	x	x	
Møre og Romsdal			x					x	x
Nordland	x	x	x	x	x	x	x	x	
Oppland									
Oslo	x	x	x	x	x	x	x	x	
Rogaland									
Sogn og Fjordane									
Telemark									
Troms	x	x	x	x	x	x	x	x	
Trøndelag	x	x	x	x	x	x			
Vest-Agder									
Vestfold	x	x	x			x	x	x	
Østfold	x							x	x
Totalt	9	7	9	6	6	7	6	9	2

Programmering i fylkeskommunene (grunnskolen)

	Fast tilbud	Valgfritt	Fast tilbud m/valg
Akershus	x		
Aust-Agder	x	x	
Buskerud	x		
Finnmark	x	x	
Hedmark	x		
Hordaland	x		
Møre og Romsdal	x	x	
Nordland			x
Oppland	x		
Oslo	x	x	
Rogaland	x		
Sogn & Fjordane	x		
Telemark	x		
Troms	x		
Trøndelag	x		
Vest-Agder	x		
Vestfold			x
Østfold	x		
Totalt	16	4	2

Programmering i fylkeskommunene (videregående skole)

	Fast tilbud	Valgfritt	Fast tilbud m/valg
Akershus		x	
Aust-Agder		x	
Buskerud		x	
Finnmark		x	
Hedmark		x	
Hordaland		x	
Møre og Romsdal		x	
Nordland			x
Oppland		x	
Oslo		x	
Rogaland		x	
Sogn & Fjordane	x	x	
Telemark	x		
Troms		x	
Trøndelag		x	
Vest-Agder		x	
Vestfold			x
Østfold		x	
Totalt	2	15	2

innenfor hvert uttrykk tar den endelige avgjørelsen om hva som skal programmeres innenfor sitt uttrykk.

DKS Trøndelag oppgir ikke selv at de har et råd, men at de i programmeringsprosessen rådfører seg med ulike fagpersoner fra lokale kunst- og kulturinstitusjoner som gir innspill og råd. Endelig årsprogram blir besluttet av et fellesmøte med DKS-administrasjonens fagansvarlige.

DKS Vest-Agder programmerer med støtte fra et fagråd, som innebærer at ansatte i DKS-enheten rådfører seg med ulike fagpersoner fra større regionale kunst- og kulturinstitusjoner. Endelig årsprogram blir besluttet individuelt av en ansatt i DKS med ansvar for sitt fagfelt (med unntak av film/scenekunst, som gjøres i fellesskap).

3.1.2 Rådgivende råd for kun videregående skole

DKS Buskerud har ulike programmeringsrutiner for programmene til grunnskole og videregående skole. Programmet til videregående skole blir laget med støtte fra et kunstfaglig råd, sammensatt av personer med

kunstfaglig (musikk og scenekunst) og pedagogisk kompetanse. Den endelige fastleggingen av årsprogrammet blir gjort av ansatte i DKS-administrasjonen (*programmeringsgruppen*).

3.1.3 Kombinasjon av rådgivende og besluttende råd

DKS Hordaland, DKS Nordland, DKS Oslo og DKS Troms har til felles en to- eller tredelt programmeringsprosess, hvor rådgivende faggrupper/fagråd/fagteam innenfor hvert enkelt uttrykk (Hordaland/Nordland/Troms) eller et tverrfaglig programråd (Oslo), innstiller aktuelle programmer til ett eller flere besluttende programråd / faglige råd. DKS Hordaland og DKS Oslo har i tillegg råd med elever, henholdsvis et ungdomsprogramråd og en elevjury.

DKS Hordaland har faggrupper innen hvert uttrykk, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse, samt elevrepresentant i enkelte tilfeller. Ungdomsprogramrådet velger ut produksjoner basert

på faggruppenes innstilling. Pedagogisk kvalitetssikring blir gjennomført ved at én lærer fra grunnskolen og én lærer fra videregående skole leser gjennom innsendte programforslag og gir sin innstilling til det besluttende faglige rådet (sammensatt av personer med kunstfaglig/pedagogisk kompetanse).

DKS Nordland programmerer i to faser. I fase 1 diskuterer hver enkelt fagprodusent med eksterne konsulenter fra lokale kunstfagmiljøer/-institusjoner. Dette blir kalt fagråd. Aktuelle produksjoner blir anbefalt videre til fase 2, som består av tre besluttende programråd: ett for scenekunst, ett for visuell kunst/film/litteratur og kulturarv, samt ett for musikk. Rådene er sammensatt av personer med kunstfaglig og pedagogisk kompetanse, i tillegg til elevrepresentanter.

DKS Oslo programmerer i to faser. Programråd i fase 1 er et tverrfaglig sammensatt råd av personer med kunstfaglig kompetanse (alle uttrykk). Rådet prioriterer aktuelle produksjoner og anbefaler til neste fase. Det besluttende programrådet i fase 2 er sammensatt av personer med pedagogisk og kunstfaglig kompetanse, samt ansatte i DKS Oslo. I tillegg har DKS Oslo en elevjury som mottar et utvalg av programforslag fra fase 1 og har mulighet til å velge ut enkelte produksjoner som inngår i årsprogrammet som «elevenes valg.»

DKS Troms har ulike fagteam for hvert uttrykk, sammensatt av personer med kunstfaglig og pedagogisk kompetanse, samt elevrepresentanter. Fagteamene leverer forslag til program til fagteamlederne, som igjen utformer et forslag til helhetlig program, som blir vedtatt av et *programråd* bestående av representanter fra Troms fylke, Tromsø kommune, UKM og kunstfaglig kompetanse (alle uttrykk).

3.1.4 Besluttende råd

DKS Vestfold har ulike programmeringsprosesser for alle uttrykk til grunnskolen. Innenfor scenekunst og musikk

blir Marked for musikk og Markedet for scenekunst (med hvert sitt besluttende programråd sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse, inkludert ansatte i DKS-enheten) benyttet. Litteratur og visuell kunst har hvert sitt besluttende fagråd, sammensatt av personer med kunstfaglig og pedagogisk kompetanse, samt elevrepresentant og ansatt i DKS-enheten. Film og kulturarv programmeres av DKS-enheten uten støtte av råd. Det er et eget besluttende, tverrfaglig programråd som legger programmet til videregående skole. Rådet består av personer med kunstfaglig og pedagogisk kompetanse, samt elevrepresentanter.

3.1.5 Godkjennende råd

I DKS Østfold legger fagprodusentene i fylket årsprogrammet i fellesskap og legger et helhetlig forslag til årsprogram frem for et *faglig råd*. Rådet er sammensatt av personer med bakgrunn fra fylkeskommunen, ulike kommuner, høyere utdanning, samt med kunstfaglig (musikk) og pedagogisk kompetanse. Rådet gir innspill og anbefalinger på overordnet nivå, og godkjenner programmet formelt.

I DKS Møre og Romsdal legger DKS-administrasjonen i fylket årsprogrammet i fellesskap og legger et helhetlig forslag til årsprogram frem for et *faglig råd*. Rådet er sammensatt av personer med bakgrunn fra fylkeskommunen, ulike kommuner, høyere utdanning, samt med kunstfaglig (scenekunst) og pedagogisk kompetanse. Rådet gir innspill og anbefalinger på overordnet nivå, og godkjenner programmet formelt.

3.1.6 Programmering uten råd

I DKS Aust-Agder, DKS Buskerud (kun grunnskole, råd for videregående skole), DKS Finnmark, DKS Hedmark, DKS Oppland, DKS Rogaland, DKS Sogn og Fjordane, DKS Telemark og DKS Vest-Agder er det ansatte i DKS-enhetene (eventuelt personer fra samarbeidspartnere

i fylkeskommunen og/eller institusjoner med delegert myndighet) som programmerer.

I fylkene som programmerer uten råd, er det den interne fagkompetansen i DKS-enheten (eventuelt i fylkeskommunen/samarbeidsinstitusjoner) som skal sikre den kunstneriske og formidlingsmessige kvaliteten på tilbudet. DKS Buskerud, DKS Hedmark og DKS Oppland understreker også spesielt at tverrfaglig diskusjon mellom de ansatte i DKS-enheten står sentralt i kvalitetsarbeidet, og det er god grunn til å tro at dette også gjelder de øvrige DKS-enhetene.

Flere av fylkene fremhever betydningen av nærhet mellom kreativ praksis og programmering, og at dette gir et godt grunnlag for utvelgelse og produksjon av alle initieringsformer. Ser vi programmeringsprosessen i sammenheng med initieringsprosessen ser vi at DKS Hedmark og DKS Oppland i stor grad saminitierer og egeninitierer produksjoner, mens DKS Aust-Agder, DKS Buskerud og DKS Rogaland gjør dette i ganske stor grad. Alle fylkene i kategorien oppgir at de har stillingsressurser avsatt til produksjon (se kapittel 4). Det er likevel verdt å nevne at det også foregår saminitiering og egeninitiering i utstrakt grad blant flere av fylkeskommunene som programmerer med råd (DKS Akershus, DKS Nordland, DKS Vest-Agder og DKS Østfold).

DKS Oppland og DKS Sogn og Fjordane fremhever at bestilling fra festivaler og visningsarenaer som Showbox, Marked for musikk og Markedet for scenekunst er viktig i programmeringsarbeidet deres. Festivalene/arenaene skal sørge for et godt tilfang av produksjoner som skal være kvalitetssikret av festivalen/arenaen.

Fylkene sørger for fagkompetanse innenfor de ulike uttrykkene på forskjellig vis. I det følgende beskriver begrepet *fagperson* en person med faglig ansvar for et uttrykk i en DKS-enhet (uten at det dermed er sagt at personen har formell eller uformell fagkompetanse innenfor

det aktuelle uttrykket). Personen kan være ansatt i DKS-enheten og ha stillingstittel produsent, rådgiver, koordinator e.l., være ansatt i en annen fylkeskommunal enhet (fylkesbiblioteket e.l.) eller i en samarbeidsinstitusjon (museum, teater, kunstnersenter e.l.).

DKS Aust-Agder har individuelle fagpersoner innenfor alle uttrykk, med unntak av én fagperson med kombinert ansvar for scenekunst og film. Programmet legges opp i fellesskap i DKS-enheten.

DKS Buskerud har fagpersoner innenfor alle uttrykk (i samarbeid med fylkesbiblioteket, Buskerud Kunstsenter / Pilotgalleriet og Brageteateret), med unntak av kulturarv. Programmet legges i fellesskap i DKS-enheten.

DKS Finnmark har individuelle fagpersoner innen alle uttrykk (med utstrakt samarbeid blant annet med fagpersoner i den fylkeskommunale enheten Scene Finnmark, som DKS er en del av). De enkelte fagpersonene programmerer separat innenfor hvert uttrykk.

DKS Hedmark har individuelle fagpersoner innenfor hvert uttrykk, med unntak av én fagperson med kombinert ansvar for film og kulturarv. Programmet legges i fellesskap i DKS-enheten.

DKS Oppland har individuelle fagpersoner innenfor hvert uttrykk, med unntak av én fagperson med kombinert ansvar for visuell kunst og kulturarv, og én fagperson med kombinert ansvar for litteratur og scenekunst. Programmet legges i fellesskap i DKS-enheten.

DKS Rogaland har fagpersoner innenfor alle uttrykk fordelt på seks personer hvorav tre har kombinert ansvar for musikk og scenekunst, én for kulturarv, én for visuell kunst og én med kombinert ansvar for film og litteratur. Programmet legges i fellesskap i DKS-enheten.

DKS Sogn og Fjordane har én fagperson innenfor musikk og ellers delt ansvar for de øvrige uttrykkene. Programmet legges i fellesskap i DKS-enheten.

I DKS Telemark programmeres grunnskoleprogrammet i fellesskap av tre fagpersoner i DKS-enheten med delt ansvar for alle uttrykk og én fagperson fra Telemark kunstsenter (som også har oppfølgingsansvar av turneer), under ledelse av fylkeskultursjefen. Dette blir i fylket kalt programråd.

3.2 Programmering i direktekommunene

DKS-enhetene i direktekommunenes programmeringsprosesser er i all hovedsak ulike. Hver enkelt enhet har sin måte å arbeide på som tar utgangspunkt i egen fagkompetanse, tradisjoner og rutiner som er spesifikke for enheten. Det er stor variasjon i direktekommunenes økonomi (mellom ca. 10 og 2 millioner) og personalressurser (mellom 2 og 0,5 årsverk). I det følgende blir hovedtrekk fra direktekommunenes systemer for programmering presentert, organisert etter rådsstruktur. For detaljerte beskrivelser av hver enkelt kommune, se kapittel 8. Se tabell «*Programmeringsformer i direktekommunene*» under, og «*Representert kompetanse i råd (direktekommuner)*» neste side.

11/12 av direktekommunene har et fast tilbud til grunnskolen, 4/12 har i tillegg ulike valgfrie tilbud som skolene kan melde seg på. 1/12 har fast tilbud med valgmuligheter. Se tabell «*Programmering i direktekommunene*»

3.2.1 Programmering med rådgivende råd

DKS Asker programmerer med støtte fra et programråd, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse (visuell kunst, scenekunst, film og musikk) og pedagogisk kompetanse.

DKS Bodø programmerer med støtte fra et programråd, sammensatt av personer med pedagogisk kompetanse, samt elevrepresentanter og øvrige representanter fra kommunen.

DKS Bærum programmerer med støtte fra et programråd, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse (scenekunst, visuell kunst, litteratur og musikk) og pedagogisk kompetanse, samt øvrige representanter fra kommunen.

Programmeringsformer i direktekommunene

Alta	Rådgivende råd. Godkjennes av styringsgruppe
Asker	Rådgivende råd
Bergen	Programmerer uten råd. Godkjennes av styringsgruppe
Bodø	Rådgivende råd
Bærum	Bestemmende råd
Eidsvoll	Rådgivende råd
Karmøy	Programmerer uten råd, men elevreferansegruppe. Godkjennes av styringsgruppe
Lørenskog	Rådgivende råd. Godkjennes av styringsgruppe
Stavanger	Rådgivende råd. Godkjennes av styringsgruppe
Tromsø	Rådgivende råd, og elevprogramråd.
Trondheim	Godkjennende råd
Ås	Rådgivende råd

Representert kompetanse i råd (direktekommuner)

Uttrykk	Musikk	Litteratur	Scenekunst	Kulturarv	Film	Visuell kunst	Elev(er)	Pedagogisk kompetanse	Politisk/forvaltning/annet
Alta	x	x	x	x	x	x		x	
Asker	x	x	x		x	x		x	
Bergen									
Bodø							x	x	x
Bærum	x	x	x			x	x	x	
Eidsvoll	x	x	x	x	x	x		x	
Karmøy							x		
Lørenskog	x	x	x		x	x		x	
Stavanger		x							x
Tromsø	x	x	x		x	x	x		
Trondheim						x		x	x
Ås		x		x	x			x	x
Totalt	6	8	6	3	6	7	4	8	4

Programmering i direktekommunene

	Fast tilbud	Valgfritt	Fast tilbud m/valg
Alta	x		
Asker	x		
Bergen	x	x	
Bodø	x		
Bærum	x	x	
Eidsvoll	x		
Karmøy	x		
Lørenskog	x		
Stavanger			x
Tromsø	x	x	
Trondheim	x	x	
Ås	x		
Totalt	11	4	1

DKS Eidsvoll programmerer med støtte fra personer med ulike fagkompetanse i kommunen og lokalt kulturliv (alle uttrykk), og et programutvalg med kunstfaglig kompetanse (litteratur) og pedagogisk kompetanse, samt øvrige representanter fra kommunen.

DKS Tromsø programmerer med støtte fra personer med ulike fagkompetanse (seks fagsentre som hver har

20 prosent stilling avsatt til DKS) i kommunen og lokalt kulturliv (alle uttrykk), og to elevprogramråd (mellomtrinn og ungdomstrinn, med seks elever i hvert råd). DKS Ås programmerer med støtte fra et fagråd, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse (litteratur, kulturarv, scenekunst og film) og pedagogisk kompetanse, samt øvrige representanter fra kommunesektoren.

3.2.2 Rådgivende råd og styringsgruppe

DKS Alta programmerer med støtte fra et fagråd, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse innenfor alle uttrykk. Programmet legges frem for en styringsgruppe bestående av kommunens oppvekstsjef, kultursjef og rektor i kulturskolen.

DKS Lørenskog programmerer med støtte fra et fagråd sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse innenfor alle uttrykk unntatt kulturarv, og pedagogisk kompetanse. I 2018 er det blitt gjort forsøk med å bruke elevjury i programmeringen. Programmet legges frem for en styringsgruppe bestående av kommunaldirektørene for oppvekst og utdanning, og for kultur.

DKS Stavanger programmerer med støtte fra en arbeidsgruppe sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse (litteratur) og pedagogisk kompetanse, samt øvrige representanter fra kommunen. Programmet legges frem for en styringsgruppe bestående av kommunens kultursjef, skolesjef og direktør for oppvekst og utdanning.

3.2.3 Uten råd, med styringsgruppe

DKS Bergen programmerer selvstendig, med eventuell støtte fra andre rådgivere i kommunene ved behov. Programmet legges frem for en styringsgruppe bestående av leder for fagavdelingen og skoleavdelingen.

DKS Karmøy programmerer selvstendig, med støtte fra en elevreferansegruppe (som velger ut et gitt antall produksjoner hvert år). Programmet legges frem for og godkjennes av en styringsgruppe bestående av skolesjef, kultursjef, fagansvarlig barnehage, kulturskolerektor, valgt skoleleder og valgt kunstnerrepresentant.

3.2.4 Godkjennende råd

DKS Trondheim programmerer med støtte fra ulike lokale, uformelle samarbeidspartnere ved behov og et godkjennende programråd, sammensatt av personer med kunstfaglig kompetanse (usikkert hvilke uttrykk), elevrepresentant samt øvrige representanter fra kommunen.

3.3 Elevenes stemme i programmeringsarbeidet

6/18 fylkeskommuner og 3/12 direktkommuner involverer elever i programmeringsarbeidet, enten i form av én eller flere elevrepresentanter i et råd, eller i form av elevreferansegrupper/juryer. Flere tilskuddsmottakere oppgir at de tidligere har involvert elever i sitt programmeringsarbeid, men har valgt å gå bort fra dette ettersom de ikke mente at det var hensiktsmessig.

Det er til dels sterk uenighet blant tilskuddsmottakerne om betydningen av å involvere elever i

programmeringen og hvordan dette eventuelt skal gjøres. Tilskuddsmottakerne som praktiserer denne formen for elevinvolvering, oppgir at de er veldig fornøyd med prosessen de selv har, og at de ser det som en veldig verdifull del av programmeringen. Enkelte tilskuddsmottakere som enten har gått bort fra å involvere elever i programmeringsarbeidet, eller aldri har gjort dette før, stiller seg imidlertid negativ til denne formen for elevinvolvering.

Hovedargumentene for elevinvolvering i programmeringen synes å være at det er 1) en velfungerende metode for å få frem elevenes perspektiv i prosessen med å velge ut program, og at dette er verdifullt ettersom elever er målgruppen for DKS, og 2) en blant flere måter å forankre DKS i skolen på. I tillegg legger enkelte vekt på at det er kompetansehevende både for den enkelte elev som deltar, men også for ansatte i DKS, som får utfordret sine perspektiver av elevenes synspunkter. Hovedargumentene mot synes å være at 1) elever ikke har fagkompetanse til å vurdere kunst og kultur på lik linje med erfarne fagpersoner, 2) det er utfordrende å gjennomføre i praksis, blant annet på grunn av samarbeid med skolen og tids- og ressursbruk, og 3) det er andre og bedre måter å involvere elever på, for eksempel i produksjonsprosessen som referansegrupper, prøvepublikum og lignende.

Kartleggingen tar ikke stilling til argumentene, men konstaterer at elevinvolvering i programmeringsprosessen praktiseres ulikt, og at disse praksisene bør vurderes enkeltvis.

Overordnet sett foregår elevinvolvering i programmeringsprosessen enten gjennom å involvere elever i råd sammen med andre fagpersoner eller gjennom egne råd for elevene. Alle tilskuddsmottakerne oppgir at elevene får opplæring. Det er ulik praksis på om arbeidet honorerer eller ikke, og om aktiviteter foregår i eller utenfor skoletid.

DKS Akershus, DKS Nordland, DKS Troms, DKS Vestfold og DKS Bodø involverer elever i råd sammen med andre fagpersoner. DKS Akershus involverer én til tre elever i hvert enkelt rådgivende faglige råd. DKS Nordland involverer to elever i hvert av de tre besluttende programrådene. DKS Troms involverer én elev i hvert av de seks rådgivende fagteamene. DKS Vestfold involverer fire elever i det besluttende programrådet for videregående skole. DKS Bodø involverer to elever i sitt rådgivende programråd.

Spesielt DKS Troms og DKS Vestfold legger stor vekt på betydningen av å involvere elever i programmeringen. DKS Troms fremhever at et godt samarbeid med skoler og kulturkontakter er en avgjørende faktor for at elevinvolveringen skal lykkes. Det føres ikke fravær for arbeidet elevene gjør i skoletiden, og arbeidet i fagteamet legges opp slik at det kan knyttes opp mot skolearbeid, ofte i form av et skriftlig arbeid.

DKS Oslo, DKS Hordaland, DKS Karmøy og DKS Tromsø involverer elever gjennom egne elevråd.

DKS Oslo har en elevjury som mottar et utvalg av programforslag som allerede er vurdert av det rådgivende programrådet i fase 1. DKS Oslo oppgir at elevene er gode rådgivere, og at deres perspektiver er verdifulle, men at de ikke har fagkompetanse til kvalitetsvurderinger, og at de derfor kun settes til å vurdere programforslag som allerede er kvalitetsvurdert av programrådet. Likevel har det hendt at elevjuryen har trukket frem produksjoner som ikke har blitt ansett å være gode nok av programrådet, og bedt DKS Oslo om å utvikle disse videre, ettersom elevene her har sett et potensial.

DKS Hordaland har en lignende ordning, der et ungdomsprogramråd velger ut to produksjoner fra de rådgivende faggruppenes utvalg.

DKS Karmøy har en elevreferansegruppe som velger ut inntil seks produksjoner til årsprogrammet, fra et utvalg

vurdert av DKS-koordinator. Elevene disponerer fritt innenfor en gitt budsjettamme, men må forholde seg til vedtatte satsningsområder, variasjon i uttrykksformer, formater og økonomi.

En ytterligere involveringsform finnes i DKS Lørenskog, som i 2018 innførte en forsøksordning der det rådgivende fagrådet valgte ut to produksjoner elevvertene kunne få velge imellom. Elevvertene ble invitert til Lørenskog hus der produksjonene ble fremvist. Etterpå gikk elevvertene skolevis ut i grupper og lagde sin innstilling til programmet.

3.4 Kulturtorg og programlanseringer

Etter at et årsprogram er lagt, informerer tilskuddsmottakerne om tilbudet til elever, kulturkontakter og skoler på ulike måter. Utover ordinær informasjon via nettsider, e-poster, brosjyrer og lignende er en vanlig avslutning av programmeringsarbeidet at programmet blir lansert på et kulturtorg, en programlansering eller et annet arrangement med likt formål. Disse arrangementene gir inviterte kulturkontakter, lærere og elever mulighet til å gjøre seg kjent med tilbudet før de bestiller eller søker om hva de ønsker å få. De er dermed viktige for det såkalte bestillingstilbudet, som ofte gis i tillegg til et fast tilbud (uten valgmuligheter), eller der det gis et fast tilbud med valgmuligheter.

Ingen av tilskuddsmottakerne oppgir at kulturtorg/programlansering har reell betydning for deres programmeringsarbeid (dvs. at produksjoner kan utgå fra programmet basert på tilbakemeldinger fra elever/lærere som deltar på arrangementet), selv om dette prinsipielt er mulig. Enkelte tilskuddsmottakere sier at tilbakemeldinger kan inngå i grunnlaget for vurdering av videreføring og utvikling av produksjoner til neste skoleår. Med andre ord anses programmet å være ferdig ved lansering. Hele og/eller deler av produksjoner blir vist på de fleste av arrangementene, men det forekommer også at utøvere

eller ansatte i DKS-enheten presenterer produksjonene muntlig, gjennom videodokumentasjon eller lignende.

14/18 fylkeskommuner og 8/12 direktekommuner arrangerer arrangementer der programmet blir lansert. Arrangementene er veldig ulike. Enkelte tilskuddsmottakere arrangerer festivaler som på sitt mest omfattende går over én eller to dager hvor mange eller alle av produksjonene som inngår i neste årsprogram, blir vist i sin helhet. Andre tilskuddsmottakere inviterer til nettverksmøter der programmet blir presentert muntlig. De fleste tilskuddsmottakerne kombinerer presentasjon av programmet med informasjonsmøter og/eller andre kompetansehevende tiltak for lærere/elever (se kapittel 5).

3.4.1 Kulturtorg/programlanseringer for grunnskole og videregående skole hos fylkeskommunene

- DKS Aust-Agder – kulturtapas (rettet mot kommunekontakter, kulturkontakter og elever)
- DKS Oppland – programpresentasjon (rettet mot lærere og kommunekontakter)
- DKS Oslo – høstoppstart (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Trøndelag – DKS Arena (rettet mot kulturkontakter, kommunekontakter og elever)
- DKS Vest-Agder – programinformasjon på nettverksamlinger (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Troms – programinformasjon på nettverksmøter (rettet mot kommune- og kulturkontakter)
- DKS Østfold – kreativ arena (rettet mot lærere, skoleledere og kulturkontakter)

3.4.2 Kulturtorg/programlansering for videregående skole hos fylkeskommunene

- DKS Akershus – programlansering for VGS og tilrettelagt (rettet mot lærere og elever)
- DKS Buskerud – kulturtreff (rettet mot lærere og elever)
- DKS Hedmark – kulturtorg (rettet mot lærere og elever)

- DKS Møre og Romsdal – konferansedager (rettet mot lærere og elever, kommunekontakter, skoleledere)
- DKS Rogaland – programslipp (rettet mot kulturkontakter og elever)
- DKS Sogn og Fjordane – fagdag (rettet mot kulturkontakter og elever)
- DKS Vestfold – programslipp (rettet mot kulturkontakter). I tillegg arrangeres de nasjonale visningsarenaene Marked for musikk og Markedet for scenekunst.

3.4.3 Programpresentasjon hos direktekommunene

- DKS Asker – programpresentasjon (rettet mot kulturkontakter og elever)
- DKS Bergen – markeds plass (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Bodø – programpresentasjon (rettet mot kulturkontakter og elever)
- DKS Bærum – programpresentasjon på møte (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Karmøy – programpresentasjon på møte (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Stavanger – programslipp (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Tromsø – programpresentasjon på møte (rettet mot kulturkontakter)
- DKS Trondheim – programslipp (rettet mot kulturkontakter og rektorer og andre samarbeidspartnere)

3.4.4 Arrangerer ikke kulturtorg/programpresentasjon

- DKS Finnmark
- DKS Hordaland
- DKS Nordland
- DKS Telemark
- DKS Alta
- DKS Eidsvoll
- DKS Lørenskog
- DKS Ås

Flere av tilskuddsmottakerne som oppgir at de ikke arrangerer kulturtorg/programpresentasjon, oppgir at dette er på grunn av 1) utfordringer med å samle lærere/elever/utøvere på grunn av store geografiske avstander og/eller økonomi, eller 2) at det er så nært samarbeid med skolene at det ikke er behov for slike arrangementer.

3.5 Ønskekvistmodellen

9/18 fylkeskommuner oppgir at de benytter seg av ønskekvistmodellen som verktøy i programmeringsprosessen. 1/12 direktekommuner oppgir det samme. Modellen er ellers godt kjent blant de fleste tilskuddsmottakerne.

Ønskekvistmodellen er et samtaleverktøy for evaluering av performativ kunst.²⁰ Verktøyet er laget for å strukturere et samtalerom hvor fagpersoner skal diskutere et kunstverks kvalitet basert på tre poler: villen, skullen og kunnen.

DKS Akershus, DKS Buskerud, DKS Hordaland, DKS Nordland, DKS Oslo, DKS Rogaland, DKS Sogn og Fjordane, DKS Trøndelag og DKS Vestfold oppgir at ønskekvistmodellen, eller en tilpasset versjon av denne, blir benyttet som verktøy i deres arbeid med å vurdere innsendte programforslag.

DKS Tromsø oppgir at en forenklet versjon av modellen blir presentert for elevene i elevprogramrådet, og at de blir oppfordret til å benytte seg av den i diskusjonene sine. I tillegg benytter DKS Bærum seg av en tilpasset versjon av modellen i sitt arbeid med prøvepublikum i produksjonsprosessen. Modellen blir presentert før arrangementet, og elevene blir oppfordret til å benytte seg av den i diskusjoner i etterkant.

3.6 Sammenfatning

Kartleggingen av programmeringsprosessene i DKS synliggjør store forskjeller i det systematiske

kvalitetsarbeidet. Disse forskjellene reflekterer ulike holdninger til og forståelser av hva DKS-enhetens oppgave er når det gjelder å sørge for at kvaliteten på tilbudet er best mulig. Et hovedskille kan trekkes mellom DKS-enhetene som involverer råd i sin programmeringsprosess, og de som programmerer uten råd.

Nøyaktig halvparten av DKS-enhetene i fylkeskommunene programmerer med råd, mens den andre halvparten programmerer uten råd. DKS Buskerud har ulik praksis på grunnskole og videregående skole, hvor sistnevnte programmeres med råd, førstnevnte uten. DKS-enhetene som involverer godkjennende råd (DKS Møre og Romsdal og DKS Østfold), har likevel stor grad av autonomi i programmeringen, og DKS-enhetene som opererer med rådgivende råd, oppgir at DKS-administrasjonen har det siste ordet i programmeringen. Overordnet sett vil det si at det er et hovedtrekk blant fylkeskommunene at ansatte i DKS-enhetene har stor og i mange tilfeller avgjørende påvirkning på utvelgelsen av årsprogram til DKS.

Ingen av direktekommunene programmerer helt selvstendig ettersom 10/12 direktekommuner involverer råd og de resterende 2/12 involverer styringsgrupper i programmeringen. Likevel må det presiseres at også blant direktekommunene har ansatte i DKS-enheten stor og i mange tilfeller avgjørende påvirkning på utvelgelsen av årsprogram til DKS. Det er i mange tilfeller opp til én ansatt i DKS-enheten å avgjøre om det er behov for rådføring med fagpersoner eller ikke.

3.7 Hovedfunn

Tilskuddsmottakernes programmeringsprosesser er i all hovedsak ulike. Hver enkelt DKS-enhet har sin måte å arbeide på som tar utgangspunkt i egen fagkompetanse, tradisjoner og rutiner som er spesifikke for enheten.

²⁰ Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rordam Larsen. Ønskekvissten. En håndbog i evaluering af teater, dans og musik. (Århus: Forlaget Klim, 2005).

Det er et hovedskille mellom tilskuddsmottakere som programmerer med og uten råd.

Tilskuddsmottakerne som programmerer uten råd, legger vekt på at intern fagkompetanse skal styrke og sikre kvaliteten på tilbudet. I tillegg legges det vekt på

festivaler/visningsarenaer/formidlere som anses å tilby produksjoner av høy kvalitet. Hos tilskuddsmottakerne som programmerer med råd, skal rådene bidra til å styrke og sikre kvaliteten på tilbudet. Rådene har ulik sammensetning og funksjon, og kan være rådgivende, besluttende eller godkjennende.

Produksjon

4. Produksjon

Enhver produksjon som inngår i et årsprogram i DKS, blir utviklet, bearbeidet og tilrettelagt, i større eller mindre grad. Denne prosessen blir omtalt som produksjon og kan foregå selvstendig eller helt/delvis i overlapp med idéutviklingen i initieringsprosessen. Med andre ord kan programidéer/konsepter fra alle de fem initieringsformene (programforslag, bestilling, saminitiering, egeninitiering, skoleinitiering) produseres. Produksjonsprosessen kan gjennomføres av utøvere alene eller i samarbeid med en fagperson, ofte kalt produsent.

Et viktig premiss for produksjonsprosessen, frem til utfasingen av skolekonsertordningen i 2017–2018, har vært at alle fylkeskommunene har hatt avtale med Rikskonsertene (fra og med 2016 Kulturtanken) om at DKS-enheten skulle ha inntil én ansatt (i hel eller delt stilling) som musikkprodusent. Denne personen skulle ha ansvar for saminitiering, egeninitiering og produksjon av skolekonserter. Stillingen ble dekket økonomisk gjennom Rikskonsertenes/Kulturtankens tildeling av skolekonsertmidler – en tildeling som ble faset ut i løpet av 2018, men kompensert for gjennom økning av spillemidler.²¹

Tilskuddsmottakerne forstår og praktiserer produksjonsprosessen ulikt. Mens enkelte fylker og direktekommuner har ansatte og/eller tilknyttede personer med stillingstittel «produsent» innen ett, flere eller alle uttrykk, bruker andre DKS-enheter andre stillingstitler for ansatte som har produksjon som én blant flere arbeidsoppgaver. Det har derfor ikke vært hensiktsmessig for denne undersøkelsen å kartlegge antall ansatte med produsenttittel i DKS.

For å få bedre innsikt i produksjonsprosessen har kartleggingen undersøkt om tilskuddsmottakeren har avsatt stillingsressurser til produksjon, samt egenrapportert produsentkompetanse, definert som «egenrapportert

kompetanse til kreativ/pedagogisk tilrettelegging og bearbeiding av en kunstnerisk idé/konsept.» Definisjonen innebærer at det ikke ligger objektive kriterier (for eksempel yrkeserfaring/utdanning) til grunn for hva som regnes som produsentkompetanse, men at tilskuddsmottakeren selv står fritt til å definere om den har den beskrevne kompetansen. En styrke med denne definisjonen er at den favner bredt og inkluderer ulike praksiser i DKS uten å gi enkelte miljøer og personer definisjonsmakt. En svakhet er at det kan favne for bredt og ikke skille mellom omfattende og mindre omfattende kompetanse, opparbeidet gjennom erfaring og/eller utdanning. I samspill med data om avsatte stillingsressurser kan det indikeres om tilskuddsmottakeren produserer, men det sies ingenting om produksjonsprosessens omfang eller art, utover hvilke(t) kunst- og kulturuttrykk som omfattes.

Det ble gjort forsøk på å kartlegge omfanget av stillingsressurser avsatt til produksjon, men her har det ikke vært mulig å frembringe verken nøyaktige tall eller meningsfulle estimater ettersom flere tilskuddsmottakere anser produksjon for å være en integrert del av arbeidsoppgavene til én eller flere ansatte i DKS-enheten, uten at dette er spesifisert nærmere. Det er likevel mulig å påpeke at stillingsressursenes omfang varierer i stor grad. Blant fylkene som opererer med egne produsentstillinger, oppgir for eksempel DKS Akershus at de har 11 produsenter i ulike stillingsbrøker, DKS Hedmark har fem produsenter i 60 prosent stilling, mens DKS Sogn og Fjordane har én musikkprodusent i 50 prosent stilling.

4.1 Produksjon i fylkeskommunene

Det er høy grad av overensstemmelse mellom avsatte stillingsressurser til produksjon og egenrapportert produsentkompetanse hos fylkeskommunene. 17/18

²¹ Se Årsrapport for Den kulturelle skolesekken 2018, s. 36.

fylkeskommuner oppgir å ha produsentkompetanse innen ett eller flere uttrykk, og 16/18 oppgir å ha egne stillingsressurser til produksjon. Kun DKS Oslo oppgir å ha produsentkompetanse uten avsatte stillingsressurser til produksjon. Se tabell «*Produsentkompetanse i fylkeskommuner*» og «*Produksjon i fylkeskommuner*»

Om man sammenligner produsentkompetansen etter uttrykk ser vi at 17/18 har produsentkompetanse innen musikk, 9/18 innen litteratur, 7/18 innen scenekunst, 7/18 innen kulturarv, 6/18 innen film og 9/18 innen visuell kunst. I tillegg har tre tilskuddsmottakere oppgitt at de har en bredere, ikke fagspesifikk kunst- og kulturkompetanse samt pedagogisk kompetanse, som de mener faller inn under definisjonen av egenrapportert produsentkompetanse. DKS Vest-Agder oppgir i tillegg produsentkompetanse innen naturarv og forhistorie, separat fra kulturarv, men disse fagområdene er ikke uttrykk i DKS. 16/18 oppgir å ha egne stillingsressurser til produksjon, og 15/18 involverer elever som

prøvepublikum i produksjonsprosessen. 2/18 involverer elever som medprodusenter, dvs. at elevene er involvert i den kreative/pedagogiske bearbeidingen og tilretteleggingen av programmet.

Om man sammenligner produsentkompetansen etter fylkeskommune ser vi at DKS Akershus, DKS Hedmark, DKS Oppland, DKS Oslo og DKS Rogaland oppgir at de har produsentkompetanse innen alle uttrykk. DKS Buskerud har det innen musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst. DKS Aust-Agder har det innen musikk, kulturarv og visuell kunst. DKS Nordland har det innen musikk, litteratur og scenekunst. DKS Vest-Agder har det innen musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst. DKS Østfold har det innen musikk, litteratur, film og visuell kunst. DKS Finnmark, DKS Hordaland, DKS Møre og Romsdal, DKS Sogn og Fjordane, DKS Telemark, DKS Trøndelag og DKS Vestfold oppgir at de har produsentkompetanse innen musikk. DKS Troms oppgir at de ikke har produsentkompetanse innen noen uttrykk.

Produsentkompetanse i fylkeskommunene

Uttrykk	Musikk	Litteratur	Scenekunst	Kulturarv	Film	Visuell kunst	Annet
Akershus	x	x	x	x	x	x	
Aust-Agder	x			x		x	
Buskerud	x	x	x			x	
Finnmark	x						
Hedmark	x	x	x	x	x	x	
Hordaland	x						
Møre og Romsdal	x						
Nordland	x	x	x				
Oppland	x	x	x	x	x	x	
Oslo	x	x	x	x	x	x	x
Rogaland	x	x	x	x	x	x	
Sogn & Fjordane	x						
Telemark	x						x
Troms							
Trøndelag	x						
Vest-Agder	x	x		x		x	x
Vestfold	x						
Østfold	x	x		x	x	x	
Totalt	17	9	7	7	6	9	3

Produksjon i fylkeskommunene

Uttrykk	Stillingsressurser til produksjon	Elever som prøvepublikum	Elever som medprodusenter
Akershus	x	x	
Aust-Agder	x	x	
Buskerud	x	x	
Finnmark	x		
Hedmark	x	x	x
Hordaland	x		
Møre og Romsdal	x	x	
Nordland	x	x	
Oppland	x	x	
Oslo		x	
Rogaland	x	x	
Sogn & Fjordane	x	x	x
Telemark	x	x	
Troms			
Trøndelag	x	x	
Vest-Agder	x	x	
Vestfold	x	x	
Østfold	x	x	
Totalt	16	15	2

4.2 Produksjon i direktekommunene

5/12 direktekommuner oppgir å ha produsentkompetanse innen ett eller flere uttrykk, mens 2/12 oppgir å ha egne stillingsressurser til produksjon. Enkelte kommuner oppgir at de på prosjektbasis kan engasjere produsenter etter behov. Kartleggingen har ikke avdekket nøyaktige tall på hvilke kommuner dette angår, men det er grunn til å tro at dette skjer sjeldent. DKS Asker oppgir å ha produsentkompetanse innen musikk og scenekunst, DKS Trondheim innen musikk og scenekunst, DKS Karmøy innen kulturarv og DKS Lørenskog og DKS Tromsø innen musikk. Kun DKS Asker og DKS Lørenskog oppgir å ha egne stillingsressurser til produksjon. 7/12 direktekommuner oppgir at de involverer elever som prøvepublikum, og DKS Lørenskog har involvert elever som medprodusenter. Se tabellene neste side «*Produsentkompetanse i direktekommuner*» og «*Produksjon i direktekommuner*»

4.3 Sammenfatning

Produksjonsprosessen forstås og praktiseres svært ulikt. Hos enkelte tilskuddsmottakere omfatter produksjonsprosessen én eller flere dagers samarbeid mellom utøver og produsent, med medfølgende utgifter til utøverhonorar, produksjonslokaler og -utstyr, samt eventuelt produsenthonorar. Noen inngår enklere samarbeid med utøvere, på forespørsel fra utøveren. Andre tilskuddsmottakere oppgir at produksjon innebærer at de gir råd og tips til utøvere muntlig eller per telefon/e-post. Enkelte tilskuddsmottakere oppgir at de hverken har produsentkompetanse eller avsatte stillingsressurser til produksjon, men at de gir råd og tips.

Som en konsekvens av dette må det antas at det er svært store økonomiske forskjeller knyttet til de ulike tilskuddsmottakernes arbeid med produksjon. Dette indikeres til dels i tilskuddsmottakernes årsrapportering for 2018 om midler brukt til å initiere nye produksjoner. Forskjellen strekker seg fra null og til nærmere 4,5 millioner kroner

Produsentkompetanse i direktekommunene

Uttrykk	Musikk	Litteratur	Scenekunst	Kulturarv	Film	Visuell kunst	Annet
Alta							
Asker	x		x				
Bergen							
Bodø							
Bærum							
Eidsvoll							
Karmøy				x			
Lørenskog	x						
Stavanger							
Tromsø	x						
Trondheim	x		x				
Ås							
Totalt	4	0	2	1	0	0	0

Produksjon i direktekommunene

Uttrykk	Stillingsressurser til produksjon	Elever som prøvepublikum	Elever som medprodusenter
Alta		x	
Asker	x		
Bergen			
Bodø			
Bærum		x	
Eidsvoll		x	
Karmøy		x	
Lørenskog	x	x	x
Stavanger			
Tromsø		x	
Trondheim		x	
Ås			
Totalt	2	7	1
Totalt i DKS	18	22	3

hos fylkeskommunene, og fra null til nærmere 300 000 kroner hos direktekommunene.²² Merk at disse tallene gjelder kostnader knyttet til initiering og produksjon av nye produksjoner. Ettersom også produksjoner som ikke er nye kan produseres (videre tilrettelegging og bearbeiding), er ikke tallene tilstrekkelige for å fastslå det nøyaktige omfanget av tilskuddsmottakernes produksjonskostnader. Ettersom det ikke foreligger nøyaktige tall

for tilskuddsmottakernes utgifter knyttet til produksjon, er det ikke mulig å kategorisere omfanget av de ulike tilskuddsmottakernes produksjonspraksis nøyaktig.

Kartleggingen kan derfor kun operere med en overordnet distinksjon mellom tilskuddsmottakere som produserer mye og lite, uten at det kan fastslås mer nøyaktig hva dette innebærer, og hvilke tilskuddsmottakere som faller inn under kategorien, nøyaktig. Selv om distinksjonen er

²² Årsrapport for Den kulturelle skolesekken 2018, s. 65.

unøyaktig for å kategorisere de enkelte tilskuddsmottakerne, kan den brukes til å synliggjøre enkelte overordnede trekk ved ordningen som helhet.

Tilskuddsmottakerne som oppgir at de produserer mye, fremhever også at produksjon er en sentral prosess i deres kvalitetsarbeid. Intern fagkompetanse og omfattende produksjonsvirksomhet, inkludert prøvevisninger og lignende, blir ansett for å være en viktig faktor med tanke på å sikre høy kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet i DKS. Spesielt blir det fremhevet at de som arbeider med produksjon i DKS, har opparbeidet seg en særskilt kompetanse på formidling av kunst og kultur til nettopp *barn og unge i skolen*, noe som ikke *nødvendigvis* og *alltid* kan forutsettes hos utøverne selv eller i andre produksjonsmiljøene/institusjonene.

De fleste tilskuddsmottakere vedgår at produksjoner i prinsippet kan programmeres uten å ha gjennomgått en produksjonsprosess i samarbeid med DKS-enheten. Det er likevel bred enighet blant tilskuddsmottakerne om at innmeldte programforslag/bestillinger ofte må bearbeides eller tilrettelegges, spesielt om utøveren ikke har tidligere erfaring med å fremføre i DKS. Samtidig er det delte meninger om produksjonsprosessens nødvendige omfang, og tilskuddsmottakerne har varierende oppfatninger om hva som skal til for at en produksjon er *bra nok*.

DKS-enhetene som produserer mye, legger vekt på at de ønsker at alle, eller så mange som mulig, av produksjonene som inngår i årsprogrammet, skal ha hatt prøvedager sammen med en fagperson fra DKS-enheten. DKS-enhetene som produserer lite eller ingenting, legger vekt på at innmeldte programforslag og bestillinger er produsert av utøverne selv. I tillegg blir det fremhevet at et program kan ha vært produsert tidligere av en annen tilskuddsmottaker, og derfor anses som ferdig og klart til for eksempel å turnere med. Også flere festivaler og visningsarenaer som programmerer kunst- og kulturproduksjoner for barn og unge, blir ansett for å være

kvalitetssikrende aktører. DKS-enhetene som produserer mye, legger likevel vekt på at også produksjoner som tidligere har vært programmert eller presentert på festivaler/visningsarenaer, kan bli bedre gjennom ytterligere bearbeiding og tilrettelegging.

Distinksjonen mellom de som produserer mye, og de som produserer lite, synliggjør ulik fordeling av ressursbruk også mellom tilskuddsmottakere og utøvere/institusjoner. Alle produksjoner må utvikles, bearbeides og tilrettelegges i større eller mindre grad for i det hele tatt å kunne realiseres. En slik produksjonsprosess medfører nødvendigvis arbeidstid og kostnader for utøveren. Når tilskuddsmottakerne selv er involvert i produksjonerprosessen, vil de også bidra til å dekke en andel av produksjonskostnadene som påløper. I mange tilfeller muliggjør tilskuddsmottakerens økonomiske støtte en mer omfattende og mer målgruppefokustert produksjonsprosess enn utøveren har anledning til å gjennomføre på egen hånd. Når enkelte DKS-enheter ikke, eller i liten grad, produserer selv, må man forutsette at disse kostnadene dekkes på annet vis for å opprettholde samme kvalitative nivå – for eksempel gjennom søkbare midler, utøverens egeninnsats eller gratisarbeid.

Tar man i betraktning distinksjonen mellom initieringsprosessen (kapittel 2) og produksjonsprosessen (kapittel 4), synliggjøres det forskjeller knyttet til forståelsen av hva det vil si at en produksjon er ny i DKS (såkalt «nyproduksjon» eller «ny produksjon»). Betegnelsen er sentral for å kunne si noe om tilfanget av nettopp nye produksjoner og utvikling av tilbudet, både lokalt og nasjonalt.

I henhold til kartleggingens definisjon av produksjon kan programmer som er initiert ved samtlige av initieringsformene, *produseres* i større eller mindre grad, én eller flere ganger. Innsendte programforslag og bestillinger vil derfor kunne ha vært programmert og produsert i et årsprogram i en fylkeskommune eller kommune

tidligere, og deretter sendt inn / blitt bestilt til en annen fylkeskommune eller kommune året etter. Likeens kan saminitierte og egeninitierte produksjoner videreføres i DKS dersom utøveren melder inn produksjonen som nytt programforslag hos en ny fylkeskommune/kommune.

Enkelte tilskuddsmottakere hevder at kun saminitierte og egeninitierte produksjoner som er produsert av fylkes- eller direktekommunen selv, teller som nye produksjoner i DKS. Andre mener at også nye, innmeldte programforslag og nye, bestilte produksjoner (med eller uten ytterligere produksjon) kan forstås som nye produksjoner i DKS. I begge tilfeller betegner begrepet «ny produksjon» en produksjon som aldri tidligere har vært vist i DKS. Ved å skille mellom initierings- og produksjonsprosessene synliggjøres det at alle initieringsformene kan føre til nye produksjoner i DKS, men som nevnt ovenfor kan det likevel være store forskjeller i hvordan produksjonsprosessen forstås og gjennomføres, både kvalitativt og økonomisk.

I flere direktekommuner er det et nært samarbeid med kommunens kulturskole. I kartleggingen har man ikke undersøkt forholdet mellom kulturskolen og DKS

spesielt, men enkelte tilskuddsmottakere har, i forbindelse med spørsmål som angår produksjon, fremhevet relasjonen på eget initiativ. DKS Tromsø oppgir at kulturskolen ikke skal være leverandør av produksjoner til DKS, men at fagpersoner fra kulturskolen deltar i kommunens programmeringsprosess. I Stavanger DKS leverer kulturskolen produksjoner til DKS, men de må levere inn programforslag på lik linje med andre utøvere. I DKS Ås er utøvere som er ansatt i kulturskolen, en integrert del av det faste programmet, med prosjekter som foregår over flere uker i samarbeid mellom utøveren og skolen.

4.4 Hovedfunn

Både blant fylkeskommunene og direktekommunene praktiseres produksjonsprosessen på svært ulike måter. De ulike praksisene er knyttet til forskjellige måter man forstår produksjonsprosessens betydning for en produksjons kunstneriske- og formidlingsmessige kvalitet på. Mens enkelte tilskuddsmottakere fremhever at eget ansvar for produksjon er det viktigste virkemidlet for å styrke kvaliteten på tilbudet, legger andre mindre eller ingen vekt på dette.

Mottakelseskvalitet

5. Mottakelseskvalitet

Alle produksjoner i DKS møter elever og lærere. Arbeidet tilskuddsmottakerne gjør for å sørge for at elever og lærere er best mulig forberedt til et kunstmøte, kan betegnes som arbeid for å heve mottakelseskvaliteten. Begrepet *mottakelseskvalitet* har sin opprinnelse i Rogers' *Evaluerings og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*²³ og er ment å reflektere lærernes og elevenes delaktighet i realiseringen av tilbudets kunstneriske og formidlingsmessige kvalitet. Om lærerne og elevene er ikke er forberedt, ligger ikke forholdene til rette for at kunstmøtet blir best mulig.

Det er mange faktorer som kan inngå i begrepet mottakelseskvalitet, og punktet berører den overordnede tematikken knyttet til forholdet mellom DKS og skolesektoren, tilbudets samspill med skolens læreplaner og forankring av ordningen i skolen. Kartleggingen er rettet mot det systematiske arbeidet som gjøres av tilskuddsmottakerne, og er derfor begrenset til å undersøke hvorvidt tilskuddsmottakerne gjennomfører kompetansehevende tiltak (kurs/håndbøker/annet) rettet mot lærere og elever. Kartleggingen har ikke undersøkt omfanget av utarbeidelse og bruk av pedagogisk materiale, for- og etterarbeid i tilknytning til DKS-produksjonene, ettersom dette i mange tilfeller varierer på enkeltproduksjonsnivå. Kartleggingens metoder og kildetilfang er heller ikke egnet til å si noe om, og i så fall i hvilken grad, dette blir anvendt av lærere.

Kartleggingen viser at 17/18 fylkeskommuner gjennomfører kompetansehevende tiltak rettet mot lærere, og 10/18 rettet mot elever. For direktekommunene er tallene 10/12 og 5/12. Det er til dels store forskjeller i omfanget av arbeidet tilskuddsmottakerne gjør for å heve mottakelseskvaliteten.

I tallene inkluderes ulike møteplasser, som nettverksarenaer og programpresentasjoner, som gjerne inneholder en kompetansehevende del for lærere. En slik del kan inneholde erfaringsdeling, kursing, foredrag og lignende. I all hovedsak er tiltakene rettet mot kulturkontakter, men i enkelte tilfeller involveres andre lærere, samt kommunekontakter. 12/18 fylkeskommuner og 8/12 direktekommuner arrangerer slike nettverkssamlinger eller møter for lærere. Alle direktekommunene rapporterer om jevnlig, ofte ukentlig, kontakt med kulturkontakter, og de fleste rapporterer om jevnlig kontakt med andre lærere samt skoleledelsen.

8/12 fylkeskommuner tilbyr håndbøker for kulturkontakter eller fyldige beskrivelser av kulturkontaktrollen på sine nettsider. 3/12 direktekommuner gjør det samme.

Når det gjelder kompetansehevende tiltak rettet mot elever, er kurs for elevarrangører (også kalt elevverter, kulturcrew o.a.) det mest sentrale. Elevarrangørens rolle er å bidra i avviklingen av et kunstmøte på skolen. 7/18 fylkeskommuner oppgir at de gjennomfører årlige kurs for elevverter, mens 5/12 direktekommuner gjør det samme. Flere tilskuddsmottakere fremhever at de tidligere har arrangert slike kurs, men av ulike årsaker har sluttet med det. To fylkeskommuner, DKS Østfold og DKS Buskerud, gjennomfører kritikerkurs for elever. I tillegg gjennomfører DKS Oslo kritikerkurs for elevene som sitter i elevjuryen.

Mer overordnet rapporterer mange tilskuddsmottakere om at arbeid med mottakelseskvalitet for dem handler vel så mye om jevnlig kontakt og samarbeid med kulturkontakter og lærere, samt med skoleeiere.

²³ Rogers. *Evaluerings og kvalitetsarbeid i Den kulturelle skolesekken*, s. 17–20.

5.1 Sammenfatning

Det råder stor enighet blant tilskuddsmottakerne om at arbeid med mottakelseskvalitet er viktig for å legge til rette for at omstendighetene rundt et kunstmøte i skolen blir best mulig. God informasjon til og forankring hos kulturkontakter og elever blir sett på som medvirkende til at kunstmøter på skolen blir vellykkede. Selv om dette ikke nødvendigvis har direkte sammenheng med tilbudets kunstneriske og formidlingsmessige kvalitet, inngår det i DKS-enhetenes arbeid for å realisere potensialet i tilbudet. Flere tilskuddsmottakere fremhever at elevrettet arbeid har positive ringvirkninger for hvordan DKS blir oppfattet på skolen. Flere rapporterer at de mottar

positive tilbakemeldinger fra skolene når elever har deltatt som elevarrangører. Det rapporteres om at mange utøvere setter pris på elevverter på skolene. De fleste tilskuddsmottakerne som ikke arrangerer kurs for elevarrangører, oppgir at de har avholdt slike kurs tidligere, og at de gjerne ønsker å ta det opp igjen.

5.2 Hovedfunn

Arbeid for å heve mottakelseskvaliteten er utbredt, men det forekommer forskjeller mellom tilskuddsmottakerne i arbeidets omfang og art. Det råder likevel stor enighet blant tilskuddsmottakerne om at dette arbeidet er viktig og ønskelig, spesielt rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

6. Tilbakemeldinger og evalueringer

Tilskuddsmottakernes innhenting av synspunkter på hvordan et kunstmøte eller et enkelt arrangement har gått, betegnes som innhenting av tilbakemeldinger. Tilbakemeldinger kan gis av elever og lærere, inkludert kulturkontakter, men også av utøvere og i enkelte tilfeller kommunekontakter. Utøveres tilbakemeldinger etter endt turné faller også inn under denne kategorien. Gjennomgang og drøfting av hvordan en turné, dvs. en rekke kunstmøter/arrangementer enten på eller utenfor skolen, har gått, betegnes som evaluering. Evaluering kan gjennomføres av DKS-enhetene, med eller uten støtte fra kultur-/kommunekontakter og råd.

I kartleggingen er det undersøkt hvilke systemer tilskuddsmottakerne har for innhenting av tilbakemeldinger og gjennomføring av evalueringer. Usystematisk innhenting av tilbakemeldinger og gjennomføring av evalueringer er også notert.

Samtlige tilskuddsmottakere sier at eventuelle tilbakemeldinger og evalueringer inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet i neste årsprogram. Rent konkret betyr dette i praksis at produksjoner som får gode tilbakemeldinger, ofte kan bli videreført på årsprogrammet, dersom det er aktuelt i neste programmeringsprosess, med eller uten ytterligere produksjon. Produksjoner som får negative tilbakemeldinger, kan enten inngå i en ny produksjonsprosess for slik å heve kvaliteten eller bli valgt bort i neste programmeringsprosess.

I programmeringsprosessen hender det at DKS-enheter forhører seg med hverandre uformelt dersom en produksjon tidligere har vært programmert hos en annen tilskuddsmottaker tidligere, for å høre om produksjonen har fått spesielt positive eller negative tilbakemeldinger.

DKS Oslo, DKS Telemark og DKS Bodø oppgir i tillegg at tilbakemeldinger fra skolen blir delt med utøvere og

samarbeidsinstitusjoner. DKS Vestfold oppgir at tilbakemeldinger systematisk blir brukt som refleksjonsgrunnlag ved oppstart av programrådsarbeidet, og fagrådene, og i dialog med kommuner/skoler. DKS Hedmark oppgir at utøvernes tilbakemeldinger danner grunnlag for tilbakemeldinger til skolene og kulturkontaktene.

6.1 Tilbakemeldinger

Samtlige tilskuddsmottakere, med unntak av DKS Akershus og DKS Ås, har systemer for innhenting av tilbakemeldinger. DKS Ås fremhever at de har et nært samarbeid med lærere, rektorene, kulturskolen og utøvere, og at eventuelle utfordringer fort fanges og følges opp.

Samtlige tilskuddsmottakere mottar i tillegg spontane og sporadiske tilbakemeldinger via telefon og e-post, hovedsakelig fra lærere. Disse utgjør hovedkilden av tilbakemeldinger i DKS, men de fleste tilskuddsmottakerne oppgir at de stort sett mottar slike tilbakemeldinger kun om læreren er veldig fornøyd eller misfornøyd med en produksjon. Alle tilskuddsmottakerne oppgir at negative tilbakemeldinger følges opp med utøveren umiddelbart.

13/18 fylkeskommunene og 4/12 av direktekommunene benytter seg av tilbakemeldingsfunksjonen i Ksys – et informasjons- og logistikkssystem for kulturformidling utviklet av ORGDOT AS. Disse er DKS Aust-Agder, DKS Buskerud, DKS Hordaland, DKS Møre og Romsdal, DKS Nordland, DKS Oppland, DKS Rogaland, DKS Sogn og Fjordane, DKS Telemark, DKS Troms, DKS Trøndelag og DKS Vestfold, samt DKS Asker, DKS Bodø, DKS Bærum og DKS Trondheim. Tilbakemeldingsfunksjonen inneholder åtte spørsmål med forhåndsbestemte svaralternativer, samt et fritekstfelt. Skjemaet blir sendt til kulturkontakter på skolene etter et kunstmøte. Det er kulturkontaktens ansvar å sørge for at læreren som har vært til stede, og/eller elever, svarer på spørsmålene. De fleste tilskuddsmottakere

som benytter seg av funksjonen, rapporterer at det er problematisk at det ikke er mulig å vite hvem som faktisk er avsenderen. I enkelte tilfeller kommer det frem i fritekstfeltet at vedkommende ikke har vært til stede på kunstmøtet, men rapporterer på vegne av andre lærere. Det fremheves at funksjonen er lite egnet til å frembringe informasjon om elevenes oppfatning av kunstmøtet.

De fleste tilskuddsmottakerne oppgir at de oppnår lav svarprosent, og at funksjonen er lite nyttig for deres arbeid. Det som fungerer best er fritekstfeltet, når avsenderen skriver utfyllende kommentarer om kunstmøtet. Tre unntak er DKS Hordaland, DKS Sogn og Fjordane og DKS Bodø, som oppgir at de oppnår relativt god svarprosent og synes verktøyet fungerer greit for å innhente lærernes tilbakemeldinger.

Syv tilskuddsmottakere gjennomfører egne tiltak for å innhente tilbakemeldinger, i tillegg til Ksys' tilbakemeldingsfunksjon. DKS Aust-Agder og DKS Trondheim oppgir at de sender ut egne, målrettede skjemaer direkte til enkelte kulturkontakter/lærere. DKS Vestfold oppgir at de ved behov sender målrettede skjemaer (SurveyMonkey) direkte til enkelte skoleklasser i VGS, og at de har utviklet en egen tilbakemeldingsapp for elever i videregående skole. DKS Nordland og DKS Troms har åpnet for publikumskommentarer for hver enkelt produksjon på nettsidene sine. DKS Sogn og Fjordane og DKS Telemark ber om tilbakemeldinger fra utøvere, henholdsvis per e-post eller SurveyMonkey.

De øvrige tilskuddsmottakerne benytter seg utelukkende av ulike egne systemer for innhenting av tilbakemeldinger. DKS Finnmark, DKS Oslo, DKS Vest-Agder, DKS Alta, DKS Stavanger og DKS Tromsø har digitale skjemaer på nettsidene sine. DKS Hedmark og DKS Østfold sender ut målrettede skjemaer direkte til elever, kulturkontakter, lærere, utøvere og eventuelt rektorer (SurveyMonkey/Questback). DKS Stavanger sender også ut målrettede skjemaer ved behov i tillegg til eget skjema på nettsidene.

DKS Bergen innhenter tilbakemeldinger fra utøvere per e-post, mens DKS Eidsvoll innhenter tilbakemeldinger fra både lærere og utøvere per e-post. DKS Lørenskog har et eget tilbakemeldingsskjema som lærerne fyller ut sammen med elever – kulturkontakter og kulturverter har felles ansvar for at dette skjer.

I tillegg finnes det enkelte andre tiltak: DKS Buskerud mottar referater fra kommunekontaktens møter med kulturkontaktene, som videreformidler tilbakemeldinger. DKS Nordland, DKS Telemark, DKS Trøndelag og DKS Vestfold oppgir at de innhenter tilbakemeldinger på jevnlige møter med kommunekontaktene. DKS Rogaland innhenter tilbakemeldinger på jevnlige møter med kommunekontaktene og kulturkontaktene. DKS Trondheim innhenter tilbakemeldinger på jevnlige møter med kulturkontaktene.

29/30 av tilskuddsmottakerne oppgir at de ønsker, og prøver å sørge for, at ansatte i DKS-enheten selv besøker mange, de fleste eller alle produksjonene på årsprogrammet minst én gang. Unntaket er DKS Finnmark, som fremhever at dette er ønskelig, men umulig å gjennomføre på grunn av store geografiske avstander i fylket. DKS Troms har en egen rutine om at ansatte i DKS-enheten som besøker en produksjon, skal skriftliggjøre sine refleksjoner i et enkelt skjema, som blir brukt som grunnlag for erfaringsdeling med andre ansatte i administrasjonen. Egen tilstedeværelse blir av flere tilskuddsmottakere fremhevet som viktig ettersom man får ansikt-til-ansikt-kontakt med elever, lærere og utøver, samt får et direkte inntrykk av hvordan en produksjon fungerer, og slik får et best mulig grunnlag for å følge opp og evaluere produksjonene. Dette fremheves som spesielt viktig hos tilskuddsmottakerne som i ganske stor eller i stor grad produserer, men er ikke begrenset til dem.

Selv om 28/30 tilskuddsmottakere har systemer for innhenting av tilbakemeldinger, oppgir de fleste at de ikke har *velfungerende* systemer, og at de har store

utfordringer med å få tilbakemeldinger – spesielt fra elever. Det blir understreket fra tilskuddsmottakerne at det er spesielt viktig å få god innsikt i elevenes synspunkter på tilbudet, all den tid elever er målgruppen for hele ordningen. I dag er det ingen tilskuddsmottakere som oppgir at de har gode nok systemer for å få tilstrekkelig med tilbakemeldinger fra elever.

Med unntak av tre tilskuddsmottakere oppgir samtlige som opererer med nettbaserte skjemaer (inkludert Ksys' tilbakemeldingsfunksjon), at de oppnår utilfredsstillende svarprosent. Tilskuddsmottakerne som oppnår relativt høy svarprosent oppgir at de bruker mye tid på å etterspørre tilbakemeldinger fra lærere. Enkelte av tilskuddsmottakerne som sender målrettede undersøkelser oppgir å ha gode erfaringer med dette, ettersom de da kan tilpasse spørsmålene til formålet. Ved å sende målrettede forespørsler om tilbakemeldinger til ulike lærere og skoleklasser, og ikke alle hver eneste gang, opplever enkelte tilskuddsmottakere at de oppnår høyere svarprosent.

6.2 Evaluering

3/18 fylkeskommuner og 3/12 direktekommuner oppgir at de gjennomfører jevnlig evalueringer av årsprogrammet. DKS Hedmark, DKS Nordland, DKS Sogn og Fjordane oppgir at alle produksjoner blir evaluert internt. DKS Bodø oppgir at de gjennomfører faste evalueringsmøter med samarbeidsinstitusjoner, samt har årlig evaluering av årsprogrammet i programrådet, i samarbeid med kulturkontakter. DKS Bærum gjennomfører et årlig evalueringsmøte i sitt programråd. DKS Karmøy har tre kulturkontaktmøter i året med evaluering som tema. I tillegg gjennomfører DKS Karmøys elevreferansegruppe en årlig evaluering av programmet.

6.3 Sammenfatning

Kartleggingen synliggjør at selv om 28/30 tilskuddsmottakere har systemer for innhenting av tilbakemeldinger, er de færreste av disse systemene velfungerende. Hovedvekten av tilbakemeldinger kommer fra kulturkontakter eller andre lærere per telefon/e-post, og det er i realiteten få tilskuddsmottakere som systematisk innhenter tilbakemeldinger rett fra elever. Enkelte fylker og direktekommuner oppgir at nær og jevn kontakt med skolen bidrar til at de får bedre innsikt i hvordan tilbudet oppfattes hos elever og lærere.

De færreste tilskuddsmottakerne mottar tilbakemeldinger fra utøvere systematisk, men de fleste oppgir at de holder jevn kontakt med utøvere og følger dem opp underveis ved behov.

Alle tilskuddsmottakerne oppgir at tilbakemeldinger og eventuelle evalueringer inngår i grunnlaget for vurdering av videreføring og utvikling av enkeltproduksjoner spesielt, og tilbudet generelt.

6/30 tilskuddsmottakere oppgir at de evaluerer årsprogrammet sitt jevnlig. Det er grunn til å anta at enkelte av de øvrige tilskuddsmottakerne gjennomfører evalueringer i større eller mindre grad, uformelt og usystematisk.

6.4 Hovedfunn

Kartleggingen synliggjør at selv om 28/30 tilskuddsmottakere har systemer for innhenting av tilbakemeldinger, er de færreste av disse systemene velfungerende. 6/30 tilskuddsmottakere oppgir at de evaluerer årsprogrammet sitt jevnlig.

Sammendrag

7. Sammendrag

Denne rapporten dokumenterer en kartlegging av Kulturtankens tilskuddsmottakeres (18 fylker og 12 kommuner) systemer for arbeid med kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet knyttet til Den kulturelle skolesekken (DKS) i skoleåret 2018–2019. Rapporten er strukturert i to deler. Del 1 omfatter kapittel 2–6, som presenterer en nasjonal oversikt over fem hovedprosesser i kvalitetsarbeidet: initiering, programmering, produksjon, mottakelseskvalitet og tilbakemeldinger og evalueringer. Del 2 inneholder individuelle beskrivelser av kvalitetsarbeidets fem hovedprosesser i hver enkelt fylkeskommune og direktekommune, i henholdsvis kapittel 7 og 8.

Initiering

Enhver produksjon som inngår i DKS-tilbudet, blir igangsatt av ulike aktører og på ulike måter. Prosessen for denne igangsettingen betegnes som *initiering*. Samtlige tilskuddsmottakere tar imot innsendte programforslag, 25/30 bestiller produksjoner, 24/30 saminitierer, 17/30 egeninitierer og 6/30 legger til rette for skoleinitierte produksjoner. Blant egeninitierte produksjoner er det en klar overvekt av musikk (17/30), mens tallene for de resterende uttrykkene ligger mellom 7/30 og 9/30.

Det er et tydelig skille mellom fylkeskommunene som sam- eller egeninitierer produksjoner i ingen (2/18), noen (7/18), ganske stor (6/18) eller stor (3/18) grad. 3/12 direktekommuner egeninitierer produksjoner.

De fleste tilskuddsmottakerne opererer enten med fastlagte skjemaer eller informerer tydelig om hvilken informasjon de trenger for å vurdere et programforslag på sine nettsider, 7/30 informerer om hvordan programforslagene blir vurdert (og kun 3/30 i detalj) og 2/30 om hva de blir vurdert ut fra (for eksempel om det foreligger vurderingskriterier).

Programmering

Programmering betegner prosessen for fastlegging av et årsprogram. Tilskuddsmottakernes programmeringsprosesser er i all hovedsak ulike. Hver enkelt DKS-enhet har sin måte å arbeide på som tar utgangspunkt i egen fagkompetanse, tradisjoner og rutiner som er spesifikke for enheten.

Det er et hovedskille mellom tilskuddsmottakere som programmerer med og uten råd. Kartleggingen definerer et råd som involvering av eksterne fagpersoner i arbeidet med å vurdere hva som skal inngå i et aktuelt årsprogram. Tilskuddsmottakerne som programmerer uten råd, legger vekt på at intern fagkompetanse skal styrke og sikre kvaliteten på tilbudet. I tillegg legges det vekt på festivaler/visningsarenaer/formidlere som anses å tilby produksjoner av høy kvalitet. Hos tilskuddsmottakerne som programmerer med råd, skal rådene bidra til å styrke og sikre kvaliteten på tilbudet. Rådene har ulik sammensetning og funksjon, og kan være rådgivende, besluttende eller godkjennende.

Produksjon

Enhver produksjon som inngår i et årsprogram i DKS, blir utviklet, bearbeidet og tilrettelagt i større eller mindre grad. Denne prosessen blir omtalt som produksjon og kan foregå selvstendig eller helt/delvis i overlapp med idéutviklingen i initieringsprosessen. Både blant fylkeskommunene og direktetekommunene praktiseres produksjonsprosessen på svært ulike måter. De ulike praksisene er knyttet til forskjellige måter man forstår produksjonsprosessen betydning for en produksjons kunstneriske- og formidlingsmessige kvalitet på. Mens enkelte tilskuddsmottakere fremhever at deres eget ansvar for produksjon er det viktigste virkemidlet for å styrke kvaliteten på tilbudet, legger andre mindre eller ingen vekt på dette.

Mottakelseskvalitet

Arbeidet tilskuddsmottakerne gjør for å sørge for at elever og lærere er best mulig forberedt til et kunstmøte, betegnes som arbeid for å heve mottakelseskvaliteten. Arbeid for å heve mottakelseskvaliteten er utbredt, men

det forekommer forskjeller mellom tilskuddsmottakerne i arbeidets omfang og art. Det råder likevel stor enighet blant tilskuddsmottakerne om at dette arbeidet er viktig og ønskelig, spesielt rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Tilskuddsmottakernes innhenting av synspunkter på hvordan et kunstmøte eller et enkelt arrangement har gått, betegnes som innhenting av tilbakemeldinger. Gjennomgang og drøfting over hvordan en turné, dvs. en rekke kunstmøter/arrangementer enten på eller utenfor skolen, har gått, betegnes som evaluering. Kartleggingen synliggjør at selv om 28/30 tilskuddsmottakere har systemer for innhenting av tilbakemeldinger, oppgis de færreste av disse systemene å være velfungerende. 6/30 tilskuddsmottakere oppgir at de evaluerer årsprogrammet sitt jevnlig. De aller fleste tilskuddsmottakerne gir klart uttrykk for at de ønsker å forbedre arbeidet med tilbakemeldinger og evalueringer, men at de savner gode verktøy og metoder for innhenting av tilbakemeldinger, spesielt fra elever.

DEL 2

Individuelle beskrivelser av fylkeskommunene

8. Individuelle beskrivelser av fylkeskommunene

8.1 DKS Akershus

Organisasjon

I Akershus fylkeskommune er DKS-enheten en del av seksjon for kultur, under avdeling for kultur, frivillighet og folkehelse.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor alle uttrykk

Programmering

Fast tilbud til grunnskolen, bestillingstilbud til videregående skole.

Programmering blir gjort av produsenter innenfor hvert uttrykk, med støtte fra seks *faglige råd*.

De faglige rådene er med på å vurdere kvalitet og relevans i produksjonene som velges blant de innsendte forslagene. De faglige rådene består av to lærere (fra videregående skole og ungdomsskole), én til tre elevrepresentanter, eksterne fagpersoner for hvert uttrykk (ulikt for hvert uttrykk) og fagspesifikk produsent. Produsenten på hvert uttrykk står fritt til å velge om rådet skal bli få presentert alle innsendte forslag, eller om produsenten skal si ut de mest aktuelle forslagene. Produsenten er ansvarlig for eventuell utvikling og kompetanseheving av rådet, men en hovedregel er at de faglige rådene skal møtes to ganger i året, hvorav det ene møtet skal være en fagdag som tar for seg kompetanseheving. Ønskekvistmodellen blir brukt. Fagrådene er veiledende og kan også komme med egne forslag til produksjoner. Produsenten tar endelig beslutning om hva som skal inn i programmet, innenfor sitt ansvarsområde.

Det arrangeres årlige programlanseringer for videregående skole og *tilrettelagt*, der deler av programmet blir vist. Lærere og elever fra videregående kommer på lanseringen og velger program basert på lanseringen.

Produksjon

DKS Akershus har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innenfor alle uttrykk: film (3 produsenter), musikk (3), litteratur (2), visuell kunst (1), scenekunst (1) og kulturarv (1). I tillegg er Akershus teater og Pilotgalleriet eksterne, faste samarbeidspartnere, som initierer og produserer.

Akershus DKS produserer ca. 12 produksjoner i året tilrettelagt for elever med særskilte behov. Skolene velger selv og tilpasser egen elevmasse. Ingen begrensning på elevtall per produksjon.

Elever blir ofte involvert som prøvepublikum, spesielt i egeninitierte og egenproduserte produksjoner. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det gjennomføres ikke tiltak for å heve kompetansen hos lærere/kulturkontakter utover samlinger (påskjønning, gjerne med et kulturelt tilbud), og programlansering for videregående skole / tilrettelagt tilbud.

Elever blir involvert i programlanseringen, blant annet som konferansierer, men det er ellers ingen tiltak rettet mot kompetanseheving hos elevene.

Det arrangeres fire nettverksmøter i året med kommunekontaktene. Møtene inkluderer kompetansehevende tiltak.

På nettsidene dksakershus.no finnes det fylldig informasjon for lærere, kulturverter, grunnskole, kommuner, videregående skole, utøvere/kunstnere og produsenter. Turnéhåndbok, arrangørhåndbok m.m. tilbys.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Det gjennomføres ikke systematisk arbeid med evaluering og tilbakemeldinger. Det mottas spontane og sporadiske tilbakemeldinger på telefon eller e-post. Det oppgis at produsentene forsøker å se produksjoner underveis i skoleåret, men at de ikke får sett alt. DKS Akershus har benyttet seg av Yoice – et innsiktspanel for unge (15–29) i Akershus levert av Opinion AS i samarbeid med Norsk Publikumsutvikling.

8.2 DKS Aust-Agder

Organisasjon

DKS Aust-Agder er lagt under Aust-Agder bibliotek og kulturformidling, en virksomhet i Aust-Agder fylkeskommune.

Initiering

- innsendte programforslag, uten fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- noe egeninitiering av produksjoner innenfor musikk, kulturarv, film og visuell kunst

Programmering

Grunnskolen får et fast tilbud (Gavepakka) som sørger for at alle elevene får tilbud innen alle uttrykk. I tillegg er det et valgfritt tilbud om ekstra produksjoner (Ønskelista). Videregående skole har rent valgfritt tilbud (Kulturmenyen).

Programmering blir gjort av et DKS-team bestående av interne fagkonsulenter/produsenter innen alle uttrykk, samt DKS-leder. Én av fagkonsulentene har bakgrunn

som pedagog (grunnskolelærer). DKS-leder, i samarbeid med fagkonsulenter og turnéleggere, har besluttende myndighet over det endelige programmet.

Fagkonsulenter for hvert uttrykk siler i første omgang hva som kan være aktuelle produksjoner. DKS-teamet møtes (vanligvis én gang i måneden, men oftere under programmering) og diskuterer produksjoner, samt eventuelle overordnede temaer. DKS-teamet beslutter hvem som skal være ansvarlig for hvert enkelt prosjekt. Innsendte forslag om ferdige produksjoner kan utvikles videre av intern produsent/fagkonsulent. Hver fagkonsulent programmerer ut fra egen budsjettamme.

Hvert år er det programlansering (Kulturtapas) for kulturkontakter og elevrepresentanter for både grunnskolen og videregående skole. Skolene kan søke om produksjoner basert på det som presenteres på programlanseringen. Det blir presentert både hele og deler av produksjoner. Oppmøtet er godt (anslagsvis 90–95 prosent oppmøte fra kulturkontaktene). Det er inngått skriftlige avtaler med kommunene der de forplikter seg å sende én representant. Det kommer både kommunekontakt og minst én lærer fra hver skole.

Produksjon

DKS Aust-Agder har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innenfor musikk, kulturarv og visuell kunst. Produsentene/fagkonsulentene er ofte involvert i bearbeiding av produksjoner. Elever blir som regel involvert som prøvepublikum. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

På programlanseringen (Kulturtapas) er det en faglig, kompetansehevende del for kulturkontaktene (i tillegg til praktisk info fra DKS Aust-Agder). Det foreligger ønske om å sette i gang en fokusgruppe med lærere, som kan brukes i programmeringsprosessen, tilpassing av produksjoner og evaluering.

Det arrangeres kurs for elevverter (Kulturcrew) med egen årlig kick-off. Kurset inkluderer en praktisk workshop med avsluttende eksamensquiz. På nettsiden aabk.ksys.no finnes det informasjon for kulturkontakter, elevverter og utøvere.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Aust-Agder bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppnår lav svarprosent. De har sluttet med automatisk utsendelse til kulturkontakter og mener det er lite strategisk å sende ut til alle. Hver fagkonsulent velger ut noen produksjoner hvert år og ber målrettet om tilbakemeldinger. Fremdeles er det utfordringer ved bruk av Ksys' tilbakemeldingsfunksjon.

Kulturcrew gir direkte tilbakemeldinger og ønsker, men det er ikke noe system for behandling av disse tilbakemeldingene.

Det mottas i tillegg sporadiske og spontane tilbakemeldinger via telefon og e-post.

DKS Aust-Agder besøker alltid utøverne som er ute på turné. Da besøkes også lærerværelsene på skolene, slik at man kan snakke med lærerne.

Tilbakemeldinger og egne erfaringer inngår i grunnlaget for vurdering av gjenbruk og videreutvikling av tilbudet.

8.3 DKS Buskerud

Organisasjon

I Buskerud er ansvaret for DKS lagt til kulturenheten i fylkeskommunens utviklingsavdeling.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner

- egeninitiering av produksjoner innenfor alle uttrykk, med unntak av kulturarv (hovedvekt på musikk, scenekunst, visuell kunst og litteratur)

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole

Programmeres av produsentgruppen, som består av én representant fra utviklingsavdelingen (DKS Buskerud), representanter/produsenter fra Buskerud fylkesbibliotek (litteratur), Buskerud kunstsenter / Pilotgalleriet (visuell kunst) og Brageteateret (scenekunst), samt produsenter for musikk og film. Produsentgruppen behandler alle innsendte forslag innenfor sitt uttrykk før felles møte, 3–5 ganger i året. I møtene blir aktuelle prosjekter diskutert, inkludert oppsøkende virksomhet og samarbeidsprosjekter utover innmeldte programforslag. Ønskekvistmodellen blir benyttet.

Det arrangeres et årlig kulturtreff (Union Scene) for grunnskole, med fire formål: 1) kick-off og lansering av program, 2) påskjønnelse til kulturkontakten, 3) nettverksmøte for kommunekontaktene og 4) å bygge nettverk og skape samhold.

Videregående skole

Programmeres av programmeringsgruppen i samråd med kunstfaglig råd. Gruppen består av DKS-koordinator, én person som er ansvarlig for videregående skole og én rådgiver. Fagrådet har en variert sammensetning. Tidligere har det bestått av en billedkunstner, en kritiker og en fotograf. Nå består det av én dansepedagog, én musiker/musikklærer og én person fra utdanningsavdelingen i fylkeskommunen (som også har jobbet på skole innenfor kunst og medier). Programmeringsgruppen lager en liste over aktuelle produksjoner basert på innsendte forslag. Listen presenteres til det kunstfaglige rådet,

som konsulteres. Det endelige programmet legges av programmeringsgruppen.

Det arrangeres et årlig Kulturtreff for VGS, der én lærer og minimum to elever fra hver skole skal komme (DKS-team på alle de videregående skolene). De får presentert årets program, som de kan bestille tilbud fra. I etterkant blir elever og lærere spurt om de er fornøyde med programmet og de ulike produksjonene. Vurderingen har ikke direkte konsekvens for programmeringen, men kan påvirke neste års program dersom det viser seg at noe ikke fungerer.

Produksjon

DKS Buskerud har produsentkompetanse og egne stillingsressurser innenfor musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst. Elever blir involvert som prøvepublikum og referansegruppe. Alle nye produksjoner blir testet ut og justert før formidling. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det foreligger en håndbok til kulturkontakter og informasjon på nettsider.

Det arrangeres et årlig kritikerkurs, over flere samlinger, for elever i DKS-team (vgs.). Målet er å styrke elevenes kompetanse i å programmere DKS-tilbud, samt mulighet og verktøy til å vurdere levende kunstuttrykk.

Det arrangeres årlige kurs av kulturverter i grunnskolen, hvor de kurses i arrangørvirksomhet og skoleses i å legge til rette for gode kulturarrangement ved skoler. Kursene blir avholdt i samarbeid med Buskerud musikkråd.

DKS Buskerud melder at det elevrettede arbeidet har en veldig positiv ringvirkning på kulturen på skolen. Elevene må søke om å være kulturverter (ettersom det er blitt en populær ordning). Der kulturvertordningen fungerer godt, opplever de at kulturen får en høyere status på skolen.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Buskerud bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppnår veldig lav svarprosent.

DKS Buskerud får referater fra kommunenes kulturkontaktmøter, noe de fremhever er veldig nyttig. Ellers mottar de spontane og sporadiske tilbakemeldinger fra lærere via e-post og telefon. Det er ukentlige møter i produksjonsgruppen der eventuelle tilbakemeldinger fra skolen blir diskutert. Produsentene besøker skoler for å se aktuelle produksjoner.

DKS Buskerud oppgir at tilbakemeldinger og faglig diskusjon, med vekt på kontinuerlig endring og forbedringer, inngår som en integrert del av deres arbeidsprosess.

8.4 DKS Finnmark

Organisasjon

I Finnmark fylkeskommune hører DKS politisk til under kultur, kulturminne- og miljøavdelinga, mens administrasjonen av DKS er lagt til fylkeskommunens operative virksomhet, Scene Finnmark.

Scene Finnmark har, i tillegg til DKS, ansvar for Ung Artist (avdeling for unge musikere i Finnmark, 13–20 år) og Sápmi Music (samisk musikk, kulturarv og kulturkompetanse), samt flere ensembler som består av landsdelsmusikere gjennom Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling
- saminitiering
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud (i tillegg til ekstra bestillingstilbud) til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole og videregående skole

DKS-koordinatorene har overordnet ansvar for programmeringen. Det er fagansvarlige for hvert uttrykk, som programmerer basert på et fast oppsett for grunnskolen med scenekunst til 1.–4. klasse og 8.–10. kl., litteratur til 5. kl., visuell kunst til 6. kl., film til 7. kl. og musikk til 1.–10. klasse. DKS-tilbudet til videregående skoler settes sammen av produksjoner innenfor alle uttrykk.

Fagansvarlige er som følger:

Scenekunst: Scene Finnmark, i dialog med ekstern scenekunstutøver.

Film: Scene Finnmark, i dialog med Nordnorsk Filmsenter.

Musikk: Scene Finnmark.

Visuell kunst: Nordnorsk kunstnersenter (i dialog med DKS-koordinatorer).

Litteratur: Fylkesbiblioteket (i dialog med DKS-koordinatorer).

Kulturarv: DKS-koordinatorer i Scene Finnmark i dialog med en representant for museene.

Kunstarter i samspill: DKS-koordinatorer i Scene Finnmark i dialog med de fagansvarlige det måtte gjelde.

Innmeldte forslag blir lest av DKS-koordinatoren og distribuert til de ulike fagpersonene som er ansvarlig for kvalitetssikring. Fagpersonene kan også foreslå produksjoner på eget initiativ, samt bestilling fra festivaler/visningsarenaer og lignende. Det endelige programmet blir lagt opp av koordinatorene på bakgrunn av tilbakemeldinger og forslag fra fagpersoner.

Kulturarvtilbud til grunnskole tas hånd om av kommunene. Videregående skoler får tilbud om produksjoner innenfor alle uttrykk. Flerkulturell representasjon er festet i fylkeskommunens planverk og sikres gjennom spesiell vektlegging av samiske, kvenske/finske og russiske produksjoner. DKS Finnmark legger vekt på

lokal forankring og foretrekker lokale utøvere dersom kvaliteten er like bra. De har aller flest ikke-lokale utøvere og oppgir at de strekker seg litt lengre (økonomisk) for å få til produksjoner med lokale utøvere.

Elever/lærere er ikke involvert i programmering, men det oppfordres til at elever får være med å velge produksjoner i bestillingstilbudet.

Det arrangeres ikke kulturtorg eller lignende på grunn av geografi og økonomi. Det oppgis at det er vanskelig å få kommunekontaktene til å komme på regionale infomøter. Slike infomøter har blitt gjennomført i flere år, men ikke i 2018. Det ble gjort et forsøk på nettmøte i 2018, men det fungerte ikke spesielt bra.

Produksjon

DKS Finnmark har produksjonskompetanse og egne stillingsressurser til produksjon av musikk. Elever blir ikke involvert som prøvepublikum eller medprodusenter i regi av DKS Finnmark, men det blir oppgitt at samarbeidsinstitusjoner gjerne benytter seg av slike former for elevinvolvering i produksjonsprosessen.

Mottakelseskvalitet

Det tilbys en guide for kulturkontakter i Finnmark.

Det har vært arrangert kurs for elevarrangører til og med 2017, men det ble ikke avholdt i 2018 på grunn av sykdom.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Finnmark benytter seg av eget digitalt evaluerings-skjema, men oppnår veldig lav svarprosent. Det oppgis at de har store problemer med å få tilbakemeldinger, og at «ansvaret pulveriseres.» DKS Finnmark oppgir at de forsøker å se produksjoner som er i nærheten, men at det meste er for langt unna til at det blir prioritert. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet, men ettersom omfanget er lite, blir dette ikke gjort systematisk.

8.5 DKS Hedmark

Organisasjon

I Hedmark er ansvaret for DKS lagt til Turnéorganisasjonen (TuO), en selvstendig stiftelse som i tillegg til DKS har ansvar for UKM.

Styret til TuO består av en representant fra KS Bedrift, fylkeskommunen utnevner to representanter, samt vara (én på vegne av fylkeskommunen og én på vegne av kommunene), samt én kunstnerrepresentant. Styret vedtar de overordnede linjene.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling
- saminitiering
- egeninitiering av produksjoner innenfor alle uttrykk

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole og videregående skole

Programmering gjøres av produsentteamet i fellesskap. Produsentteamet består av fem produsenter (én med delt ansvar for film/kulturarv), to turnéleggere samt daglig leder. Produsentteamet har faste møter annenhver uke året gjennom. Daglig leder har endelig faglig ansvar for programmet.

Elever og lærere er ikke involvert i programmering, men det oppfordres til at elever fra videregående skole får være med å velge produksjoner i bestillingstilbudet på kulturtorget.

Først blir det avgjort hvilke produksjoner som skal videreføres fra tidligere år, dernest har produsentteamet tverrfaglige diskusjoner om aktuelle nyproduksjoner, samarbeidsprosjekt og innmeldte programforslag, basert

på forarbeid fra de ulike produsentene. TuO sikrer at hver elev får minst tre besøk hvert år, og at det er variasjon i de ulike kunstfeltene over tid. Programmeringen ses på som en helhet hvor man er opptatt av balansen mellom de ulike kunstuttrykkene, men summene som blir brukt på de ulike kunstartene, kan variere fra år til år. TuO samarbeider nært med skolen og de kommunale DKS-administrasjonene om langsiktige satsinger.

Det arrangeres et årlig kulturtorg for videregående skoler, og i 2019 var det om lag like mange elever som lærere på kulturtoget. 8 av 12 videregående skoler hadde med seg elever på kulturtorget i 2019.

Produksjon

TuO har produsentkompetanse og egne stillingsressurser innenfor alle uttrykk. Flere av produksjonene gjøres i tverrkunstnerisk samarbeid mellom to eller flere produsenter. TuO understreker at tverrfaglig diskusjon mellom produsentene er en bærebjelke i deres arbeid med kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet.

Alle produksjoner involverer elever som prøvepublikum. Elever blir involvert som medprodusenter på enkelte produksjoner.

Mottakelseskvalitet

TuO har tett og jevnlig kontakt med skolen, både med tanke på logistikk og i forbindelse med besøk og oppfølging av produksjoner på skolene. Det er kontakt med skolene både i formelle sammenhenger og mer uformelt. Spesielt blir betydningen av jevnlig møter med rektor-kollegiene i kommunene fremhevet. TuO besøker skoler direkte og samarbeider med enkeltskoler. TuO har utgitt en håndbok for kulturkontakter som blir oppdatert jevnlig. Det arrangeres årlige fagdager for lærere, årlig fagdag for kommunekontakter og kulturkontakter i fylket, samt regionmøter med kommunene. Disse møtene kan handle om både innhold og mottakelseskvalitet.

TuO arrangerer grunnkurs for elever som arrangører i tillegg til verksteder på mer spesifiserte temaer. Alle ungdomsskoler i Hedmark har elevarrangørgrupper. Elever medvirker i juryen for Uprisen. Ungdomsskoler kan søke om å bli referanseklasse for TuO.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Elever, kulturkontakter og utøvere gir tilbakemeldinger på produksjoner. Elevenes evaluering av produksjonene hentes gjennom et skjema på SurveyMonkey. Skjemaet blir sendt til utvalgte klasser og fulgt opp. Lærere har også mulighet til å sende inn tilbakemelding via SurveyMonkey. Utøverne gir tilbakemeldinger om alle skolene og TuO via et papirskjema som de skanner og sender inn til slutt.

Alle produksjoner blir sett av TuO underveis. Det er også en del kontakt mellom TuO og skolene per telefon for å følge opp en turné underveis eller få tilbakemeldinger fra skolene. Alle produksjoner blir evaluert gjennom intern diskusjon, og TuO gir uttrykk for at de ser på dette som en prosess som stadig må utvikles.

Elevenes tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet. Utøvernes tilbakemeldinger blir brukt som grunnlag for å gi annerkjennelse for kulturkontaktenes og skolens arbeid. TuO har tidligere hatt kåring av topp 5 skoler i fylket, men oppgir at de ikke har ressurser til å videreføre dette på nåværende tidspunkt.

8.6 DKS Hordaland

Organisasjon

DKS Hordaland er organisert i kultur- og idrettsavdelingen, seksjon for kunst- og kulturformidling.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole og videregående skole

Programmering blir gjort av DKS-administrasjonen etter vurderinger fra faggrupper innenfor alle uttrykk, én grunnskolelærer, én vgs.-lærer og et *ungdomsprogramråd*. Endelig program blir vedtatt av et faglig råd.

På nettsidene sine informerer DKS Hordaland om kriterier for behandling av programforslag, samt beskrivelse av hvordan programforslagene blir behandlet. Ønskekvistmodellen blir benyttet.

For å etterstrebe lik behandling må alle produksjoner sendes inn som programforslag. Forslagene blir først sortert av DKS-administrasjonen og fordelt på ulike uttrykk, i tillegg til kunstarter i samspill. Disse blir fordelt til faggrupper innenfor hvert uttrykk. Faggruppene består av 2–4 eksterne fagpersoner, i tillegg til maksimum to fagpersoner fra kultur- og idrettsavdelingen ved seksjon for kunst- og kulturformidling. Faggruppene inkluderer også sekretær og fagkoordinator fra DKS-administrasjonen, samt én representant fra ungdomsprogramrådet i enkelte tilfeller.

Hordaland DKS oppgir: «De eksterne fagpersonene oppnevnes av relevante utdanningsorganisasjoner, kunst- og kulturorganisasjoner, og kulturinstitusjoner, og kan ikke ha egeninteresse i programmet. Aktuelle institusjoner/organisasjoner kan være Vestnorsk filmsenter, Norsk forfattersentrum, Norsk Scenekunstbruk, Hordaland museumslag, Norsk barnebokinstitutt, Norsk skuespillerforbund, Visp, Proscen, Hordaland kunstsenter, Universitetet i Bergen ved Fakultet for kunst, musikk og design, Bergen dansesenter, Hordaland musikkråd, Vestnorsk jazzsenter, Assitej Norge med mer.»

En lærer fra grunnskolen og én lærer fra videregående skole leser gjennom alle programforslagene (380

produksjoner i 2018) og kommer med sine innspill på hvordan forslagene vil fungere i skolen.

Basert på faggruppens innstilling blir ungdomsprogramrådet (som består av ungdommens fylkesutvalg) bedt om å velge ut fire produksjoner til programmet, to til grunnskolen og to til videregående skole. DKS-administrasjonen behandler innstillingene fra faggruppene, læreren og ungdomsrådet, og lager et helhetlig program som tar hensyn til hva skolene har hatt før, uttrykk, formidlingsform og formidlingssted (bussing, institusjonsbesøk, turné e.l.). Programmet blir deretter lagt frem for et faglig råd.

Det faglige rådet består av én representant fra hver faggruppe, lærerrepresentant fra grunnskole og videregående skole, én representant fra opplæringsavdelingen i Hordaland fylkeskommune, én person fra Høgskulen på Vestlandet, i tillegg til DKS-administrasjonen. Rådet tar den endelige beslutningen om programmet basert på innstillinger fra faggruppene fra hvert uttrykk, lærerrepresentantene og ungdomsprogramrådet.

Produksjonene blir fordelt mellom tre fagansvarlige og tre turnéleggere, som har ansvar for å følge opp produksjonene.

Det arrangeres ikke kulturtorg, programlansering eller lignende.

Produksjon

DKS Hordaland har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innenfor musikk. Elever blir vanligvis ikke involvert som prøvepublikum eller medprodusenter. Det foreligger et forsøk med elever som medprodusenter i forbindelse med Elevmedvirkningskonferansen 2018.

Mottakelseskvalitet

Det har blitt gjennomført elevarrangørkurs tidligere, men det foreligger ikke noe tilbud nå.

Det har blitt gjennomført lærerkurs knyttet til produksjoner tidligere, men det foreligger ikke noe tilbud nå.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Hordaland bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, som de synes fungerer greit. DKS-administrasjonen oppgir at de ser noen produksjoner i løpet av semesteret, men at de ikke rekker over alt. Tilbakemeldinger blir tatt i betraktning i faggruppene og det faglige rådet, dersom utøveren sender inn forslag om bruk av samme produksjon neste år. Det er vanlig at flere produksjoner gjentas over flere år, men de blir alltid tatt opp til ny vurdering hvert år.

8.7 DKS Møre og Romsdal

Organisasjon

Ansvaret for DKS er lagt til formidlingsseksjonen ved kulturavdelingen i Møre og Romsdal fylkeskommune.

Initiering

- innsendte programforslag via e-post, ikke skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud til grunnskolen (med bestilling av verksted, som blir kalt «kulturlaug»), bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole og videregående skole

Programmering blir gjort av DKS-administrasjonen med støtte fra et faglig råd. Administrasjonen består av én rådgiver for film, én rådgiver for litteratur (fylkesbiblioteket) én produsent/rådgiver for musikk, samt en DKS-koordinator med ansvar for resten av uttrykkene. DKS-administrasjonen legger frem et utkast til programforslag for rådet.

Rådets oppgave er å drøfte, gi innspill til, kvalitetssikre og godkjenne neste års DKS-program, samt drøfte strategiske grep for å styrke ordningen. Rådet møtes to ganger i året, og DKS-koordinatoren og formidlingsseksjonen fungerer som sekretariat for det faglige rådet. Rådet består av representant fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal (utdanningsdirektøren), to representanter fra fylkeskommunen (fylkeskultursjefen og assisterende fylkesutdanningssjef), én representant fra Høgskulen i Volda (dekan), to representanter fra kommuner i Møre og Romsdal (én kommunekontakt og én skolekontakt) og to representanter med kunstfaglig kompetanse (én fra Seanse og én fra Barneteatret vårt).

Det gjennomføres et årlig arrangement, konferansedager. Arrangementet er under utvikling som erstatning for et tidligere kulturtorg. Det planlegges at konferansedagene skal ivareta deler av funksjonen som visningsarena for produksjoner i DKS, men de vil også ha et bredere program med større vekt på dialog og samarbeid. Lærere og elever fra videregående skole kommer på konferansedagene og velger produksjoner.

Produksjon

DKS Møre og Romsdal har produsentkompetanse og egen stillingsressurs innenfor musikk. Personer med produsentkompetanse innenfor øvrige uttrykk blir engasjert ved behov.

Elever blir involvert som prøvepublikum, men ikke som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det avholdes ett nettverksmøte for kulturkontakter i videregående skole. Inntil fire regionmøter for kulturkontakter i grunnskole, med opplæring og erfaringsdeling som formål. Ett møte for kommunene med skoleeier og kulturledelse som målgruppe. Formålet er å forankre DKS bedre i skole og kultur på alle nivåer.

Det gjennomføres ingen tiltak rettet mot elever per i dag, men DKS Møre og Romsdal arbeider med å utvikle arrangørkurs for elever, samt øvrig involvering av barn og unge i kunst og kultur (også utover DKS).

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Møre og Romsdal bruker tilbakemeldingsfunksjonen fra Ksys, men oppnår lav svarprosent. DKS-administrasjonen ser alle nye produksjoner hvert skoleår og har i den forbindelse dialog med både utøvere og skoler. Det mottas spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post og telefon. Det blir bedt om tilbakemeldinger på produksjoner på konferansedagene 2019. Hvilke spørsmål som stilles er fremdeles under utvikling. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.8 DKS Nordland

Organisasjon

I Nordland ligger ansvaret for DKS hos et team under avdeling for ung kultur. Ung kultur er en avdeling i den fylkeskommunale kulturinstitusjonen Scene 8, som også innehar følgende kunstinstitusjoner: MiN-ensemblet, Figurteatret og Scenekunst i Nordland. Scene 8 er en seksjon i kultur-, miljø- og folkehelseetaten i Nordland fylkeskommune, og det er etatslederen som er faglig ansvarlig.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk, film, scenekunst, litteratur og kulturarv

Programmering

Fast tilbud til hver enkelt kommune, men valgfritt innenfor kommunen (kommunekontakt koordinerer

i samarbeid med hver enkelt skole hvordan de enkelte tilbudene skal gjennomføres). I tillegg har DKS Nordland en billettbidragsordning for videregående skole, der DKS dekker inngangsbilletter til museer, konserter og lignende, etter søknad.

Programmering gjennomføres av DKS-administrasjonen (fem produsenter samt DKS-koordinator), med støtte fra fagråd for hvert kunstuttrykk (fase 1) og et programråd (fase 2) (for detaljert informasjon om programmeringsprosessen, se DKS Nordlands involveringshåndbok).

I fase 1 diskuterer produsenten for hvert enkelt uttrykk innmeldte programforslag med én eller flere eksterne konsulenter fra lokale kunstfagmiljøer/-institusjoner. Alle innmeldte forslag blir gjennomgått og diskutert med utgangspunkt i ønskevistmodellen. Aktuelle produksjoner blir anbefalt videre til fase 2.

I fase 2 er det tre forskjellige programråd, 1) scenekunst 2) visuell kunst/film/litteratur og 3) musikk. I disse rådene sitter det representanter fra kultur- og skolesektor (representanter fra de ulike fagrådene, fagprodusent, lærerrepresentant, samt to elever i hvert råd). I fase 2 blir det tatt hensyn til helheten i programmet, og det gjøres et endelig utvalg av program.

DKS Nordland oppgir at de har et nært samarbeid med ungdommens fylkesråds «ung kulturnemnd», som kommer med innspill og er delaktig i utviklingen av programråd.

Det har tidligere blitt arrangert en treffekonferanse for programrådet tidligere, men ikke de siste to årene. De fagansvarlige har distriktsansvar og har møter med kultur- og kommunekontakter i forbindelse med programslipp på våren.

Produksjon

DKS Nordland har produsentkompetanse innenfor musikk, scenekunst og litteratur. Det er avsatt

stillingsressurser til produksjon innenfor alle uttrykk, med unntak av visuell kunst. Det oppgis at det foreligger egen intern strategi for å øke produsentkompetansen i DKS-administrasjonen, og at fire medarbeidere nylig har gjennomført studier i produsentkunnskap på NTNU.

Elever blir involvert som prøvpublikum, men ikke som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det foreligger en kulturkontakthåndbok på DKS Nordlands nettsider. Lærerkurs for lærerstudenter med programfaget sal og scene drives av ung kulturavdelingen. Lærere/kulturkontakter er til stede under elevarrangørkurs.

Det arrangeres jevnlig elevarrangørkurs.

De fagansvarlige med distriktsansvar møter kommune- og kulturkontaktene (1–2 møter i hvert distrikt), hvor aktuelle problemstillinger av både faglig og praktisk art kan diskuteres.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Nordland bruker tilbakemeldingsfunksjonen i Ksys og oppnår middels svarprosent. Det er mulighet for publikumskommentarer på <https://www.dksnordland.no/produksjoner>. De fagansvarlige får tilbakemeldinger fra kommune-/kulturkontaktene på distriktsmøtene. DKS Nordland innhenter tilbakemeldinger fra utøverne, som skriver om sin turné og sine besøk på skolene (problemer, utfordringer og erfaringer osv.). Dette gjøres gjennom et automatisk spørreskjema. Det mottas i tillegg spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post og telefon.

DKS Nordland har intern gjennomgang av alle produksjoner etter endt turné, hvor produksjonene blir diskutert med utgangspunkt i tilbakemeldingene. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.9 DKS Oppland

Organisasjon

Ansvar for DKS er lagt til kulturavdelingen i Oppland fylkeskommune.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor alle uttrykk
- skoleinitiering av produksjoner (Kriblemidler)

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

Programmering for grunnskole og videregående skole blir gjort av produsentgruppen, som består av én produsent med ansvar for musikk, én for film, én for visuell kunst/kulturarv og én for litteratur/scenekunst. Innsendte programforslag blir fordelt mellom hver enkelt produsent, som velger aktuelle produksjoner. DKS Oppland fremhever at Marked for musikk, Showbox og andre nasjonale visningsarenaer er viktige for dem. Produsentene har fellesmøter, diskuterer produksjonene seg imellom og legger opp programmet.

Tidligere har DKS Oppland hatt Kulturslepp i mars, men de har erfart at dette var for tidlig for ferdigstillelse av programmet. I 2018 ble det arrangert en programpresentasjon (PROMP) 29. og 30. august. Programpresentasjonene presenterte både utdrag av og hele produksjoner, samt ga praktisk informasjon til kulturkontaktene. For å lettere nå kulturkontaktene ble det arrangert som to dagssamlinger for ulike deler av fylket. Arrangementet fikk ifølge DKS Oppland gode tilbakemeldinger fra kulturkontaktene.

Produksjon

DKS Oppland har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innen alle uttrykk (delt ansvar for visuell kunst/kulturarv og litteratur/scenekunst). Enkelte produksjoner involverer elever som prøvepublikum. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Nettside med håndbok for skolens kulturkontakt, samt et årlig arrangement for programpresentasjon. Det arrangeres elevarrangørkurs årlig. DKS Oppland har en egen ansatt med ansvar for elevarrangørkursene.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Oppland bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppnår varierende svarprosent.

Det mottas i tillegg spontane og sporadiske tilbakemeldinger via telefon og e-post. DKS Oppland oppgir at de har ambisjoner om å se alle nye produksjoner hvert år, og at de oppfatter det betyr mye for utøverne at de blir besøkt av DKS-administrasjonen. Produksjoner som har turnert flere ganger, blir ikke prioritert. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.10 DKS Oslo

Organisasjon

I Oslo fylkeskommune er DKS-enheten underlagt utdanningsetaten.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- skoleinitierte produksjoner (SKUP-midler)

Programmering

Fast tilbud til grunnskolen, bestillingstilbud til videregående skole. I tillegg er det tilbud om valgfrie produksjoner til både grunnskole og videregående, bonusproduksjoner (skolene får midler til å delta på / arrangere egne produksjoner), samt SKUP-midler (tilskudd til at skoler kan gjennomføre innsatser med faglige/sosiale mål gjennom kunstprosjekter).

Programmering foregår gjennom et programråd i to faser, samt en elevjury.

Programrådet i fase 1 består av fagkonsulenter fra kultursektoren og DKS Oslos faggruppe. For 2018–2019 er det åtte eksterne kulturkonsulenter med bakgrunn innenfor ulike kunstfelt, kritikk og museum. I fase 1 foretas det en førstesortering av programforslag med hovedvekt på kunstnerisk og formidlingsmessig kvalitet, og relevans for målgruppen. Programrådet tar utgangspunkt i ønskekvistmodellen. Produksjoner fra fase 1 blir prioritert og gitt til fase 2.

Programrådet i fase 2 består av lærere, fagkonsulenter fra fase 1 og DKS Oslos sekretariat. For 2018–2019 er de eksterne fem lærere (flere innen praktisk-estetiske fag), to kulturkonsulenter og én forskningsbibliotekar. I fase 2 velges det endelige programmet, og programrådet legger spesielt vekt på relevans, elevene og skolehverdagen (informasjon om hvem som til enhver tid sitter i programrådene, finnes tilgjengelig på DKS Oslos nettsider).

Elevjuryen består av elever som har søkt om plass i juryen. DKS Oslo mottar søknader der elevene begrunner hvorfor de ønsker å delta i juryen, og setter sammen juryen basert på dem. Juryen består av åtte elever fra ungdomstrinnet og tre elever fra videregående skole. Juryen får kurs i kunstkritikk og opplæring i det å diskutere faglig om kunst. Elevjuryens arbeid går parallelt med fase 2. Juryen mottar et utvalg av programforslag fra fase 1. Elevjuryarbeidet foregår utenfor skoletid. For

programmet 2018–2019 valgte elevjuryen ut to filmproduksjoner som ble presentert som «elevenes valg.»

Det endelige programmet legges frem for DKS' styringsgruppe (representanter fra byrådsavdelingen for oppvekst og kunnskap, byrådsavdelingen for kultur, idrett og frivillighet, kulturretaten, utdanningsetaten og Oslo musikk- og kulturskole) og vedtas til slutt av byråden for oppvekst og kunnskap.

Det arrangeres en årlig høstoppstart for kulturkontakter der programmet blir presentert.

Produksjon

DKS Oslo har produsentkompetanse innenfor alle uttrykk, men ikke egne stillingsressurser til produksjon. Elever blir i noen grad involvert som prøvepublikum, primært når utøvere selv ønsker det. DKS Oslo oppgir at de kan hjelpe til med å formidle kontakt mellom utøvere og skolen.

Mottakelseskvalitet

Høstoppstarten er en samling for erfaringsdeling, kompetanseheving og møte med utøvere, for kulturkontakter. Det gjennomføres vanligvis elevarrangørskurs der også én kulturkontakt deltar per kurs. Nettsidene til DKS Oslo gir fylldig informasjon, både om programmet, hvordan programmering finner sted, og pedagogisk opplegg.

Det har blitt arrangert elevarrangørkurs i flere år, men tiltaket er midlertidig satt på pause i 2018. DKS Oslo oppgir at de ønsker å videreføre og videreutvikle dette tilbudet fremover. På DKS Oslos arrangement Kulturfest Tøyen (i samarbeid med Miniøya) deltar elever fra forskjellige skoler både som arrangører og artister.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Oslo har et eget tilbakemeldingssystem (fast skjema, Questback), der kulturkontaktene blir bedt om å svare selv eller sørge for at den læreren som var til stede ved

hendelsen, svarer. Ved valgfrie produksjoner er det læreren som meldte seg på, som sender inn tilbakemelding. Det oppgis at svarprosenten er lavere enn DKS Oslo ønsker seg, og at det er utfordringer med å innhente elevenes tilbakemeldinger på tilbudet.

Det mottas i tillegg spontane og sporadiske tilbakemeldinger via telefon og e-post.

Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet. I tillegg blir eventuelle tilbakemeldinger brukt underveis i skoleåret. Hver enkelt fagkoordinator har ansvar for å følge opp produksjoner innenfor sitt ansvarsområde og utføre tiltak dersom det trengs. Utøverne blir også bedt om å sende inn rapport (etter endt turné), og eventuelle utfordringer viser seg gjerne i både skolen og utøvernes rapporter. Skolenes tilbakemeldinger på produksjonene blir formidlet tilbake til utøverne i anonymisert form.

8.11 DKS Rogaland

Organisasjon

Ansvar for DKS er lagt til en selvstendig operativ enhet i seksjon for allmenn kultur i Rogaland fylkeskommune.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innen alle uttrykk

Programmering

Fast tilbud til grunnskolen, bestillingstilbud til videregående skole.

Grunnskole og videregående skole programmeres av DKS-administrasjonen, ved faggruppen, som utover fagkoordinator består av tre rådgivere med produsentansvar for musikk og scenekunst (to av dem har òg ansvar for

UKM), én rådgiver som legger opp turneer og har produsentansvar for visuell kunst, én rådgiver som legger opp turneer og har produsentansvar for kulturarv, samt én rådgiver som har produsentansvar for film og litteratur. I tillegg er én rådgiver i avdeling for opplæring tilknyttet DKS Rogaland med kontaktansvar for videregående skole.

Grunnskole

Basert på evalueringer fra skolene og egne erfaringer bestemmer DKS-administrasjonen først hva som skal videreføres fra året før. DKS-administrasjonen tar også hensyn til variasjon i uttrykk og formidlingsformer (verksteder, institusjonsbesøk o.l.).

Innsendte programforslag blir fordelt mellom de ulike produsentene, som igjen er delt inn i to ulike grupper – én med ansvar for musikk/scenekunst og én gruppe som jobber med film/kulturarv/litteratur og visuell kunst. Fagpersonene går først gjennom programforslag individuelt før de blir diskutert i grupper. Ønskekvistmodellen blir brukt. De produksjonene som blir ansett som mest relevante, blir sett i opptak (hele produksjonen dersom det er mulig), mens noen produksjoner tidligere har blitt sett med egne øyne på aktuelle visningsarenaer e.l.

Til slutt møtes hele faggruppen og fastlegger programmet. DKS-koordinator har det endelige ansvaret, men fremhever at programmet legges opp i samarbeid med hele personalet, og at dette gjøres på bakgrunn av de foregående møtene.

Videregående skole

Programmeringen til videregående skole følger i hovedsak den samme prosedyren som til grunnskolen, men det er enkelte forskjeller. Videregående skoler får tilbud om to produksjoner for hvert uttrykk – 12–15 produksjoner totalt. Ca. halvparten av fjorårets produksjoner blir videreført, mens ca. halvparten er nye hvert år. Også her er det en blanding av formidlingsformer og formater (fellesopplevelser, verksted o.l.).

DKS Rogaland fremhever at de tidligere, i to år, har hatt referansegruppe med lærere og elever som får se de mest aktuelle produksjonene, og så gir de tilbakemelding på det for eventuell tilpasning. Dette er ikke gjennomført i 2018, på grunn av mangel på arbeidskapasitet.

Det arrangeres programslipp for videregående skole der nye produksjoner (eller utdrag) blir vist, og utøvere får anledning til å presentere seg og opplegget sitt. DKS Rogaland forsøker å nå både kulturkontakter og elever, men oppgir at det var lavt oppmøte av elever på programslippet i 2018.

Det arrangeres nettverksmøte for kommunekontaktene to ganger i året, hvor det på vårmøtet blir informert om programmet. Kommunekontaktene har hovedansvar for å videreformidle informasjonen med kulturkontaktene i sine kommuner. DKS Rogaland er noen ganger invitert på møtene kommunekontaktene har for kulturkontaktene.

Produksjon

DKS Rogaland har produsentkompetanse innenfor alle uttrykk og oppgir at de har egne stillingsressurser til å produsere innenfor musikk og scenekunst. De oppgir at om det blir mer omfattende, må de søke om ekstra produksjonsmidler (for eksempel Spenn). Elever blir involvert som prøvepublikum. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres nettverksmøte for kommunekontaktene to ganger i året. På våren legges møtet til et sted i fylket, et sted i landet eller et sted i utlandet. I 2018 ble nettverksmøtet med kommunekontaktene lagt til Leicester i forbindelse med festivalen «Sparks Art Festival for Children.» Det arrangeres også et årlig møte med alle kulturkontaktene på videregående skole, og i 2018 ble dette møtet lagt til Edinburgh i forbindelse med den årlige fortellerfestivalen «Scottish International Storytelling

Festival.» Nettverksmøtene er arena blant annet for diskusjoner om DKS sine forbedringsmuligheter.

I 2018 ble det gjennomført en undersøkelse med elevgrupper, spredt over hele fylket (fire forskjellige skoler, by/land, nord/sør, stor/liten skole). De ble spurt om hva de ønsker at DKS skal være, og hvordan elevmedvirkning kan foregå i DKS. Undersøkelsen viste at elevene ønsket å kunne plukke programmet fra en meny selv. De ønsket å reise mer til kulturinstitusjoner og verksteder. Rogaland DKS sier at resultatene nok bar preg av at 2/3 av produksjonene det året var gymsalkonsserter. Det gjennomføres enkelte elevarrangørkurs.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Rogaland bruker tilbakemeldingsfunksjonen i Ksys, men opplever at denne ikke fungerer bra. DKS Rogaland har derfor forsøkt å sende ut skjema (Questback) i 2017–2018 til lærere, kulturkontakter og skoleledelsen, men fikk veldig få tilbakemeldinger. Verktøy som gjør det enklere å jobbe systematisk med tilbakemelding og evaluering, spesielt med tanke på sammenligninger på tvers av landet, etterspørres.

Det mottas i tillegg spontane og sporadiske e-poster fra skolen.

Rogaland DKS tar direkte kontakt med kommunekontaktene for å få tilbakemeldinger fra dem (eget punkt på nettverksmøtene), som igjen ofte har snakket med kulturkontaktene om evalueringer av produksjonene med kulturkontaktene i forkant. I møtet med vgs.-kulturkontaktene blir fjorårets program diskutert og Rogaland DKS får tilbakemelding på hva kulturkontaktene syntes.

DKS Rogaland ser alle produksjonene som er ute, selv, og snakker da med lærere, utøvere og elever. Eventuelle tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering av videreføring og utvikling av tilbudet.

8.12 DKS Sogn og Fjordane

Organisasjon

I Sogn og Fjordane fylkeskommune er DKS-enheten en del av nærings- og kulturavdelingen.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud til grunnskole og videregående skole, i tillegg til enkelte valgfrie ekstratilbud til videregående.

Grunnskole

Programmeres av *DKS-teamet* (fem ansatte i Sogn og Fjordane fylkeskommune: DKS-gruppen samt en representant for fylkesbiblioteket).

DKS Sogn og Fjordane har tre turnédistrikt, og turneer blir derfor hovedsakelig planlagt over tre år. Dette innebærer at en stor andel av programmet ligger fast hvert år. For å sikre at alle elever har fått oppleve alle uttrykk i løpet av skolegangen, er det en hovedregel at 1.–4. trinn skal ha musikk og scenekunst, 5.–7. trinn skal ha film/litteratur/visuell kunst, mens 8.–10. trinn skal ha kulturarv (fast besøk til lokalt museum). Innsendte programforslag sorteres på uttrykk og trinn, slik at DKS-teamet målrettet kan hente ut aktuelle programforslag i utvelgelsesprosessen. En tilpasset versjon av ønskekivistmodellen blir brukt aktivt. DKS Sogn og Fjordane fremhever at nasjonale arenaer (som Showbox, Marked for musikk osv.) er viktige for deres programmering. De har direkte samarbeid med lokale aktører, og de bruker Ksys for å finne aktuelle produksjoner fra andre fylker. DKS-gruppen tar da direkte kontakt med utøverne.

Ingen elever/lærere er involvert i programmering, men DKS Sogn og Fjordane har utført flere undersøkelser, og skolen gir uttrykk for at de er fornøyd med tilbudet som det er.

Videregående skole

Programmeres av en arbeidsgruppe for DKS som består av én representant fra opplæringsavdelinga i fylkeskommunen, én lærer fra videregående skole og tre representanter fra DKS-gruppen. Det er 3–6 turneer per år til videregående skole. Alle turneer går for alle skoler.

Arbeidsgruppen arrangerer en årlig fagdag for alle kulturkontakter, som kan ha med seg én til to elever. På fagdagen blir hele tilbudet det kommende skoleåret presentert, og det er gjerne en utøver (filmskaper, musiker eller lignende) som presenterer sin produksjon. Læreren i arbeidsgruppen har laget undervisningsopplegg til alle produksjonene og presenterer dette for kulturkontaktene og elevene, som kan komme med innspill til forbedringer. Basert på diskusjonene, bearbeider læreren undervisningsopplegget som til slutt følger turneene.

I tillegg til det faste tilbudet forekommer det enkelte ekstra valgfrie tilbud til videregående skole.

Læringer

Opplæringsavdelingen i Sogn og Fjordane fylkeskommune har en samlingsdag for læringer i fylket hvor DKS sørger for et kulturtilbud. DKS Sogn og Fjordane oppgir at de etterstreber at tilbudet både skal berøre gründertematikk og være kvalitativt godt (for eksempel at en artist forteller om sin egen bedrift og spiller en konsert). Opplæringsavdelingen har en tilbakemeldingsfunksjon per app, og elevene melder tilbake at tilbudet er faglig nyttig og en fin kulturopplevelse.

Produksjon

DKS Sogn og Fjordane har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innenfor musikk. Elever

blir ofte involvert som prøvepublikum i egenutviklede produksjoner. Det foregår enkelte forsøk med elevmedvirkning i produksjon (for eksempel gjennom å utvikle språkbruk i et teaterstykke).

Mottakelseskvalitet

Fagdagen på videregående skole, se punkt under programmering.

Grunnskole: konferansen «Felles barn, felles ansvar» i samarbeid med UKM og kulturskolene. På nettsidene skulesekken.no finnes det informasjon om DKS til kulturkontakter og utøvere.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Sogn og Fjordane DKS bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon med automatisk e-post til kulturkontaktene den dagen turneen er ferdig. De oppnår relativt god svarprosent, men det fremheves at det er en ulempe at man bare når lærere og ikke elever. Tilbakemeldingene blir oppfattet som uttrykk for lærernes individuelle oppfatninger. I tillegg leverer utøvere tilbakemeldinger per e-post.

DKS-gruppen i DKS Sogn og Fjordane ser alle produksjoner selv og forsøker å prioritere en av de første dagene på turneen. Alle turneer blir evaluert etter endt semester. Turnéansvarlig følger med på tilbakemeldingene hele veien og gjør grep underveis dersom det trengs. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.13 DKS Telemark

Organisasjon

I Telemark er ansvaret for DKS lagt til kulturteamet i fylkets avdeling for kultur. DKS-teamet er delt i to: administrasjon og produksjon.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud til grunnskole og videregående skole.

Programmering til grunnskolen blir gjort av et *programråd* under ledelse av fylkeskultursjefen med støtte fra rådgivere i administrasjons- og produksjonsenheten. Rollene i produksjonsenheten beskrives ulikt – for eksempel produsent, fagansvarlig og prosjektleder. Produksjonsenheten har oppfølgingsansvar for scene-kunst, litteratur, film, kulturarv og musikk på turné, og ansvaret fordeles mellom tre rådgivere. Telemark kunst-senter stiller med én representant med ansvar for visuell kunst og har i tillegg oppfølgingsansvar på turné.

Administrasjonsenheten har ansvar for administrasjon av innmeldte programforslag. Disse blir sortert og presentert på kommunekontaktmøter i fire ulike regioner av fylket (Grenland, kysten, øst og vest). Møtene har som formål å samordne ulike initiativer og behov, samt å koordinere kommunenes DKS-program med programmet fylkeskommunen leverer. Ønsker og behov, samt eventuelle samarbeidsprosjekter med kommunene, blir videreformidlet til programrådet. Administrasjonen leverer inn en prioritert liste over produksjoner til programrådet.

Programmering til videregående skole programmeres av to rådgivere i administrasjonen i tett dialog med en nettverksgruppe bestående av kulturkontakter for videregående skole.

Produksjonsenheten skal foreslå produksjoner (bestilling, samarbeidsproduksjoner og eventuelt egeninitiering) til programrådet. I tillegg skal de også vurdere innkomne programforslag. Dette skjer parallelt med arbeidet i administrasjonsenheten. Produksjonsenheten leverer inn en prioritert liste over produksjoner til programrådet.

Programrådet legger det endelige programmet basert på forslag fra administrasjonen og produksjonsenhetene. Det oppgis at det har vært en tendens til mange avlysninger av møter i programrådet. Fylkeskultursjefen har tillagt mange andre oppgaver som krever oppmerksomhet, og administrasjon og produksjon bookes fort opp på eksterne møter og oppdrag.

Produksjon

Rådgiverne i produksjonsenheten har produsentkompetanse innen musikk, formidling og kulturfag, og bruker sin kompetanse innen alle kunstuttrykk. Per i dag har én av rådgiverne ansvar for film, scenekunst og litteratur, mens én rådgiver har ansvar for musikk og kulturarv. Rådgiverne i administrasjonsenheten har kunst- og kulturfaglig kompetanse, formidlingskompetanse og prosjektlederkompetanse. Administrasjon håndterer avtaler og har dialog med eksterne institusjoner/samarbeidspartnere om programutvikling og bestilling av produksjoner (Telemark Kunstsenter, Telemark Museum, Norsk Industriarbeidermuseum, Husflidskonsulent, Teater Ibsen, Grenland Friteater mfl.).

Elever blir involvert som prøvepublikum, men i regi av de produserende samarbeidsinstitusjonene. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

I 2018–2019 er det opprettet ressursgrupper (i samarbeid med USN og faget kulturprosjektledelse, hvor fire studenter deltar i oppfølgingen av ressursgruppene),

to videregående skoler (Bø og Notodden). Det er to grupper som består av lærere fra ulike fagområder, samt to elever fra hvert trinn. Prosjektet følges opp av en rådgiver i DKS-administrasjonen. Målet med gruppene er å forankre DKS bedre på skolen – en målsetting etter anbefaling fra en studentgruppe fra KPL, som leverte en rapport vinter/vår 2018 etter et bestillingsoppdrag fra DKS Telemark. Elevene i ressursgruppene skal være

ambassadører for DKS-ordningen, og lærerne skal informere lærerkollegiet. Det foreligger planer om utvidelse av modellen og at ressursgruppene på sikt skal bli involvert i programmerings- og evalueringsarbeidet.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Telemark bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men er ikke fornøyd med løsningen. Spesielt fremheves det at det burde være mulighet til å tilpasse spørsmål etter produksjon. Tilbakemeldinger i Ksys blir delt med produsenter, formidlere og institusjoner.

Det arrangeres flere dialog- og nettverksmøter årlig, som blant annet inkluderer evalueringsmøter mellom kommunekontakt og kulturkontakter, og mellom ansvarlig rådgiver i DKS-administrasjonen og kommunekontakt. Utøvere blir bedt om å gi tilbakemelding via SurveyMonkey. Disse blir tatt med inn i møtene med kommunekontaktene.

Produsentene har ansvar for oppfølging av utøvere og produksjoner innenfor sitt ansvarsområde, og administrasjonen har ansvar for oppfølging av elever og skoleadministrasjon.

Tilbakemeldinger blir fulgt opp underveis i skoleåret og inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.14 DKS Troms

Organisasjon

DKS Troms ligger under Kultur i Troms, som er en avdeling i kulturetaten i Troms fylkeskommune. DKS er samlokalisert og samarbeider i noen grad med Musikk i Troms (Landsdelsmusikerordningen), Den kulturelle spaserstokken og Bok- og kulturbussen i Sør-Troms. Avdelingen har oppfølgingsansvaret for UKM, mens Lenvik kommune ivaretar UKM på vegne av Troms fylkeskommune.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- skoleinitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole samt søkbare midler til skoler/kommuner som ønsker å initiere selv.

Programmering blir gjort av et *programråd* etter innstilling fra seks *fagteam* (ett for hvert uttrykk). Prosessen begynner ved at DKS-koordinatoren har innledende møter med alle fagteamledere hvor gjennomgang av behov, satsningsområder og siling av eventuelle tverrfaglige innmeldte programforslag blir diskutert og fordelt. Innmeldte programforslag blir fordelt til de ulike fagteamene.

Fagteamene består av teamleder (ekstern eller intern fagperson), representant fra kommune og videregående skole, én elev fra videregående (med unntak av fagteam for kulturarv), samt eventuell koordinator. Representantene for kommuner og videregående skoler rullerer hvert tredje år. Ved behov leies det inn fagkompetanse dersom fylket ikke har det. Fagteamenes sammensetning skal sørge for at det er kompetanse innenfor det kunstuttrykket de skal jobbe med, pedagogisk erfaring og kunnskap om læreplaner, samt representere geografisk spredning.

Fagteamene leverer programforslag til et felles møte med alle fagteamlederne, som utformer forslag til helhetlig program. Det endelige programmet blir vedtatt i *programrådet*, som består av fylkeskultursjefen, daglig leder i Kultur i Troms, alle fagteamledere og koordinatorene, representant fra Tromsø kommune og UKM.

Det har tidligere blitt arrangert kulturtorg, men dette er ikke videreført på grunn av økonomi. Det arrangeres nettverksmøte for kulturkontakter fra videregående skole

og grunnskole hvert tredje år, samt årlige regionale møter (Nord-Troms, Midt-Troms og Sør-Troms) for kommune- og kulturkontaktene, samt lærere som ønsker å delta. Det blir gitt informasjon om neste års program på møtene.

Produksjon

DKS Troms har ikke produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men formidler kontakt mellom utøvere og skoler dersom utøvere ønsker å involvere elever som prøvepublikum. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres nettverksmøte for kulturkontakter fra videregående skole og grunnskole hvert tredje år (med foredrag, diskusjoner, samtaler, samt kulturelle innslag). I tillegg er det årlige regionale møter (Nord-Troms, Midt-Troms og Sør-Troms) for kommune- og kulturkontaktene, samt lærere som ønsker å delta. Det avholdes møter med kommuner og skoler ved behov, og alle kommuner ble besøkt våren 2018.

Det arrangeres kurs for elevarrangører jevnlig.

DKS Troms er en del av prosjektet Rom for kultur, som skal bedre tilstanden på eksisterende og nye kulturarenaer i Troms.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Troms innhenter tilbakemeldinger via Ksys' tilbakemeldingsfunksjon (lav svarprosent) og åpne kommentarfelt på nettsidene sine. Utøverne leverer et tilbakemeldingsskjema etter endt turné. Det mottas i tillegg spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post fra lærere og kulturkontakter.

DKS Troms oppgir at evalueringer og tilbakemeldinger fungerer dårlig og krever mye oppfølging (til tross for automatikk i utsending). Det stilles også spørsmål om hva tilbakemeldingene skal brukes til.

DKS Troms sørger for at alle produksjonene blir sett av minst én i DKS-administrasjonen. Det foreligger en rutine om at man skal skriftliggjøre sine refleksjoner (via et kort skjema) om produksjonen, og dette blir så delt med de andre i administrasjonen.

8.15 DKS Trøndelag

Organisasjon

I Trøndelag er ansvaret for DKS lagt til egen enhet under seksjon for kunst og kultur (kulturformidling) i avdeling for kultur og folkehelse.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud til grunnskolen, bestillingstilbud til videregående skole.

Programmering blir gjennomført av DKS-administrasjonens fagansvarlige (innenfor alle uttrykk) med støtte fra ulike fagpersoner fra lokale kunst- og kulturinstitusjoner som blir brukt som rådgivende instans.

Før fristen for programforslag har de fagansvarlige møter med institusjoner som bidrar med råd i utvelgelsesprosessen og informerer om hva behovet fra DKS Trøndelags side er. Deretter, når fristen for innsending av programforslag er gått ut, fordeles alle forslagene mellom de fagansvarlige og de aktuelle samarbeidsinstitusjonene. Det foretas enkeltvis møter mellom fagansvarlige og samarbeidsinstitusjonene, som gir innspill og faglige anbefalinger, samt foreslår samarbeidsproduksjoner. Til slutt blir alle aktuelle produksjoner (inkludert bestilling, egeninitierte og saminitierte produksjoner) diskutert i

et fellesmøte med DKS-administrasjonens fagansvarlige, som kommer frem til et helhetlig program som tar hensyn til logistikk/økonomi/variasjon. DKS Trøndelag oppgir at de bruker ønskekvistmodellen i arbeidet.

Det holdes møter med kulturkontakter i videregående skole hvor utkast til neste års program blir presentert, og kulturkontaktene kan komme med innspill og tilbakemeldinger.

DKS Trøndelag oppgir at de har nær kontakt med kommunene, og at de tilpasser programmet dersom kommunene har spesielle ønsker. Det avholdes årlige dialogmøter med kommunekontaktene gruppevis, hvor slike ønsker noteres og tas med tilbake til programmeringsprosessen. Det oppgis at det kan være mangel på tilbud innenfor dans/scenekunst i det kommunale tilbudet flere steder (og at dette derfor blir forsøkt prioritert fra fylkets side), samt at det er god dekning av kommunale kulturarvtilbud (og at dette derfor blir nedprioritert fra fylkets side).

Hvert år arrangeres DKS Arena, hvor kulturkontakter, kommunekontakter og elever kan få se en rekke produksjoner fra det kommende skoleårets program. To elever og to voksne inviteres fra hver videregående skole for å få et førstehåndsintrykk av de aktuelle produksjonene de kan bestille. Etter DKS Arena har kulturkontaktene ansvar for at skolens bestilling er best mulig forankret hos ledelse, lærere og elever ved skolen. Deltakerne på DKS Arena blir bedt om å evaluere produksjonene de ser, via et digitalt skjema.

Produksjon

DKS Trøndelag har produsentkompetanse og en egen stillingsressurs innenfor musikk.

Elever blir involvert som prøvepublikum ved egen- og saminitierte produksjoner, men ikke som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres et møte for kulturkontaktene på DKS Arena. Ellers gjennomføres det sporadisk opplæring av kulturkontakter via telefon ved behov. Kommunekontaktene har det primære ansvaret med oppfølging av kulturkontaktene.

DKS Trøndelag oppgir at de tidligere har jobbet mye med kursing av elever, men at det i dag ikke gjennomføres kompetansehevende tiltak rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Trøndelag bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppnår lav svarprosent og oppgir at funksjonen oppleves som lite nyttig. DKS-koordinatoren besøker fylkets kommuner (dialogmøter) og ber om tilbakemeldinger om grunnskoleprogrammet (både det fylket har levert, og det kommunene står for selv). Kommunekontaktene har møte med kulturkontaktene på forhånd og videreformidler tilbakemelding fra dem.

DKS Trøndelag mottar sporadiske og spontane tilbakemeldinger via e-post og telefon fra lærere/kulturkontakter.

De fagansvarlige i DKS-administrasjonen følger opp og ser produksjonene som faller inn under sitt ansvarsområde. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

8.16 DKS Vest-Agder

Organisasjon

I Vest-Agder er ansvaret for DKS lagt til fylkets kulturseksjon.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner

- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor visuell kunst, musikk og litteratur

Programmering

Fast tilbud til grunnskole, bestillingstilbud til videregående skole.

I DKS Vest-Agder står fylkeskommunens fag- og turnéansvarlige for programmeringen (én intern fagperson med ansvar for musikk, én for litteratur og natur- og kulturarv, én for visuell kunst, samt én for forhistorie/kulturminner). Fylket har ikke egne fagpersoner på film og scenekunst), med støtte fra et *fagråd*. I Vest-Agder betegner fagrådet ulike samarbeidspartnere ved de større regionale institusjonene, som Kilden teater og konserthus, Sørlandets kunstmuseum, Sørnorsk filmsenter (DKS deltar blant annet på deres speed dating for produsenter og utøvere), Vest-Agder-museet, samt Naturmuseum og botanisk hage ved Universitetet i Agder. Samarbeidspartnerne blir bedt om å gi innspill til program i forkant av programmeringsprosessen.

Grunnskole

De ulike fagpersonene (som er ansatt i DKS) setter seg inn i innkomne programforslag, samt gjennomfører egen oppsøkende virksomhet, og eventuelle forslag fra samarbeidspartnerne. Deretter legger fagpersonene frem forslag til program for sitt uttrykk. Ingen overprøver hverandres forslag. Ved tverrfaglige programforslag samarbeider fagpersonene.

DKS Vest-Agder har som mål å tilby ett tilbud innen visuell kunst, ett innen scenekunst, ett innen natur/kulturarv/litteratur/film og (tidligere – inkludert skolekonsertordningen) to på musikk, hvert år. Men det oppgis at variasjoner skjer. Noen ganger gjennomfører DKS Vest-Agder større satsninger (for eksempel Rabalderfestivalen).

Videregående skole

Programmering blir gjort i fellesskap av fylkets fag- og turnéansvarlige med utgangspunkt i den økonomiske rammen for tilbudet til videregående skoler. Skolene blir oppfordret til å sette ned et utvalg av skolebibliotekarere, elevrepresentanter og kulturkontakter som sammen skal ta avgjørelsen om bestilling.

Det gjennomføres nettverkssamlinger for kulturkontakter der det kan bli invitert inn utøvere som presenterer produksjonen sin. Kulturkontaktene kan også bli invitert til Kilden for å se produksjoner.

Produksjon

DKS Vest-Agder har produsentkompetanse og avsatte stillingsressurser til produksjon innenfor visuell kunst, musikk, litteratur, natur- og kulturarv samt forhistorie. Elever blir involvert som prøvepublikum i produksjonsprosessen. Elevene gir tilbakemeldinger om hva de synes, og gir forslag til forbedringer. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det avholdes jevnlig nettverkssamlinger med kulturkontaktene. Det fremheves at DKS Vest-Agder sitter i samme ledergruppe som rektorene og har nær dialog med skoleledelsen på denne arenaen.

Tidligere ble det arrangert elevarrangørkurs. I dag finnes det ingen kompetansehevende tiltak rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Kulturkontakter og utøvere blir bedt om å gi tilbakemeldinger via eget skjema på fylkets nettside. Det oppgis at fylket får få tilbakemeldinger. Skjemaet er, med unntak av to spørsmål, identisk med Ksys' spørsmål.

DKS Vest-Agder følger opp produksjoner som er ute, og snakker med lærere og utøvere.

Det mottas spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post.

Eventuelle tilbakemeldinger underveis blir fordelt innad i DKS-administrasjonen og følges opp av de enkelte fagpersonene. Det blir oppgitt at tilbakemeldinger ikke har systematisk innvirkning på programmering, men indirekte for den enkelte produsent.

8.17 DKS Vestfold

Organisasjon

I Vestfold er ansvaret for DKS lagt til en egen enhet under avdeling for kultur, idrett og friluftsliv.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud med valgmuligheter, til både grunnskole og videregående skole. Det blir utformet ulike programtilbud, og skolene kan ønske seg produksjoner.

Grunnskole

Programmering foretas av DKS-administrasjon i samarbeid med kommunene/skolene, Marked for musikk og Marked for scenekunst, samt ulike *fagråd* innen litteratur og visuell kunst. Ønskekvistmodellen er i utstrakt bruk. Ettersom programmeringen foregår ulikt for de forskjellige uttrykkene, følger beskrivelser for hvert enkelt uttrykk, delvis sitert fra fylkets egne beskrivelser på dksvestfold.no:

Musikk (1.–10. trinn)

Kommuner og skoler inviteres til Marked for musikk for å komme og se forestillinger som de kan ønske seg

til påfølgende skoleår. Markedene blir programmert gjennom et eget programråd, bestående av én utøverrepresentant, én festivalrepresentant, én representant fra SIMN, én kulturhusrepresentant, én representant fra Kulturtanken og én representant fra DKS Vestfold (programansvarlig og leder av rådet). Programrådet behandler innsendte programforslag og egenoppsøkte produksjoner til markedet.

I tillegg til tilbudet på markedet lages det en katalog med oversikt over øvrige forestillinger som kan velges. Forestillingene er valgt ut av DKS-administrasjonen – i hovedsak produksjoner som allerede har vært på turné i Vestfold.

Scenekunst (1.–10. trinn)

Kommuner og skoler inviteres til Markedet for scenekunst for å komme og se forestillinger som de kan ønske seg til påfølgende skoleår. Markedene blir programmert gjennom et eget programråd, bestående av to utøvere, teatersjef/kunstnerisk leder for Det Andre Teatret, én representant fra DKS Vestfold, samt én kunstnerisk leder. Programrådet behandler innsendte programforslag og egenoppsøkte produksjoner til markedet.

Litteratur (6. eller 7. trinn)

Et *fagråd for litteratur*, bestående av representanter fra blant annet Vestfold fylkesbibliotek, kommunene ved kulturkontakt/lærer, en elevrepresentant og en koordinator fra DKS Vestfold har ansvaret for å innhente og kvalitetssikre aktuelle produksjoner for målgruppen.

Kulturarv (fast tilbud til 6. trinn)

Alle elever på 6. trinn i fylket får være viking for en dag i august/september på Midgard historisk senter (nordfylket) eller på Gaia / Havets Drager (sørfylket).

Film (10. trinn)

DKS Vestfold samarbeider tett med kommunene og andre fylkeskommuner om filmtilbudet til 10. trinn. Koordinator i DKS Vestfold innhenter produksjoner fra andre fylker/kommuner og Marked for film. Fylkeskommunen dekker deler av utgiftene til disse produksjonene.

Visuell kunst (valgfritt trinn)

Alle elever på ett trinn får et besøk til enten Haugar Vestfold kunstmuseum eller Preus museum i løpet av grunnskolen. Kommunene velger selv hvilket trinn. Fylkeskommunen dekker bussutgiftene. I tillegg tilbyr fylkeskommunen et utvalg produksjoner/workshoper innenfor visuell kunst som kommunene kan ønske seg til sine skoler. Et fagråd for visuell kunst bestående av blant annet representanter for DKS Vestfold, kommunene ved kulturkontakt/lærer og Vestfold kunstsenter, er ansvarlig for utvelgelse og kvalitetssikring av disse produksjonene. Det forutsettes at innmeldte produksjoner er utprøvd på målgruppen.

Videregående skole

Programmering blir gjort av et tverrfaglig *programråd* bestående av to kulturkontakter, fire elever som er rekruttert fra fylkeselevrådet, seks fagpersoner som har ansvar for hvert uttrykk (fagpersoner rekrutteres både internt og eksternt), én representant fra DKS Vestfold som er programansvarlig og leder av rådet.

DKS-administrasjonen tar imot innmeldte programforslag fortløpende og gjør selv en første sortering. Forslagene blir sett i sammenheng med egne samarbeidsprosjekter og initiativer, samt Marked for musikk og Marked for scenekunst. Det er fagpersonene i samarbeid med DKS-administrasjonen som legger frem forslag til program for programrådet – som kan etterspørre endringer i programmet.

Det arrangeres programslipp for videregående skole, og kulturkontaktene deltar på markedene. Marked for musikk og Markedet for scenekunst er nasjonale arenaer som blir arrangert i fylket, og de fungerer som viktige kompetanse- og visningsarenaer for aktuelle produksjoner.

Produksjon

DKS Vestfold oppgir at de har produsentkompetanse i musikk og noe egne stillingsressurser til egeninitiert produksjon innen musikk, samt bidrag inn i samproduksjoner. DKS Vestfold understreker at de i liten grad lager egne produksjoner.

Elever blir involvert som prøvepublikum, men ikke som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Veiledere for kulturkontakter, lærere og skolen som kulturarrangør, på nettsidene. DKS Vestfold arrangerer nettverksmøter 2–6 ganger i året.

Det arrangeres kurs for kulturverter. Utstrakt bruk av kulturverter og annen elevmedvirkning (for eksempel Musikkantenner) i forbindelse med Marked for musikk, noe som sies å styrke både forankring og kvaliteten på rammene rundt DKS-opplevelser.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Vestfold bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men understreker at de mener at den fungerer dårlig. Det har vært forsøk med egne tilbakemeldingsskjemaer rettet mot elever i videregående skole, via SurveyMonkey, men det var knyttet opp til en lærling som ikke lenger jobber i fylkeskommunen. I tillegg har det vært gjennomført forsøk med en egenutviklet app for elevtilbakemeldinger.

DKS Vestfold bruker SurveyMonkey for tilbakemelding fra utøvere.

DKS Vestfold besøker produksjoner på skolene og forsøker å systematisere denne oppfølgingen for å sørge for at DKS-administrasjonen kan møte alle utøvere minst én gang i løpet av året. Det blir understreket at det er tett kontakt mellom DKS Vestfold og kommunekontaktene, og at eventuelle problemer blir fanget opp underveis.

Tilbakemeldingene blir brukt som refleksjonsgrunnlag ved oppstart av programrådsarbeidet, og fagrådene, og i dialog med kommuner/skoler. Tilbakemeldinger blir gjennomgått og brukt aktivt underveis i løpet av året, og de inngår som grunnlag for vurdering av gjenbruk og bearbeiding av produksjoner.

8.18 DKS Østfold

Organisasjon

DKS Østfold er organisert som en avdeling i den fylkeskommunale enheten Østfold kulturutvikling.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor alle uttrykk unntatt kulturarv
- skoleinitierte produksjoner (forsøk)

Programmering

Fast tilbud til grunnskole og bestillingstilbud til videregående skole.

Programmering gjennomføres av DKS-administrasjonen i samarbeid med et faglig råd.

Fagprodusentene grovsorterer innsendte forslag og har deretter møter med institusjoner, utøvere og andre produksjonsmiljøer som har sendt inn forslag. DKS-administrasjon har så et fellesmøte (med utgangspunkt i produsentenes utvalg), der programmet blir planlagt

med utgangspunkt i overordnede temaer. For eksempel har man satt søkelys på migrasjon i tre år, mens livsmestring og psykisk helse er det overordnede temaet i 2019–2021. DKS Østfold informerer om at dette gjøres for å svare til skolens ønsker om at DKS kan samspille med skolens tverrfaglige temaer. DKS Østfold utformer forslag til lærernes for- og etterarbeid, som tydeliggjør hvordan arbeid med produksjonene kan være forankret i læreplanen og enkelt kan brukes i undervisningen. Det understrekes at de overbyggende temaene skal prege programmet, men at det også vil være produksjoner hvert år som går utenfor temaet.

Et helhetlig programforslag blir gitt til et *faglig råd* til gjennomlesning. Rådet består av tre representanter fra ulike kommuner i Østfold, én representant fra Høgskolen i Østfold (lærerutdanningen), to representanter fra Fellesforum kunsthøgskolen (kunstinstitusjonene i Østfold), én representant fra fylkesmannen i Østfold, én politikerrepresentant, to representanter fra fylkeskommunen (fylkeskultursjef og spesialrådgiver) og én representant fra opplæringsavdelingen for videregående skole. Deretter møtes rådet og gjennomgår satsningsområdet, samt diskuterer programposter som kan være ekstra krevende eller utfordrende. Alle produksjoner blir ikke gjennomgått i rådet. Dersom det lar seg gjøre, vil rådet få se nye produksjoner. Det faglige rådet er DKS Østfolds øverste rådgivende organ og gir innspill, anbefalinger og godkjenner programmet formelt.

Elever var representert i faglig råd tidligere, men DKS Østfold har, basert på erfaringene med dette, valgt å gå bort fra denne formen for elevmedvirkning.

En gang i året, i september hvert år på vekslende steder i fylket, gjennomføres også dagsarrangementet *Kreativ arena* for lærere, skoleledere og kulturkontakter. Dette er både en visningsarena der DKS Østfold får testet ut produksjoner på publikum, og en møtearena der DKS som

ordning i skolen tas opp til diskusjon. Her presenteres nyheter knyttet til ordningen, og gode eksempler på hvordan skoler har jobbet i tilknytning til enkeltproduksjoner, løftes frem, i tillegg til at utvalgte produksjoner vises. Det arrangeres også foredrag, samt diskusjoner og debatter om skolens rolle i DKS og kulturen.

Produksjon

DKS Østfold har produsentkompetanse og egne stillingsressurser innenfor musikk, visuell kunst/film og litterære/tverrestetiske produksjoner. I tillegg er det et nært samarbeid med det regionale teateret, fylkesbiblioteket og Ung kultur (UKM, Barnas verdensdager), som også er en del av Østfold kulturutvikling. Det oppgis at dette stort sett finner sted gjennom samarbeidsproduksjoner med institusjoner og utøvere. Det settes av noe midler i en ordning som heter *DKS under utvikling*, som fagprodusentene disponerer til blant annet nyproduksjoner eller utvikling av ideer i samarbeid med andre i miljøer innenfor sitt fagfelt.

Elever blir involvert som prøvepublikum på produksjoner. Deltakerne på Kreativ arena blir involvert som prøvepublikum, der produksjoner blir diskutert. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Det forekommer noe tilbud til elever med spesielle behov.

Mottakelseskvalitet

Det gjennomføres nettverkssamlinger med kulturkontakter og kommunekontakter flere ganger i året. Nyhetsbrev blir sendt ut på e-post før hver forestilling (informasjon til lærere, samt video som kan vises til elevene). Det arrangeres jevnlig elevarrangørkurs og kritikerkurs. Noen skoler i Fredrikstad har i samarbeid med DKS Østfold gjennomført kurs i kunstkritikk, og har hatt kunstkritikk på tentamen. Det finnes også andre skoler som har tatt egne initiativer til lignende satsninger.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Tilbakemeldinger kommer hovedsakelig spontant og sporadisk per e-post. DKS Østfold ber om tilbakemeldinger via nettsidene sine, men oppgir at det er lav svarprosent.

Det gjennomføres målrettede spørreundersøkelser som jevnlig blir sendt ut til blant annet elever i videregående skole, lærere, kulturkontakter og rektorer (Questback).

DKS-administrasjonen forsøker selv å se så mange produksjoner som mulig, men sier selv at de ikke rekker over alt. Det oppgis at de spesielt prioriterer produksjoner som har vært ute i flere år, for å følge opp om kvaliteten holder seg. Slike besøk kombineres ofte med oppfølging av skolen – for eksempel et lærermøte.

Det oppgis at konkrete negative tilbakemeldinger blir tatt med videre inn i programarbeidet, men at DKS Østfold savner gode verktøy for å få konkrete tilbakemeldinger.

Individuelle beskrivelser av direktekommunene

9. Individuelle beskrivelser av direktekommunene

9.1 DKS Alta

Organisasjon

I Alta kommune er ansvaret for DKS lagt til egen DKS-koordinator (50 %) i Alta kulturskole, som ligger under oppvekst- og kulturtjenesten.

Initiering

- innsendte programforslag via e-post (uten fast skjema)
- saminitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud.

Programmering blir gjennomført av DKS-koordinator med støtte fra et *fagråd*. Fagrådet består av én representant fra biblioteket (litteratur), én museumspedagog (kulturarv), én representant fra Nordnorsk kunstnersenter (visuell kunst), leder for musikkseksjonen på en videregående skole (musikk), én filmkyndig person som jobber i videregående skole (film) og én representant fra norsk kulturskoleråd som har kompetanse innen scenekunst (scenekunst).

DKS-koordinator samler inn innsendte programforslag og sørger for at medlemmene i fagrådet får tilsendt alle forslag innenfor sitt felt. Noen uker senere har DKS-koordinatoren enkelte møter med fagrådsmedlemmene der det blir avgjort hvilke programforslag som skal settes på programmet. Det oppgis at mange produksjoner går over flere år, og da gjerne program som er utviklet av lokale kulturutøvere, spesielt kulturarv.

Det foreligger en fast modell over at enkelte uttrykk skal være representert på hvert trinn (litteratur på 1. trinn, visuell kunst på 2. trinn osv.). Utover det vil innholdet variere på hvert trinn. Produksjoner med samisk kultur er alltid faste innslag. DKS Alta har en uttalt profil om å benytte seg av lokale utøvere.

DKS-koordinator er ansvarlig for programmet og legger dette frem for en styringsgruppe, som består av oppvekstsjefen, kultursjefen og kulturskolerektoren. Det har tidligere blitt arrangert kulturkontaktmøter med programslipp og infomøte, men etter evaluering av arrangementet ble det besluttet at det ikke var behov for det. Det rapporteres om nesten ukentlig kontakt med alle kulturkontakter.

Produksjon

DKS Alta har ikke produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men har unntaksvis deltatt i samarbeidsproduksjoner med andre aktører (museumspedagogen), hvor elever er involvert som prøvepublikum underveis. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

DKS-koordinatoren gjennomfører enkel, egen opplæring av nye kulturkontakter, men ellers forekommer det ikke kursing eller kompetanseheving for lærere/kulturkontakter. Ellers er det jevn kontakt med kulturkontaktene.

DKS-koordinatoren har deltatt på rektormøter og informert om DKS. Dette gjøres ikke jevnlig, men etter behov.

Det har tidligere blitt arrangert elevarrangørkurs, men ikke for tiden.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Alta har egne tilbakemeldingsskjemaer for elever og lærere, men oppgir at det brukes lite. DKS-koordinator oppgir at han først får tilbakemeldinger ved direkte etterspørsel.

Ellers spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post/telefon. DKS-koordinator ser alle produksjoner. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurderinger knyttet til neste års program. Ved negative tilbakemeldinger blir det tatt opp med utøveren.

9.2 DKS Asker

Organisasjon

I Asker er ansvaret for DKS lagt til Asker kulturskole, som ligger under avdeling for kultur, frivillighet og fritid.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud.

Programmering blir gjort av DKS-koordinatoren med støtte fra et *programråd* (bestående av én kulturkontakt, én rektor for barne- og ungdomsskole, én representant fra biblioteket og én fra Trafo Kunsthall, to eksterne kunstfaglige aktører innenfor scenekunst og film, samt en intern musikkprodusent). DKS Asker oppgir at de har ønske om å involvere mer ekstern kunstfaglig kompetanse.

DKS-koordinatoren leser gjennom innsendte programforslag og vurderer bestillinger/

samarbeidsproduksjoner via nettverk og samarbeidsinstitusjoner. For å sikre en transparent prosess må også utøvere det allerede er inngått samarbeid med, sende inn skriftlig henvendelse hvert år. Koordinatoren legger frem utvalgte forslag for programrådet som bidrar med gjennomlesing og synspunkter på utvalgte programforslag. Programrådet møtes i utgangspunktet én gang hvert semester, i tillegg til kontakt via e-post/telefon. DKS-koordinatoren tar den endelige avgjørelsen på programmeringen, i samarbeid med intern musikkprodusent. Det understrekes at overvekten av turneer som går ut i Asker, ikke kommer fra innsendte programforslag,

men fra bestillinger, egeninitiering/-produksjon og samarbeidsproduksjoner.

Det arrangeres en årlig presentasjon av programmet for kulturkontaktene.

Produksjon

DKS Asker har produsentkompetanse innenfor musikk og scenekunst, og har egne stillingsressurser til produksjon. Det er ønske om å utvikle større, internasjonale prosjekter der DKS Asker inngår som medprodusent, men det er ikke ressurser til å gjennomføre dette hvert år.

Elever blir ikke involvert som prøvepublikum eller medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det gjennomføres ingen kompetansehevende tiltak rettet mot lærere/kulturkontakter utover den årlige programpresentasjonen.

Det arrangeres kulturvertkurs i samarbeid med DKS Bærum (to kurs for grunnskoletrinn og én gang for ungdomstrinn, i året).

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Asker bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppgir at de ikke synes dette virker spesielt godt. Ellers mottas det spontane tilbakemeldinger – noe på kulturkontaktmøtet samt per e-post/telefon. DKS Asker påpeker behov for ytterligere systematisering av evalueringer og tilbakemeldinger. DKS Asker ser selv alle produksjoner i løpet av skoleåret.

9.3 DKS Bergen

Organisasjon

I Bergen ligger ansvaret for DKS i byrådsavdeling for klima, kultur og næring, og det er faglig og forvaltningsmessig plassert i fagavdeling for kunst og kulturutvikling.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema

Programmering

Kombinasjon av valgfritt og fast tilbud (til 4., 6., og 10. trinn).

Programmering gjennomføres av DKS-sekretariatet (to rådgivere i fagavdelingen for kunst og kulturutvikling). DKS-sekretariatet gjennomgår først de innsendte programforslagene og drøfter deretter aktuelle forslag, ved behov, med andre rådgivere som har kompetanse på de ulike uttrykkene, internt i avdelingen. Sekretariatet lager en innstilling til program, som blir diskutert og godkjent av en styringsgruppe (som i tillegg til sekretariatet består av lederen for fagavdelingen og lederen for skoleavdelingen).

DKS Bergen oppgir at de legger spesiell vekt på lokal forankring, med uttalt mål om å gi mest mulig direkte til utøverne, samt spare inn på kostnader til reise/overnatting/diett. DKS Bergen har også minimert kostnader knyttet til administrasjon og turnélegging ettersom dette ivaretas av den enkelte kunstner, som selv har ansvaret for dialog med skolen og logistikk. Skolene melder seg på direkte til utøveren, som organiserer alt selv. DKS Bergen oppgir at de vurderer å gjøre endringer på dette for å sørge for at tilbudene blir bedre fordelt mellom både utøvere og skoler.

I Bergen dominerer institusjonsbesøk fremfor skolebesøk, og i 2018 var over 50 prosent av kunstmøtene på institusjonsarenaer. Produksjoner gjentas ofte over flere år, med et uttalt mål om at DKS skal bidra til at elevene skal bli kjent med byens kulturtilbud og viktigste institusjoner.

Hvert år arrangeres det en *markeds plass* der alle utøverne på programmet blir invitert for å presentere seg. Utøverne har stands og det er presentasjoner i mindre formater, men ikke visning av produksjonene (det er prioritert bort

på grunn av manglende ressurser). Kulturkontaktene i byen blir invitert for å møte utøverne, diskutere tilbudet, for så å velge hva de ønsker å delta på. DKS Bergen oppgir at de har fått gode tilbakemeldinger fra kulturkontaktene på arrangementet, og at også utøverne sier det er en bra arena for å møtes. I 2018 ble kulturkontaktene invitert til å ha med seg elever fra sin skole på arrangementet.

Produksjon

DKS Bergen oppgir at de ikke har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men Bergen kommune har avsatt søkbare midler (utover programforslag til DKS) til produksjon av kunst og kultur for barn og unge. Elever blir ikke involvert som prøvepublikum eller medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

I tillegg til presentasjon av programmet blir markedsplassen brukt til fellesmøter med kulturkontaktene der ulike problemstillinger blir diskutert. Det gjennomføres ingen kompetansehevende tiltak rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Bergen mottar spontane og sporadiske tilbakemeldinger fra kulturkontakter og lærere via e-post og telefon. Det foreligger ingen systemer for tilbakemeldinger fra elever. Utøvere leverer en rapport etter endt turné som informerer om hvor de har vært, og hvordan det har gått.

DKS Bergen prøver å se så mange produksjoner som mulig, men oppgir at det er vanskelig å ha oversikt over hendelsene ettersom utøverne arrangerer selv. DKS Bergen gir tilbakemeldinger til utøverne og ber om justeringer i produksjoner om de ønsker å ta det inn til neste år. Dette blir gjort basert på egne observasjoner og eventuelle tilbakemeldinger. Eventuelle tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.4 DKS Bodø

Organisasjon

I Bodø er ansvaret for DKS lagt til en egen koordinator under Bodø kulturskole.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud.

Programmering blir gjort av DKS-koordinator i samarbeid med rektor i kulturskolen, og med støtte fra et *programråd* (bestående av DKS-koordinator, rektor i kulturskolen, to kulturkontakter og to elevrepresentanter).

Innsendte programforslag blir gjennomgått og silt av en intern person i kommunen. Kommunen er i nært samarbeid med Nordland fylkeskommune og kan diskutere aktuelle produksjoner med fagpersoner i fylkeskommunen. Aktuelle produksjoner blir lagt frem for programrådet, som får se et utvalg (dokumentert via innsendte videoer og bilder), og som gir råd og innspill. Endelig program blir lagt opp av DKS-koordinator i samarbeid med rektor i kulturskolen.

I utgangspunktet skal alle aktører som vil levere tilbud til DKS Bodø, sende inn programforslag, men Bodø DKS benytter seg også av intensjonsavtaler på 2–3 år, slik at det blir mulig med langsiktig planlegging.

Det arrangeres et årlig oppstartsmøte med kulturkontakter og elevverter hvor programmet blir presentert, fulgt av kurs for elevarrangører / faglig påfyll.

Produksjon

DKS-enheten har ikke selv produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men det foregår noe

produksjon i kulturskolen. Elever blir ikke involvert som prøvepublikum eller som medarrangører.

Mottakelseskvalitet

Det er to årlige møter for kulturkontakter og elevverter som har kompetanseheving som målsetting (inkludert kurs for elevverter).

Tilbakemeldinger og evalueringer

Årets program blir evaluert på vårmøtet med kulturkontakter, og kulturkontaktene kan komme med innspill og ønsker om neste års program.

DKS Bodø bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon og har relativt god svarprosent. DKS Bodø er stort sett fornøyd med tilbakemeldingsfunksjonen, men fremhever at systemet er sårbart (for eksempel for om lærerne har en dårlig dag). Det mottas ellers spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post om hvorvidt noe oppleves som veldig bra eller dårlig.

DKS Bodø oppgir at det hender at de har evalueringsmøte med samarbeidsinstitusjoner som de har intensjon om flerårig samarbeid med. DKS Bodø oppgir at de ser en del produksjoner selv i løpet av året, og har mål om å besøke alle. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet. Bodø DKS deler informasjon fra tilbakemeldingene med utøvere/ samarbeidsinstitusjoner, som kan utvikle produksjonene sine basert på tilbakemeldingene.

9.5 DKS Bærum

Organisasjon

I Bærum er ansvaret for DKS lagt til en egen avdeling i kulturskolen, som igjen er organisert under kommunens avdeling for oppvekst og grunnskole.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema

- bestilling av produksjoner
- saminitierting av produksjoner

Programmering

Kombinasjon av fast og valgfritt tilbud.

Programmering i DKS Bærum blir gjort av tre koordinatører (som også har andre ansvarsoppgaver i kulturskolen), med støtte fra et *programråd*.

Programrådet (tidligere både kalt fagråd og referansegruppe) har én rektor fra grunnskole og én rektor fra ungdomsskolen, én kulturkontakt fra ungdomsskolen, én kulturkontakt fra Haug skole (tilrettelagt skole), leder av kulturvern avdelingen i kommunen, sjefen for Bærum kulturhus, samt produsent (med ansvar for scenekunst) fra Bærum kulturhus, en representant fra Henie Onstad Kunstsenter (med ansvar for visuell kunst) og en representant fra biblioteket. I tillegg kommer støtte fra en innleid produsent på musikk.

Programrådet møtes 2–3 ganger per år og er, i tillegg til å være støtte i programmeringsarbeidet og evalueringsarbeidet i ettertid, rådgivende for DKS i Bærum.

Innmeldte forslag blir først gjennomgått i enkeltvis arbeidsmøter mellom DKS-administrasjonen og faglige representanter, som sammen gir en anbefaling om hvilke produksjoner som skal gå videre til programrådsmøtet.

I programrådet diskuteres mulig videreføring av produksjoner fra forrige skoleår. Bærum har flere turnédistrikt, og det er ikke uvanlig at spesielt musikkproduksjonene går over 2–3 år. Kulturarvproduksjoner går ofte «over lang tid.» Alle programrådets medlemmer har tilgang på alle innmeldte forslag, men møtet dreier seg hovedsakelig om 30–40 produksjoner som foreslås av fagrepresentantene og DKS-administrasjon. I tillegg til innmeldte forslag kommer samarbeidsprosjekter og eventuelt bestilte produksjoner. Programrådet konkluderer med hvilke produksjoner DKS-administrasjonen har mandat til å

jobbe videre med. DKS-administrasjonen fatter endelig beslutning om programmet basert på innspillene fra programrådet. DKS Bærum understreker at det er viktig for dem at det skal være en transparent prosess, og at programmering ikke burde være overlatt til koordinatører alene.

Det arrangeres programslipp i april. Her presenteres programmet og utvalgte artister. De som kommer på programslippet, får velge fra det valgfrie programmet en uke før de andre. En uke etter programslippet blir katalog sendt ut også til de skolene som ikke kunne delta. Skolene ønsker seg deretter produksjoner i prioritert rekkefølge, og DKS Bærum tildeler.

Tidligere har det blitt arrangert møter for kulturkontaktene, men det er en utfordring å få kontakt med alle skolene (Bærum har 43 skoler). De siste årene er det opprettet velfungerende kontakt med seksjonsleder for grunnskolen (egen seksjonsleder under skolesjefen), for å styrke samarbeidet med skoleledelsen.

Produksjon

DKS Bærum har ikke produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men leier inn ulike produsenter på oppdragsbasis. Det er produsert tre nye produksjoner i 2018 (musikk og scenekunst). I tillegg produserer samarbeidspartnerne Henie Onstad Kunstsenter og Bærum kulturhus produksjoner spesielt for DKS.

Innenfor musikk kan DKS Bærum tilby utøvere med nye produksjoner en «utviklingsdel» som innebærer en mindre turné det første året, for eksempel seks dager. DKS Bærum ber om tilbakemeldinger fra skolene, og om det fungerer godt, får utøveren tilbud om en større turné neste år.

Elever blir involvert som prøvepublikum gjennom kulturvertordningen. De blir kulturverter invitert til å se en produksjon og gi tilbakemeldinger etterpå. Elevene

jobber først i grupper og blir presentert for en tilpasset versjon av ønskevistmodellen.

Elever er ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Med en av produksjonene – et verksted på HOK – følger det et lærerkurs i forkant av prosjektet, med lunsj og omvisning i utstillingen. I 2018 fikk lærerne også gjennomføre den samme workshopen som elevene skulle gjøre, i forkant.

Det arrangeres kulturvertkurs i samarbeid med Asker DKS. Det planlegges at elevene også skal trekkes inn i programmeringsprosessen, samt økt involvering og evaluering. Det gjennomføres ulike kurs til ungdomstrinnet og barnetrinnet.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Bærum bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppgir at de ikke synes den fungerer optimalt. I enkelte tilfeller tar DKS Bærum direkte kontakt for å få tilbakemeldinger på spesifikke produksjoner.

Det bes ikke om tilbakemeldinger fra utøverne, men DKS-koordinatorene har tett kontakt med utøverne og følger kontinuerlig opp. Alle produksjoner blir besøkt på skolen minst én gang. DKS-koordinatorene «prøver alltid å snakke med lærerne.»

Det gjennomføres et årlig møte i programrådet med evaluering som tema. Innsendte tilbakemeldinger fra skolen (via Ksys, e-post o.l.) blir diskutert i programrådet.

Eventuelle tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering av videre bruk og videre utvikling av tilbudet. I tillegg understrekes det at det inngår som læring for DKS-koordinatorene i programmeringsarbeidet.

9.6 DKS Eidsvoll

Organisasjon

I Eidsvoll er ansvaret for DKS lagt til avdeling for kulturskole, fritid og jobbsenter i kommunens kulturseksjon.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- saminitiering av produksjoner

Programmering

Fast tilbud.

Programmering i DKS Eidsvoll foretas av én DKS-koordinator, med støtte fra fagpersoner i kommunen (én bibliotekar [litteratur], én kulturskolelærer [musikk], én ansatt i kommunen med kunnskap om teater [scenekunst], én ansatt på kinoen [film], én lokal gallerist [visuell kunst], ansatte ved Eidsvoll 1814 og andre lokale institusjoner [kulturarv]), samt et programutvalg, som i tillegg til koordinatoren består av én representant fra kulturskolen, én fra biblioteket, én representant fra administrasjonen i en skole på grunnskoletrinn samt én pedagogisk rådgiver.

DKS-koordinator leser gjennom innsendte forslag, diskuterer eventuelle usikkerhetsmomenter med aktuelle fagpersoner innenfor hvert uttrykk og legger deretter frem et forslag til program for programutvalget for diskusjon. DKS-koordinatoren legger opp det endelige programmet etter å ha snakket med skolene, som kan ønske seg produksjoner. DKS-koordinatoren oppgir at de begynner med blanke ark hvert år, men at noen produksjoner videreføres over flere år etter skolenes ønske.

Utover den jevnliggjorte kontakten med kulturkontaktene har DKS-koordinatoren faste møter med kulturkontaktene to ganger i året. På høstmøtet blir det spurt om hva kulturkontaktene ønsker å videreføre fra tidligere år, eventuelle justeringer av produksjonene, samt ønsker om nye produksjoner. På vårmøtet evalueres programmet.

Produksjon

DKS Eidsvoll har ikke produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men oppgir at de på oppfordring gjerne samtaler med for eksempel musikere som ønsker innspill og tips til hvordan en DKS-konsert kan bygges opp.

Elever blir involvert som prøvepublikum i prøveforestillinger, ved vurdering av om noe skal settes på programmet. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres to kulturkontaktmøter i året (se ovenfor).

DKS-koordinatoren samtaler selv med elevvertene på skolen og gir informasjon på kulturkontaktmøtene om hvordan elevvertene skal jobbe. Dette blir det også informert om per e-post.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Skolene blir bedt om å sende inn evaluering som følger fastlagte spørsmål, per e-post.

Utøverne blir bedt om å gi tilbakemeldinger enten for hver hendelse eller etter endt turne. Det er ulik praksis. DKS-koordinatoren ser alle produksjoner minst én gang. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.7 DKS Karmøy

Organisasjon

På Karmøy har arbeidet med Den kulturelle skolesekken fått navnet «Kulturskrinet.» Kulturskrinet er organisert innenfor oppvekst- og kulturretaten.

Initiering

- innsendte programforslag via e-post (ikke fastlagt skjema)
- saminitiering av produksjoner
- skoleinitierte produksjoner

Programmering

Fast tilbud. DKS Karmøy har i tillegg en ordning med søkbare midler som skal gå til samarbeid mellom skole og kunstnere over et helt skoleår – «Kunst og kulturprosjekt i skolen.»

Programmering blir gjort av to DKS-koordinatorer, med støtte fra en styringsgruppe og en elevreferansegruppe.

DKS-koordinatorene sorterer innmeldte programforslag og velger ut aktuelle produksjoner. DKS-koordinatorene legger frem programmet for en styringsgruppe. Styringsgruppen består av skolesjef, kultursjef, fagansvarlig barnehage, kulturskolerektor, valgt skoleleder og valgt kunstnerrepresentant. DKS-koordinatorene fungerer som sekretariat for styringsgruppen. Styringsgruppen trekker opp linjer for utviklingen, kvalitetssjekker og godkjenner program og budsjett.

DKS Karmøy har også en elevreferansegruppe som bidrar i programmeringsarbeidet. Gruppen består av representanter fra mellom- og ungdomstrinn som er valgt ut på bakgrunn av deres interesse for kunst og kultur. De får opplæring i forbindelse med vervet. Elevreferansegruppen har i oppdrag å velge ut inntil seks produksjoner til programmet (1–2 på småtrinn, 1–2 på mellomtrinn og 1–2 på ungdomstrinn). Elevene disponerer fritt innenfor en gitt budsjettamme, men må forholde seg til vedtatte satsningsområder, variasjon i uttrykksformer, formater og økonomi. De kan velge mellom et utvalg av de innsendte programforslagene, etter at de først er gjennomgått av DKS-koordinatoren, som avgjør hvilke forslag som er mulige å gjennomføre ut fra praktiske og økonomiske hensyn. Ordføreren blir orientert av elevreferansegruppen om hva og hvordan de har gjort sitt utvalg.

Det arrangeres tre årlige kulturkontaktmøter, hvorav det siste inneholder presentasjon av neste skoleårs

program. Kulturkontaktene kan komme med innspill om målgruppeplassering av produksjoner.

Produksjon

DKS Karmøy oppgir at de har produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon innenfor kulturarv, men at de tidvis er involvert i tilpasning av produksjoner, inkludert prøveforestilling med elever som prøvepublikum innen flere uttrykk. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Kulturkontaktene har et eget nettverk som møtes tre ganger i året. Det er både en arena for evaluering (se nedenfor) og dialog mellom DKS-administrasjonen og skolen. DKS Karmøy oppgir at de har godt oppmøte, og arbeider aktivt for å gjøre deltakelse attraktivt ved å kombinere det med en kulturell aktivitet og felles måltid. Link til DKS Rogalands håndbok for kulturkontakter på nettsidene.

DKS Karmøy oppgir at de er til stede ved behov på skoleledersamlinger.

Hvert år arrangeres elevarrangørkonferansen «På scenen!» for elever og lærere. Arrangementet blir gjort i samarbeid med andre kommuner i området. På konferansen får elevene (og lærerne) opplæring i å være arrangør, men også innføring i andre arbeidsområder som lys/lyd, scenografi med mer.

Tilbakemeldinger og evalueringer

På hvert av de tre kulturkontaktmøtene er evaluering av produksjoner et tema. Det velges ut én produksjon på barnetrinn og én på ungdomstrinn, og disse diskuteres inngående.

Elevreferansegruppen møtes i slutten av skoleåret og evaluerer årets program. Elevreferansegruppen står også fritt til å velge om en produksjon skal videreføres basert på sine egne evalueringer. Ellers forekommer det

spontane og sporadiske tilbakemeldinger via e-post og telefon fra lærere og kulturkontakter, spesielt om det er veldig negative tilbakemeldinger.

DKS Karmøy ser alle nye produksjoner selv, men besøker også produksjoner som er videreført fra tidligere år. De oppgir at de da snakker med elevene.

Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.8 DKS Lørenskog

Organisasjon

I Lørenskog er ansvaret for DKS lagt til kommunens kultursektor. To DKS-koordinatorer har begge 50 prosent stilling til arbeidet. I tillegg har en rådgiver 20 prosent knyttet til DKS. Kommunen har til sammen 120 prosent stilling knyttet til DKS.

Initiering

- innsendte programforslag via e-post
- saminitiering av produksjoner
- egeninitiering av produksjoner innenfor musikk

Programmering

Fast tilbud

Programmering blir gjort av to DKS-koordinatorer med støtte fra et fagråd. Fagrådet består av én representant fra biblioteket (ansvar for litteratur), kinosjefen ved Lørenskog Kino (ansvar for film) og produksjonsleder fra Lørenskog hus (ansvar for scenekunst). DKS-koordinatorene har selv ansvar for musikk, mens en annen rådgiver i kultursektoren har ansvar for visuell kunst. I tillegg er det én representant fra ungdomsskolen og én fra barneskolen.

DKS-koordinatorene ser gjennom alle innmeldte forslag og skriver oppsummering om hva de inneholder. De blir sortert etter sjanger og fagrådet blir så tilsendt forslagene, fulgt av koordinatorenes notater. Fagrådet møtes, og alle

søknadene blir gjennomgått. Det ligger ulike uttrykk fast på hvert trinn (se nedenfor), og flere produksjoner kan gjentas over flere år. Dette gjelder for eksempel produksjoner som er spesielt utviklet for DKS Lørenskog knyttet til et lokalt kulturminne eller tema. Fagrådet kan også komme med forslag om produksjoner, dersom behovet ikke dekkes av innmeldte forslag. Fagrådet lager til slutt en innstilling til endelig program.

DKS Lørenskog innførte i 2018 en forsøksordning der fagrådet valgte ut to produksjoner elevvertene kunne få velge mellom. Elevvertene ble invitert til Lørenskog hus der produksjonene ble fremvist. Etterpå gikk elevvertene skolevis ut i grupper og lagde sin innstilling til programmet.

Endelig program blir lagt opp av DKS-koordinatorene og deretter godkjent av en styringsgruppe som har det overordnede ansvaret for at DKS Lørenskog ivaretar alle retningslinjene (sjanger, uttrykk og lignende), programmets innhold og hvordan utvelgelsen har foregått. Styringsgruppen består av kommunaldirektørene for oppvekst og utdanning, og kommunaldirektøren for kultur, samt DKS-koordinatorene.

DKS Lørenskog oppgir at de har en trinnvis ordning (scenekunst på 2. trinn, film på 6./8. trinn osv.). Det vil si at en produksjon kun er for ett trinn, men at hele trinnet i kommunen skal få produksjonen. Dette gjør at man kan ha samme produksjon i flere år. DKS Lørenskog oppgir at ordningen gir forutsigbarhet for skolene og gir dem mulighet til å stille forberedt og bruke produksjonen på en bedre måte.

Det oppgis at det er minimum fire produksjoner til hvert trinn, og at mange er verksteder.

Produksjon

DKS Lørenskog oppgir at de har produsentkompetanse og avsatte stillingsressurser til produksjon innenfor musikk, samt flere samarbeidsprosjekter. Elever blir involvert som prøvepublikum. Elever er involvert som medprodusenter i pågående pilotprosjekt i samarbeid med Kulturtanken.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres to årlige møter med kulturkontaktene. Foruten informasjon og gjennomgang av håndboka for kulturkontakter legges det også vekt på hvordan skolen kan tilrettelegge for eget for- og etterarbeid av DKS-besøkene.

I tillegg er kulturkontaktene med på kurs for kulturvertene (se nedenfor).

DKS-koordinator besøker hver skole hver høst og snakker med lærerne om rollemodeller, programmet, konkrete eksempler på for- og etterarbeid, dialog og at de ønsker seg tilbakemeldinger.

Lørenskog kommune har hatt kulturverter (elevarrangører) på alle sine skoler i flere år og gjennomfører kurs hver høst. Ordningen blir oppgitt å fungere veldig bra. Elevene må søke på jobben og kulturvertrollen er populær. På noen av skolene er det opptil 8–12 kulturverter. Til sammen har kommunen over 100 kulturverter, og sammen med kulturkontaktene møtes de én gang per år til et felles informasjonsmøte. Kulturvertene gir også tilbakemeldinger på DKS-produksjoner de får besøk av. Det er utarbeidet eget evalueringsskjema for elever hvor de også kan gi terningkast. Det legges vekt på at kulturverter og kulturkontaktene skal levere hver sine evalueringsskjema for at tilbakemeldingene skal være så troverdige som mulig. Alle kulturverter får en attest når de slutter.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Kulturkontaktene har et evalueringsskjema som blir gjennomført i klasserommene etter hver forestilling. Det er delt ansvar for kulturvertene og kulturkontaktene å samle inn evaluering fra alle som har deltatt.

DKS-koordinator sender ut en e-post med forespørsel om tilbakemeldinger fra skolene. Det foreligger ingen fast rutine om å dele tilbakemeldingene med utøverne.

DKS-koordinatorene ser flere produksjoner selv og snakker da med utøvere og skolen.

Tilbakemeldinger blir samlet sammen og gjennomgått før møte med fagrådet for neste skoleår, og inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.9 DKS Stavanger

Organisasjon

I Stavanger er ansvaret for DKS lagt til én rådgiver i kommunens skoleavdeling. Ansvaret som DKS-koordinator er én blant flere av rådgiverens skolefaglige arbeidsoppgaver.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- saminitiering av produksjoner (sjelden)

Programmering

Fast tilbud med valgmuligheter. I 2018–2019 ble det i tillegg tilbudt én konsert til alle ungdomsskolene, tenkt som kompensasjon for bortfallet av tilbudet fra skolekonsertordningen.

Programmering blir gjort av en arbeidsgruppe som lager en programinnstilling basert på innsendte programforslag. Arbeidsgruppen består av DKS-koordinator, én rådgiver fra kulturavdelingen, én rektor, avdelingsleder i kulturskolen og én representant fra barne- og ungdomsbiblioteket ved Sølvberget kulturhus. Deltakerne i arbeidsgruppen går gjennom søknadene hver for seg og henter opplysninger fra sitt fagmiljø, før søknadene behandles i fellesskap. DKS-koordinatoren lager en innstilling som blir behandlet i arbeidsgruppen. Om et behov ikke dekkes tilstrekkelig av innsendte programforslag, hender det at DKS Stavanger jobber oppsøkende mot lokale institusjoner og utøvere for å finne aktuelle produksjoner. Dette oppgis å skje sjelden. Arbeidsgruppen enes om et forslag til program som deretter oversendes til styringsgruppen for vedtak.

Styringsgruppen består av kommunens kultursjef, skolesjef og direktør for oppvekst og utdanning, mens DKS-koordinatoren fungerer som sekretær. Styringsgruppen vedtar formelt program og budsjett, legger overordnede føringer og gjør prinsippvedtak.

DKS-koordinator legger turneer og følger opp det løpende arbeidet. Det inngås kun ettårige avtaler med utøvere/institusjoner. Det vil si at alle som vil arbeide i DKS, må søke på nytt hvert år. DKS Stavanger forteller at det hender at produksjoner blir videreført flere år på rad, etter ny vurdering. Det oppgis ellers at det er et tett samarbeid mellom kulturskolen og DKS, men at også kulturskolen må sende inn programforslag.

Elever er ikke medvirkende i utvelgelsen av programmet, men ungdommens bystyre er involvert i overordnede planer for DKS.

Det arrangeres programslipp for kulturkontakter hver mars, der det blir gitt informasjon om det kommende programmet og vist smakebiter av produksjoner.

Produksjon

DKS Stavanger har ikke produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon. Elever blir hverken involvert som prøvepublikum eller medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det finnes en håndbok for kulturkontakter. Det arrangeres møte med kulturkontaktene på det årlige programslippet, samt en kulturkontaktsamling før jul hvert år. I tillegg til at dette er et sosialt arrangement, blir det på samlingen før jul gjennomført evaluering av programmet så langt og anledning for å ta opp aktuelle utfordringer og problemstillinger. Ellers oppgis DKS Stavanger at det er jevnlig, tett dialog med kulturkontakter og lærere.

Det oppgis at noen skoler har med elever som arrangører, men at DKS Stavanger ikke arbeider med dette eller andre spesifikke tiltak rettet mot elever.

Tilbakemeldinger og evalueringer

Tilbakemeldinger formidles gjennom et eget digitalt skjema. Stort sett er det lærerne som leverer tilbakemeldinger, men det er også åpent for kulturkontakter og elever. Om det er noe spesielt de ønsker tilbakemelding på, sender DKS Stavanger direkte forespørsler til kulturkontakter, lærere eller elever. Det oppgis at de oppnår best resultater ved målrettede forespørsler.

DKS-koordinator og avdelingslederen fra kulturskolen prøver å få se alle nye produksjoner hvert år. Tilbakemeldinger inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.10 DKS Tromsø

Organisasjon

I Tromsø er DKS sammen med UKM og kulturskolen organisert under kultur- og idrettsetaten.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner

Programmering

Kombinasjon av fast tilbud og bestillingstilbud.

Programmering av det faste programmet blir gjort av to DKS-koordinatorer med støtte fra representanter fra fem fagsentre – for alle uttrykk unntatt kulturarv: Tromsø bibliotek (litteratur), Kulta (scenekunst), Tvibit (film) og kulturskolen (visuell kunst/musikk). Hvert av fagsentrene har en 20 prosent stilling knyttet til DKS. Fagkompetanse på kulturarv blir hentet fra en rådgiver i kommunenes byutviklingsavdeling. Det understrekes at kulturskolen og DKS er to atskilte aktiviteter innenfor kultur- og idrettsetaten, og at DKS ikke benytter tilbud fra kulturskolen, men nyttiggjør seg kompetansen i kulturskolen som fagsenter.

DKS-koordinatorene har enkeltvise møter med utøvere/institusjoner med tanke på tilpasning av nye produksjoner og eventuell bearbeiding av tidligere prosjekter. Alle utøvere/institusjoner må sende inn programforslag hvert år, selv om det har vært programmert tidligere år.

Alle innmeldte programforslag blir fordelt etter uttrykk og deretter sendt til representanter fra fagsentrene, samt fagpersonen innenfor kulturarv. Det foretas møter mellom DKS-koordinator og fagsentrene/fagpersonen der aktuelle produksjoner blir valgt ut. Fagsentrene har ansvar for kontakt med de utvalgte prosjektene og kan i samråd med DKS-koordinatoren komme med forslag til endringer i program/bearbeiding.

Ved behov kan DKS-koordinatorene arbeide oppsøkende. DKS Tromsø oppgir at de hovedsakelig benytter seg av lokale aktører, med begrunnelse i et ønske om å redusere kostnader til reise/overnatting/diett, men det oppgis at innslag utenfra er viktig for å få variasjon. DKS Tromsø sitter i programutvalget til DKS Troms, noe som gjør det mulig å samkjøre tilbudet der det er ønskelig.

Det faste tilbudet følger en fast modell hvor det er faste fordypningsprogram på 6 av 9 trinn, hvert år (litteratur på 2. trinn, scenekunst på 4. trinn osv.). Fordypningsprogrammene er prosessorienterte, bærer i høy grad preg av elevinvolvering, kan inneholde flere arrangementer og formater (verksteder, utstillinger, forestillinger, forfatterbesøk o.l.), og de kan foregå over lengre tid. Fagsentrene har det administrative ansvaret for gjennomføringen av fordypningsprogrammene. Se nettsiden dkstromso.no for ytterligere informasjon om modellen.

Programmering av bestillingstilbudet foretas av DKS-koordinator med støtte fra to elevprogramråd (ett for mellomtrinn og ett for ungdomstrinn). DKS-koordinatoren foretar en førstesortering av innsendte programforslag med utgangspunkt i økonomiske og praktiske rammer.

Anslagsvis 40–50 prosent av de innsendte programforslagene blir overlevert til elevprogramrådet (elevene har meldt tilbake at dette er i overkant mye, og selv om Tromsø DKS ønsker å vise frem mangfoldet i innsendte programforslag, oppgir de at de skal vurdere endringer i denne modellen).

Skolene velger selv ut hvilke elever som deltar i rådene. Stort sett er det tre skoler som er representert i hvert råd. Det er seks elever i hvert råd – ca. to elever fra hver skole – og en lærer.

Begge elevprogramrådene følger samme fremgangsmåte, hvor de først blir forelagt en forenklet versjon av ønskekvismodellen, DKS-koordinatoren presenterer programforslagene (inkludert eventuell videodokumentasjon, trailere e.l.) og svarer på spørsmål underveis. Deretter diskuterer elevene i gruppe og i plenum. Avslutningsvis gir elevene poeng (1–5) til produksjonene. Resultatet av poenggivingen er en prioritert liste som DKS-koordinatorene bruker som *utgangspunkt* for programmeringen av bestillingstilbudet (dette blir understreket for elevene, ettersom ikke alle produksjoner vil kunne la seg gjennomføre praktisk/økonomisk, men de skal likevel kunne kjenne igjen hva de har valgt ut i programmet).

Utover elevenes innspill kan det tas hensyn til eventuelle markeringer, større satsninger på lokale festivaler eller lignende.

Programmering av bestillingstilbudet til småtrinn blir foretatt av DKS-koordinator.

Det arrangeres et årlig kulturkontaktmøte for 1.–7. trinn og et møte for kulturkontakter på ungdomstrinn, der programmet presenteres.

Produksjon

DKS Tromsø har produsentkompetanse, men ikke egne stillingsressurser til produksjon. De kan bidra i utvikling av produksjonspiloter der utøvere får tilbud om å vise sin produksjon på et begrenset antall skoler, og der

DKS-koordinator og skolen selv kan gi tilbakemeldinger på produksjonene. Elever blir involvert som prøvepublikum, men ikke som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

DKS-koordinatorene møter opp på skolenes planleggingsdager ved behov. Det finnes en samarbeidsgruppe med DKS-koordinatorene og skoleledelse som DKS Tromsø oppgir at de ønsker å arbeide videre med. Det gjennomføres årlige informasjonsmøter med de aktuelle lærerne på de aktuelle fordypningstrinnene i forkant av hendelse. Det har tidligere blitt arrangert elevvertkurs, men det oppgis at det ble avsluttet på grunn av lite etterspørsel fra skolene. DKS Tromsø oppgir at de ønsker å ta tak i dette igjen.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Tromsø ber om tilbakemeldinger fra skoler og kunstnere via et eget skjema på nettsiden. Det oppgis at det er om lag 60 prosent tilbakemelding på fordypningstilbudet. Det understrekes at det er en utfordring at de ikke får tilbakemeldinger direkte fra elever, kun fra lærerne.

DKS-koordinatorene forsøker å sette av en dag i uken for å se produksjoner som er ute, men oppgir at de får sett mindre enn de ønsker. Ellers motas det sporadiske og spontane tilbakemeldinger via e-post/telefon. Tilbakemeldinger blir fulgt opp underveis i skoleåret og inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.11 DKS Trondheim

Organisasjon

I Trondheim er ansvaret for DKS lagt til kommunens oppvekstavdeling, samme etat som grunnskolen.

Initiering

- innsendte programforslag via fast skjema
- bestilling av produksjoner
- skoleinitiering av produksjoner

Programmering

Kombinasjon av fast og bestillingstilbud, samt søkbare midler for skoleinitierte produksjoner

Programmering blir gjort av DKS-administrasjonen, med støtte av ulike lokale, uformelle samarbeidspartnere ved behov, et programråd (bestående av representanter fra rådmannens stab for oppvekst og utdanning, og for kultur og næring, én kunstnerrepresentant, én elevrepresentant, i tillegg til rektor for kulturskolen, samt DKS-administrasjonen).

DKS-administrasjonen går gjennom innmeldte forslag og diskuterer forslagene med samarbeidspartnere i kommunen. Samarbeidet er ikke formalisert, og det er ulike institusjoner som blir kontaktet avhengig av behov. På visuell kunst er det samarbeid med for eksempel Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim Kunstmuseum, Trondheim senter for samtidskunst, og Trondheim kunsthall. Andre samarbeidspartnere er Trøndelag teater, Symfoniorkesteret og Kosmorama, DansiT mfl.

Det faste tilbudet skal sørge for at elevene er innom alle uttrykk og besøker alle de viktigste institusjonene i kommunen (litteratur til 1. trinn, scenekunst til 2. trinn osv.). Valgfrie tilbud supplerer dette.

DKS-administrasjonen utformer en innstilling til program som blir behandlet og godkjent av programrådet.

Det arrangeres et årlig programslipp rettet mot rektorer og kulturkontakter, samt samarbeidspartnere fra kunstfeltet. DKS Trondheim oppgir at det kommer færre rektorer enn kulturkontakter på arrangementet. Programmet blir presentert, og det vises eksempler på program og kunstneriske innslag.

Produksjon

DKS Trondheim har produsentkompetanse innenfor scenekunst og musikk, men ikke egne stillingsressurser

til produksjon. Elever kan bli invitert som prøvepublikum i samarbeid med produserende kunstnere, for eksempel til nye teaterforestillinger. Elever blir ikke involvert som medprodusenter.

Mottakelseskvalitet

Det arrangeres totalt fire møter per år for kulturkontaktene, med mål om brobygging mellom kulturliv og skole. Dette blir ofte gjort i samarbeid med ulike kulturaktører eller institusjoner. I tillegg arrangerer Trøndelag teater hvert år egen læreraften med visning av en aktuell forestilling for 10. trinn, med introduksjonsmøte med regissøren. Det arrangeres kurs for elevverter ved behov, men de siste årene har det vært få kurs.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Trondheim bruker Ksys' tilbakemeldingsfunksjon, men oppgir at denne oppleves å være tungvinn i bruk, og at de oppnår lav svarprosent. Ved behov sendes det ut et eget skjema direkte til lærerne.

I forbindelse med programslippet får kulturkontaktene PowerPoint og manus fra programslippet, slik at de kan presentere aktuelle produksjoner på skolen sin. DKS Trondheim kan få tilbakemeldinger fra kulturkontaktene sine presentasjoner.

DKS Trondheim oppgir at for dem er nærheten til skolene viktig, noe som ivaretas med mange skolemøter. DKS Trondheim har som mål å se alle produksjonene.

Ellers mottas det sporadiske og spontane tilbakemeldinger fra kulturkontakter og lærere per telefon og e-post. Tilbakemeldinger blir fulgt opp underveis i skoleåret og inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet.

9.12 DKS Ås

Organisasjon

I Ås er ansvaret for DKS lagt til én DKS-koordinator og rektor i kulturskolen i kommunes kultur- og fritidsvirksomhet.

Initiering

- innsendte programforslag via e-post (ikke fast skjema)
- bestilling av produksjoner
- saminitiering av produksjoner (kulturskolen)

Programmering

Fast tilbud.

Programmering blir gjort av en DKS-koordinator med støtte fra et fagråd. Fagrådet består av én representant fra Kulturhuset i Ås, én fra biblioteket (ansvar for litteratur og kulturarv), én representant fra direktekommunene (som ekstern fagperson), én assisterende rektor fra en av barneskolene, én kulturkontakt (som er inspektør fra en av de to ungdomsskolene), samt en DKS-koordinator (særskilt ansvar for scenekunst). Kinosjefen i Ås Kino er med å velge ut filmer til skolekinoprogrammet.

DKS-koordinator sorterer innsendte forslag, og aktuelle forslag blir samlet i en liste som blir presentert for et *fagråd*. Fagrådet blir presentert for alle forslag, men koordinatoren velger ut de som blir ansett å være mest relevante og lar seg gjennomføre i henhold til praktiske betingelser, samt sørger for bredde i uttrykk og ulike formater/sjangere. Fagrådet er rådgivende og det er DKS-koordinatoren som fatter den endelige beslutningen om program.

Det er tidligere oppgitt at DKS Ås har en referansegruppe (rektorkollegiet), men disse oppgis å ikke være involvert aktivt i programmeringsarbeidet.

Tilbudet følger en egen prosjektbasert modell hvor kulturskolen og grunnskolen samarbeider nært for

å realisere langvarige prosjekter (en dag i uken i 6–7 uker, totalt 36–72 timer). Utøvere fra kulturskolen (to utøvere i film/animasjon, to i visuell kunst, én i musikk, samt én i dans) og skolelærere arbeider sammen med elevene. Prosjektene planlegges og forankres gjennom en toårsplan med alle grunnskolene i kommunen. DKS Ås oppgir at de har relativt faste prosjekter som er rullerende på skolene (ca. 4/10 skoler i året deltar i prosjekter). Modellen er godt innarbeidet, men skolene har også mulighet til tilpasning.

I tillegg til de faste prosjektene bestilles det produksjoner – i 2018–2019 er det for eksempel kjøpt inn musikkproduksjoner fra DKS Akershus. Skolene som ikke deltar i prosjekter et år, kompenseres med et annet tilbud fra de ulike kunstuttrykkene. I tillegg får alle skoler musikkproduksjoner.

Produksjon

DKS Ås har ikke selv produsentkompetanse og egne stillingsressurser til produksjon, men utøverne fra kulturskolen, som står for prosjektene, produserer produksjonene selv. Det har vært enkelte forsøk med å sette i gang prosjekter der elever er medprodusenter, men dette har blitt avsluttet av økonomiske årsaker.

Mottakelseskvalitet

DKS Ås sin prosjektmodell innebærer flere møter med lærerne, rektor og kulturskolelærerne som står for prosjektene. Det avholdes et innledningsmøte i god tid i forveien for generell avklaring, og så et planleggingsmøte ca. fire uker før prosjektstart, der detaljene blir planlagt. Det blir også gitt informasjon om programmene per e-post for dette. Første dag av prosjektet er opplæring av lærerne. Lærerne er også involvert i prosjektaktivitetene.

DKS Ås har forsøkt å innkalle kulturkontaktene til møter, men få har kommet. Ellers forekommer det kontakt via telefon, og DKS Ås kommer på besøk til skolene.

Det forekommer ingen tiltak rettet mot elever, men det oppgis at prosjektmodellen innebærer stor grad av elevdeltakelse. Det er planer om å arbeide med å styrke kulturvertrollen.

Tilbakemeldinger og evalueringer

DKS Ås har ingen faste rutiner for evalueringer/tilbakemeldinger, men oppgir at det er nært samarbeid mellom

de ulike aktørene, og at de får direkte tilbakemeldinger fra lærerne, rektorene, kulturskolen og andre involverte institusjoner/utøvere. DKS Ås oppgir at de ser et behov for å få tilbakemeldinger fra elevene.

Tilbakemeldinger blir fulgt opp underveis i skoleåret og inngår i grunnlaget for vurdering om videre bruk og videre utvikling av tilbudet. DKS Ås understreker at de har kort erfaring som direktekommune.

Kulturtanken

Postboks 4261 Nydalen
N-0401 OSLO

Foto: Lars Opstad, Kulturtanken

Tlf.: 22 02 59 00
post@kulturtanken.no
www.kulturtanken.no